

NORTH MIAMI BEACH KOLLEL כולל אברכים זכרון מיכל

JOIN US FOR OUR SEVENTH ANNUAL

WE WILL ONCE AGAIN HAVE THE ZECHUS TO HEAR FROM

RABBI YOSEF KUSHNER

Dayan, Bais Havaad Lakewood and author of many Business Halacha seforim

ON THE TOPIC OF

Fresko

שליח שהרוויח DISCOUNTS, FREEBIES AND KICKBACKS IN THE WORKPLACE; WHO GETS IT?

SCHEDULE

9:00 AM	Gourmet Breakfast and Coffee Bar	
9:30 AM	Learn the sugya with the sources	
10:45 AM	Shiur from Rabbi Yosef Kushner	
12:00 PM	Shiur from Rabbi Moshe Rotberg	
12:45 PM	Gourmet Lunch in the house featuring	
	a special GYE video presentation	

BREAKFAST AND LUNCH SPONSORED AND CATERED BY:

THE SHIUR IS SPONSORED BY

STOK KON + BRAVERMAN

SHIUR GIVEN BY RABBI MOSHE ROTBERG

Rav of Kahal Zichron Yechezkel and Author of "Emergencies in Halacha"

ON THE TOPIC OF

SHEMIRAS EINAYIM AN IN DEPTH ANALYSIS OF REAL LIFE DILEMMAS

SPECIAL LUNCH SESSION:

HOW GYE IS SAVING NESHAMOS IN KLAL YISRAEL AND HOW YOU CAN BE PART OF IT

GuardYourEyes.com (GYE) helps people who struggle with inappropriate internet use with personalized research-based resources and strategies.

GYE is endorsed by leading Rabbonim and therapists and has helped thousands break free.

THIS GUIDE IS BROUGHT TO YOU BY

The T4 Business Halacha Initiative is a joint project of the North Miami Beach Kollel and the Law Offices of Stok, Kon & Braverman, with the mission to promote better awareness and expert handling of business-related financial issues in both the halachic and legal realms.

To this end, we have created a chabura of local Talmidei Chachomim to learn the halachos of Choshen Mishpat, as well as a schedule of seminars and programs to better educate the community in business halacha topics. We thank Beis Din Maysharim of Lakewood, NJ for overseeing the project.

ABOUT THE NORTH MIAMI BEACH KOLLEL

The North Miami Beach Kollel has been servicing the local Jewish Community since 2006. The mission of the Kollel is to create a vibrant Makom Torah, a place where there is constant study of Torah, in the heart of the North Miami Beach Community, providing unlimited learning opportunities to all members of the community. In addition to the high-level Torah Study of the Kollel staff, they also deliver over 70 shiurim weekly throughout the region.

The Kollel has played a central role in the growth of Torah in NMB and its development as a strong Torah center in South Florida. The Kollel, through the many Torah classes which are given by its faculty in neighboring communities, has also served as a central figure in the spreading of Torah in other communities such as Aventura, Aventura Lakes, Bal Harbour and Hollywood.

ABOUT OUR PARTNER

Stok, Kon & Braverman is a full-service law firm whose areas of practice focus on complex commercial litigation, real estate, appeals, partnership disputes, family law, immigration, guardianships and probate. The attorneys at the firm always bear their clients' burdens for them, which allows these corporate leaders the time and attention to focus on building their businesses instead of getting bogged down in legal quandaries. Together with its joint efforts with local and nationwide rabbanim and dayanim, the firm can help advise on how Halacha and secular law collide with respect to virtually all aspects of their clients' economic dealings.

Robert A. Stok, Esq. the managing principal of the firm, became an attorney after a successful career on Wall Street working as an investment banker and a trader for prominent financial institutions. In addition to his law practice as a commercial litigator and transactional lawyer, Mr. Stok has developed real estate projects and has established a variety of successful businesses ventures. Therefore, Mr. Stok brings a unique perspective to the practice of law due to the combination of his in-depth real-world experience together with his highly homed legal skills.

Joshua R. Kon, Esq. serves as a principal of the firm and is an experienced legal practitioner and business owner. This gives him a unique appreciation and understanding of his clients' business problems, having experienced them firsthand. For more about the firm and Josh, please visit www.stoklaw.com.

אלמנה ניזונת פרק אחד עשר כתובות צח. טיי משפמ

נר מצוה

כה ב מיי׳ ב מיי׳ פי״ז מהל׳ אישות הל׳ יד ופי״ת הל׳ כסמג עשין מח טוש״ע אה״ע סי׳ לג סעיף כו וסי׳ קג סעיף ה: כמגד מייז שם הלי ד טוש״ע שס סעיף כה וסי׳ קג סעיף א: ד ה מיי׳ פי׳׳ח שם הל׳ כ

עוש״ע שם סריקג סער טוש״ע שם סריקג סער לאיד איד מייי פי״ו מהלי אישות הלי נוו חמנ לאוץ קע טוש״ע אה״ע סי קג סעי׳ו: דב זמיי׳ שם טוש״ע שם

קעיף ז: קנח מיי שם הלי טו :טוש״ע שם סעי׳ ח

תוספות רי״ד

שנשאר לה לגבות (שוה כסף) ככל כסף ויש לה מזונות עד שתגבה הכל. ואין הל׳ כר״ש דאמרינן, ההיא איתתא דתפסה כסא דכספא בכתובתה. פי׳ מחיים דבעל תפסה דמהני תפיסה דמחיים במטלטלי ולא היה בה שיעור כתובתה, לסוף היא תכעה מזווי אתאי לקמיה הבעת שהוני אהאי לקטיה דרבא א״ל ליתמי זילי הבו לה מזוני לית דחש לה לדר״ש דאמר ל״א מקצת כסף ככל כסף: שלח לי׳ (רבא) [רבה] ב״ד לר״י מוכרת שלא בב״ד צריכה שבועה. כדין כל אלמנה דלא אתפסה בעלה צררי וכ״ז אתפטה בעלה צרידול ו שלא נשבעה אין מכירתה מכירה: א״ד אין צריכה שבועה. דשבועה זו הוא דכ״ד משביעים אותה ומכירתה מכירה בלא שבועה ישביעוה בעי לך והיתומים ישביעוה לכשירצו: ותיבעי לך הכרזה. אם היא צריכה הכרזה כמו ב״ד שאין רשאין למכור אלא רשאין בהכרזה ואם מכרו שלא בהכרחה איז מכור שלא בהכרחה איז מכירת מכירה כדאמרי לקמן: איל הכרזה לא ראר״ז קמבעי לי דאר״ז אר״ג אלמנה ששמה לעצמה לא עשתה טוער ברמנ שדמ שדה ליברמנ לברמנ לא היינים א׳ ולקחתו לעצמה לא עשתה כלום שאם ירצו היתומים להגבותה מעות לאחר זמן חוזרים ונוטלים אותה מידה: היכי דמי אי דאכריז אמאי לא עשתה כלום אלא לאו דלא אכריז ולעצמה הוא דלא עשתה כלום הא שעשתה לאחר מה לאחר מה שעשתה עשתה. לעולם דאכריז דאמרי׳ לה מאן שם לך. פי׳ מאיזה קבלת מכירה זו לא מב״ד מיתומים לפיכך לא יצא הקרקע מרשות היתומים אבל היכי דשמה לאחרים נפקי מרשות היתומים שהרי נתנו לה חכמים רשות למכור: כי ההוא דאפקידו גביה כיסתא עצי דיתמי. פיי עצי אלמוגים. אזל שמה דיתמי. לנפשיי בדי מאה זוז לסוף אייקר וקם בשית מאה אייקו וקם בשיון מאו אתו לקמיי דר״א א״ל מאן שם לך: ומסיק תלמודא והל׳ צריכה שבועה ואין צריכה הכרזה. פי׳ אבל צריכה היא למכור לפני בני אדם שהן בקיאין בשומא וזהו שאמרנו צריכה ב״ד הדיוטות שתמכור בפני ג׳ שהן בקיאין בשומא. (עיין

בתוליה קיימין. לענין בעילה שלא נבעלה אפילו שלא כדרכה: שייךךן בתוליה קיימין בין בדרבה בין שלא כדרכה. פירוש בעינן בוא מיי פיין מהלי שאותן מקלת בתולים יהו קיימים בכל מקום ולא מלי למימר שלא כדרכה לא דלשתוק קרא מיניה:

כתובתה: לא עשתה ולא כלום. ואם רנו היתומים להגטותה מעות מוכרת שלא בבית דין צריכה שבועה כוי. ואם תאמר מתני

היא נפרק השולח (גיטין לד: ושס) דתנן אין אלמנה נפרעת מנכסי יתומים אלא בשבועה ואיכא למימר ההיא באלמנה מן האירוסין כרבי שמעון דאמרי כל שאין לה מזונות לא תמכור אלא בצית דין ונראה לרצי דוחק ועוד קשיא לי דלפום סוגיא דשמעתה לה פשט ליה רב יוסף מידי ואמאי תפשוט ליה דעל כרחך (ז) באלמנה מן הנשואין היא מדקתני סיפה נמנעו מלהשביעה וה"ר זירה אמר שמואל לא שני אלא באלמנה הבל גרושה משביעין הותה וטעמה דאלמנה שאני בההיא הנאה דקא טרחא קמי יתמי אתיא ומוריא התירא אלמא הוה מצי למפשט ממילמיה דשמואל דבאלמנה מן הנשואין מיירי דאי מן האירוסין מיירי לא שייך למימר קא טרחא קמי יתמי שהיה עומדת בבית הביה הלה הומר רצי דהך שבועה לא משום לררי אלא כדפי׳ בקונטרס שלא גבתה יותר ולא מיבעיה ליה במכרה למזונות שלה בצ"ד דהא לקמן פסיק הלכתא לריכה שבועה ואנן קיימא לן שני דברים שאמר חנן הלכה כמותו דתנן לקמן (דף קה.) מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות הנן אומר תשבע בסוף ולה תשבע בתחלה וההוא בקוף היינו בשעת גביית כתוצה דהא לעיל בשילהי הכותב (דף פת:) מוקי רבי ירמיה חנן כרבי שמעון דהמר כל זמן שתובעת כתובתה יורשין משביעין אותה אינה תובעת כתובתה אין יורשין משביעין אותה משמע דשום שבועה אין מוקיקין אותה עד זמן תביעת כתובתה אלא נראה לרבי דבמוכרת

שלא גבתה יותר: ששמה לעצמה. לקתה שדה היתומים לעלמה בשומת לאחר זמן חוזרין ונוטלין אותה: בבתוליה שיהו כל בתוליה קיימין ייבין מאן שם ליך. ממי קצלת מכירה בכדרכה בין שלא כדרכה ההיא איתתא זו לא מבית דין ולא מיתומין לפיכך לא יצא הקרקע מרשות היתומין אבל דתפסה כסא דכספא בכתובתה קתבעה היכא דשמת לאחריני נפק מרשות מזוני "אתאי לקמיה דרבא אמר להו ליתמי היורשין שהרי נתנו לה חכמים רשות זילו הבו לה מזונות לית דחש להא דר' שמעון למכור: ביסתא. מספוא לשון אחר דאמר לא אמרינן מקצת כסף ככל כסף כסיתה גרסינן עלי הלמוגים שקורין שלח ליה רבה בריה דרבא לרב יוסף מוכרת קורא״ל: בזרגני' שוה מאתים שלא בב״ר צריכה שבועה או אין צריכה במנה נתקבלה כתובתה. לאמרינן שבועה ותבעי לך הכרזה אמר ליה הכרזה לא קמיבעיא לי דא״ר זירא אמר רב נחמן לה את אפסדת: מכרה במד. שאותו דינר אין לה רשות למכור נמלא שכל המכר טעות שהרי בצת אחת היה:

דתפסה כסא דכספא. ולא היה צו שיעור כתונתה: צריכה שבועה.

לעולם מכרה קיים. והיא תחזיר

את הדינר ליורשין (ה) דמה הפסידתן:

עד שיהא. גאונאה כדי שאילו לא

יאלמנה ששמה לעצמה לא עשתה ולא כלום ה״ד אי דאכרוז אמאי לא עשתה ולא כלום אלא לאו דלא אכרוז ולעצמה הוא דלא עשתה ולא כלום יהא לאחר מה שעשתה עשתה ילעולם דאכרוז ודאמרי לה מאן שם ליך כי האי דההוא גברא דאפקידו גביה כיסתא דיתמי אזל שמה לנפשיה בארבע מאה זוזי אייקר קם בשית מאה אתא לקמיה דרבי אמי אמר ליה מאן שם לך אקלכתא צריכה שבועהי ואינה צריכה הכרזה: כותני' ואלמנה שהיתה כתובתה מאתים ומכרה שוה מנה במאתים או שוה מאתים במנה נתקבלה כתובתה יהיתה כתובתה מנה ומכרה שוה מנה ודינר במנה מכרה במל אפילו היא אומרת אחזיר דינר

ליורשין מכרה במל רשב״ג אומר לעולם מכרה קיים עד שתהא שם כדי שתשייר בשדה ייבת תשעה קבין ובגנה בת חצי קב וכדברי רבי עקיבא בית רובע "היתה כתובתה ארבע מאות זוז ומכרה לזה במנה ולזה במנה ולאחרון יפה מנה ודינר במנה של אחרון במל ושל כולן מכרן קיים: גמ׳ מאי שנא שוה מאתים במנה ראמרי לה את אפסרת שוה מנה במאתים נמי תימא אנא ארווחגא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה

כאן

כאן

לכמוצה מיצעיא ליה דתחלה קודם גציית כתובתה משציעין אותה שלא עכצה משל בעלה כלום ולאתר שמכרה נכסים שלא בצית דין ליגצות מהן כתובתה מיצעיא ליה אם חוזרין ומשביעין אותה שלא גבתה יותר ועוד אומר רבי דהך שבועה דמיצעיא ליה לא כפ״ה שלא גבתה יותר אלא מיצעיא ליה אי משביעין אותה שלא זלולה בנכסים וכן מוכה מדהאמר תיבעי לך הכרזה דהוי נמי שלא תולול וכן פיי ר״ח. מ״ר: ותיבעי דד הכרוה. דמדמנעיה לך שנועה מכלל דפשיטה לך דלה בעי הכרוה דהי הוה בעי הכרוה כ״ש דלריכה שנועה: (ו) אכור דיה הברזה דא קא מיבעיא די. דפשיטא שאינה צריכה הכרזה וא״ת הא אמרינן לעיל (דף טו.) לכרגא למזוני ולקטרה

מוצנינן בלא אכרותא משמע הא לשאר מילי צעינן הכרוה ועוד מנן צערכין (דף מז:) שום היתומים ל' יום ואומר רצי הני מילי כשבית דין מוכרין דאי טעו בפחות משתות מכרן קיים" הלכך לריכי הכרזה שלא להפסיד נכסי יתומים אבל אלמנה אפילו מכרה שוה מנה ודינר במנה תנו דמכרה בטל ואין יכול לצא לידי הפסד מוכרת שלא בהכרזה והא דאמרינן לקמן (דף ק:) ב״ד שמכרו שלא בהכרזה נעשו כמי שטעו בדבר משנה וחוזרין מאי קא משמע לן תנינא שום הימומין כו' ומסיק הני מילי שליח אלמא דבשלים גופיה צריך הכרזה אע"ג דאי מוזיל חוזר" לא קשה מידי חדא °דהא בשליח ב״ד מוקמינן לה כמו שפי׳ רבינו תם ^{נז}ו ועוד אפי׳ שליח דעלמא לא קשה מידי דלא אלמוה רבנן לשליח שימכור בלא הכרזה כמו אלמנה: 🛪 אד דא אברוז כוי. תימה לי אכתי היכי פשיט מהכא דלמא הא דקאמר רב נחמן אלמנה ששמה לעלמה לא עשתה ולא כלום הא לאחר עשתה במכרה למזונות דאינה צריכה שביעה כדפיי לעיל" והואיל וכן אינה צריכה הכרזה ואמר לי רבי דלא מפליג רב נהמן בין מוכרת למוונות למוכרת לכתובה: דאכורי דה מאן שם דיך. כלומר מי החזיקך באלו הנכסים שאין לך אדם שיכול לוכות בקרקע הבירו אם לא יחזיקוהו בה ב"ד אבל הא לא קאמר שומא ממש דאע"ג דליכא ב"ד מומחין ב"ד הדיוטות מיהא איכא כדאיתא בהדיא באלו מציאות (ביית לב ושס) ומה שמחזיקין אותה אותם ב"ד הדיוטות לא חשיבא הזקה דיושבי קרנות הם ואינו אלא בקיאי בשומא בעלמא ותימה לרבי דהכא משמע דאם החזיקוה ב"ד היתה יכולה לעכב הקרקע לעצמה ובהמפקיד (שם לה) תניא המפקיד אצל חבירו יין והחמין דבש והדביש עושה להם תקנה ומוכרן בצ"ד וכשהוא מוכרן מוכרן לאחרים ואינו מוכרן לעצמו כיולא בו כו' והא לא מצינו למימר דהא דקאמר בצ"ד היינו ברשות צ"ד אבל אם ידעו צ"ד השומא יכול לעכבם לעצמו דבירושלמי" מסיק על ההוא מעשה דיוחנן חקוקאה דמייתינן בפ"ק דפסתים (דף יו. ושם) א"ל לא ומוכרן בצ"ד אלמא אע"יג דהוה רצי קא יהיב ליה רשותא ליוחנן חקוקאה הוה מלריך ליה מכירה בצ"ד ואומר רבי דהתם הוי טעמא משום חשדא והלכך קאמר שלא יערב לעלמו ודוקא בדבר הנפקד כי התם שייך חשדא דכולי עלמא לא ידעי שב״ד ידעו בשומה אבל הכה אלו הנכסים ידעו העילם שעל ידי צ"ד באו לידה וגבי כיסתה דיחמי נמי כמו כן ידעו וליכה חשדה אי נמי הכה הבית דין עלמס הם המפקידים הלכך יש לה לעכב על ידם אצל התם שהפקיד אחר אצלו לא יעכבנו לעלמו ומיהו אההיא דירושלמי מתמה רצי אמאי לא מועיל בפקדון רשות בית דין לעשות הנפקד שליח למכור שלא בצ"ד לתקנת המפקיד דקא בעי התם מכירה בצית דין הלא גבי מכירת קרקעות לארך האלמנה תקנו שליח ואיכא נמי למידי דהוה כדיינין ושמא התם בירושלמי בביד הדיוטות קאי ואין להמוה אי קרי ליה בית דין הואיל ולא קחני גבייהו ב"ד גמור דהא קריט מכירת אלמנה שלא בב"ד אע"ג דאיכא הדיוטות כדפרישית לעיל נתמנה אי קרי ניה צית דין החמי ונח קתני גצייהו צייד גמור דהם קריי מכירת סגמנה שנה צציד סעיג דחיכה הדיוטות כדפרישית נעיג הייט משום דקתני גצייהו ציד גמור: אכתגרה שמברה שוה מנה במאתים או שוה מאתים במנה כוי. צירושלמני⁶ פריך ויחזור המקח ומוקי לה רצי יותנן כשהוא המקח כשהוקיר המקח וריש לקיש אומר אין אונאה לקרקעות אמר רצי יותנן אם היה דצר מופלג יש לו אונאה מתניתין"ס פליגא ארי יותנן אלו דצרים שאין להם אונאה הקרקעות פתר ליה צדבר שאינו מופלג פיי ריח שלא הגיע אומה עד כדי

מסורת הש"ם טם הוספות

(ל) ועי׳ תומ׳ לעיל פד: ד"ה והוא וכו׳], נ) עי תוס׳ ב״ב קמד. סוד״ה ראם, ג) נ"כ קג:, ד) [נ"כ יה.], ה) לעיל צז., 1) לקמן צט:, 1) בעמוד זה, **ס**) לקמן ק., ט) שם תוד״ה רבא, י) ד״ה מוכרת, ל) פסחים , T" A () ה״ד, פ״א מ) ב״מנו ע״א.

הגהות הב"ח

(ל) רש״י ד״ה לעולם דמה נ״ב ס״ל וכו׳ דלמה ועיקר: (3) תום' ד"ה מוכרת וכו' דע״כ ההיא נאלמנה: (ג) ד"ה ותיבעי ול"ה ממר הד"ה:

גליון הש"ם

היתה האונאה היה משתייר בשדה תום' ד"ה אמר ליה בת תשעה קבין או האונאה עלמה וכו'. דהא בשליח ב"ד מוקמינן לה כמו שפי' ר"ת וכו'. מְמוּה תשעה קנין והוא הדין אם נשאר ליתומים שם לבד האונאה ט׳ קבין לי הא הושייתם למ״ד שלים כאלמנה א״כ מה הועילו בזה הא לר״מ פלוגמייהו בשליה ב״ד דכיון דיש ליתומים קרקע שם כשיעור שדה יאמרו לה אין רלוננו למכור קרקע הראוי לנו אבל אם אין האונאה יס"ל דגם בזה שליח כאלמנה ואדרבה בלאו ראויה להצטרף לכדי שדה לא שיטת ר״ת ניתה טפי הפסידתן כלוס: ובגנה בת חצי קב. די"ל דבשליח ב"ד לכ"ע שליח כדיינים וי"ל דהאי שזה שיעור גנה: וכדברי ר' עקיבא. אי מהתם ה״א שלים היינו ששמענו ממנו במקום אחר" בנית או בשלית ב״ד ול״ע: רובע הוא שיעור גנה: גבו׳

לעזי רש״י

קורא"ד. פירוש עלי אלמוגים (רש"י מ"א, י, יא, ועיין רש״י דה״ב. ט. ורמב״ם כלים פי״ג : (1″ກ

הנהות וציונים

ם] צ״ל בית (כהד״פ): 3] צ״ל דקרי (רש״ש, וכ״ה בדפו״י):

ליקומי רש״י

בבתוליה. כ׳ ימירא משמע שתהא ככמוליה שלא אדדה מהם כלום על ידי בעילה בין כדרכה בין שלא כדרכה וכיון שלא כדרכה וכיון דאימרבאי צוגרת להימירא אינטריך למיסר בעולה אינטריך למיסר בעולה שלא כדרכה ויבמות נט.]. שתשייר בשדה בת שונשיין בשוון בוג תשעה קבין ובגנה יכו' וכדברי רבי עקיבא וכו׳. להשתח חזי ליה החי קרקע דקיימה לן בפרק קמה דמכילמין (דף יא.) דשדה השוב בנו׳ קבין כדמנן ולא את השדה עד שיהא בה ט׳ קבין לוה וט׳ קבין לוה ולא את הגנה עד שיהא בה חלי קב לוה וחלי קב לוה ר׳ עקיבא אומר בית

> חשק שלמה על תום׳ רי״ר

א) ליתומים שם לבד האונאה תשעה קנין. כלייל וכייה נרשיים

מימרת חנן אומר תשבע בסוף ולא תש״ב שהוכיח שם הרב האי דקאמר הכא והלי צריכה שבועה דוקא כשמוכרת כנגד כל כתובתה אבל אם מכרה כנגד מקצתה הואיל ומשיירת ממנה א״צ שבועה שכיון שצריכה לישבע בסוף על המותר מימת תקן אומר חשבע בטוך את שייב שחוריז שש הוב זואר יקאמר הכא והיצירים שבורה וזקא כשמורת נגגד מקצחה והאיל המשייח כמנה איב שבוש שביה אומר המובחה קי מכה אין משביעין אחה בתחלה דומא המונחת שכיי שהובית של הביה הישה עבו מיך המשביע בסוף על מתחבה אבג אם נכהו מיצה משביח. שה קי וריע בקי מכוה בשל ואפני היא אמרת אחזיר את הדינר ליחדשים מבייב. פי שאותו דיגר איל רשוח למכור נמצא שכל המכור בטנות היה שהורי בביא היי השביחים עבודה קי חכרה בשדה קי וריע בקי מכוה בשל ואפני היא אמרת אחזיר את הדינר ליחדשים מבייב. פי שאותו דיגר איל רשוח למכור נמצא שכל המחר בשדה כת טיק ובגינה חציק בן נבדברי ריע בית רובע קב. פי מכרה קיים היא תחוור את איל רשוח למכור נמצא שכל המכור בטנות היה שהורי בביא היי. רשבגדיא לעולם מכרה קיים עד שתהוא שישר מיק שחיד בשדה בת טיק והנוכם לו היא היו משנה על קבים היה קיים היא תחוור את אותי הינו לוגר של מביח המיתה מובחה מיה מכור המ סשבו (או אם משאר לאומר) היה הנוש שמאת להצטרף עמו או והיא מכור אמר את הינו לומור קרקש שלנו אותה שאורי שמאוה של ה

כאז שנה רבי הכל לבעל המעות כדתניא

הוסיפו לו אחת יתירה הכל לשליח דברי

רבי יהודה רבי יוםי אומר חולקין והתניא

רבי יוםי אומר הכל לבעל המעות אמר רמי

בר חמא לא קשיא כאן בדבר שיש לו קצבה

כאן בדבר שאין לו קצבה אמר רב פפא

אהלכתא דבר שיש לו קצבה חולקין דבר

שאין לו קצבה הכל לבעל המעות מאי קמ"ל

שינויא דשנינן שינויא הוא איבעיא להו 🕫

אמר ליה • זבין די ליתכא ואזל וזבין דיה כורא •

מאי מוסיף על דבריו הוא וליתכא מיהא קני

או דלמא מעביר על דבריו הוא וליתכא

נמי לא קני אמר רב יעקב מנהר פקוד משמיה

דרבינא ת״ש -אמר בעה״ב ״ לשלוחו תן להן

חתיכה לאורחין והוא אומר מלו שתים והן

נמלו שלשיי כולן מעלו אי אמרת בשלמא

מוסיף על דבריו הוי משום הכי בעל הבית

מעל אלא אי אמרת מעביר על דבריו הוי

בעל הבית אמאי מעל 🕫 והתנן גהשליח שעשה

שליחותו בעל הבית מעל לא עשה שליחותו

שליח מעל הכא במאי עסקינן דאמר להו

מלו אחת מדעתו של בעל הבית ואחת

מדעתי ושקלו אינהו תלת ת״ש היתה

כתובתה מנה ומכרה שוה מנה ודינר במנה

מכרה במל מאי לאו דזבין שוה מנה ודינר

במנה ודינר ומאי במנה מנה שלה ומאי אפי׳

: רוצ עין משפמ גר מצוה

לד א מיי׳ פ״א מהלי שלוחין הלי ה סמו עשיו פג טוש״ע ה״מ סי׳ קפג סעיף ו: הבגדמיי׳ פ״ז מהל׳ מעילה הל׳ א סמג עשין רי:

תוספות רי״ר

ארב״א כאז שנה ר׳ הכל לבעל המעות. דתניא הוסיפו לו מנה א' יתירה הכל לשליח דברי ר״י ר יוסי אומר חולקין בשוה. פי׳ ר״י סבר הכל לשליח דא״ל אנא ארוחי ור׳ יוסי אומר חולקין דאי לאו מעות לא יהיב לי׳ מידי הלכך נותנים מחצה לבעל המעות ומחצה לשליח שטרח והרויח. והתניא שטרח והרוית. התניא ר׳ יוסי אומר הכל לבעל המעות אר״א ב״א אר״י. ל״ק כאן בדבר שא״ב קצבה כאן בדבר שא״ל קצבה. פי אם הוא דבר שא״ל קצבה. דבר ביצ לביט למשור . הכל הוא לבעל המעות שכל מה שנתן לו בעבור בעל המעות נתן לו ולא מצי למימר אנא ארוחי ואם הוא דבר שי״ל קצבה כגון פירות הנמכרים במנין חולקין שי״ל בעבור המעות עשה וי״ל פניו נשא הלכך חולקין ומתני׳ בקרקע שהוא דבו שא״ל קצבה הכל לבעל המעות: מאי קמ״ל רשינויא דשנינן שנויא הוא. פי׳ ודוקא כשדעת אחרת מקנה לו אז אמרי שיהא הכל לבעל המעות דאמדיניז דעתי׳ דלא יהיב אלא משום מעות אבל אם באיזה טעות בא להשליח יתרון בלא דעת אחרת מקנה הכל הוא לשליח שאם הרויח הוא בתחבולותיו למה יתן . כלום כיון שעשה לו שליחותו משלם: איבעי' להו א״ל זבין לי מארעא ליתכא ואזל וזבין . כורא מאי מוסיף על דבריו הוי וליתכא מיהא קני א״ד מעביר על . ובריו הוי וליתכא נמי לא קני. ומסיק א״ד

ליקומי רש״י

וזביז ליה כורא. שהול פי שנים. מאי ובו׳. מ אמרינן מוסיף על דבריו של אמרינן מוסיף על דבריו של משלח היי ולח עקר שליח שליחומיה וקנה [הלוקה ליתכא] או עוצר על דבריו היי ולח קנה הלוקת כלום [מעילה כ:]. כולן מעלו. בעה"ב מעל לפי שנעשה שליחותו בחתיכה א' והשליח והאורחין מעלו שכל א' וא' הוסיף א' מלעמו (שם כ.]. משום הכי בעל הבית מעל. מדקחני כולן מעלו דמשמע דבעל הבית נמי מעל מכלל דסבירה ליה למנה דמהני׳ דשליה לה עקר שליחותו דבעה"ד (הלמה) [הלה] לצטייע (מנגמ) [מנגמ] מוסיף על דבריו הוא דהוי דאי הוי עוקר שלימותו לא היה הבעה"צ מועל אלא ודאי מוסיף על שלימותו הוא [מעילה כ:]. השליח שעשה שליחותו. נעל הבית שהיו בידו מעות הקדש ונהחלפו במעותיו נחנו בשוגג לשליח וחמר לו קח לי מהם חלוק או טליח אם עשה שליחותו

פרק אחד עשר אלמנה ניזונת

> פרוטה המקח קיים והא דפסקינן בהמקבל (שם קת.) זבן במאתים ושוה מנה אמרי נהרדעי משמיה דרב נחמן אין אונאה לקרקעות לאו דוקא מאתים אלא מעט פחות דבמאתים הוי ביטול מקח לרב נחמן כדפרישית ומאי דגרים ר״ת בריש האיש מקדש (קדושין דף מנ: ושם) כמו שאפרש לקמן מי והא דהאמרת יתר משתות בטל מהח לא אמרן אלא במטלטלי אבל במקרקעי אין אונאה להרקעות אפילו ביתר משתות עד החלי כדפרישית והא דקא״ר יותנן בירושלמי אם היה דבר מופלג יש לו אונאה לאו דוקא דהוא הדין ביטול מקח כדפרישית וטעמא דנתקצלה כתוצתה גצי מכרה שוה מאתים במנה תימה קלת אע"ג דהוזיל המקח מ״מ תחזור בה לגבי הלקוחות שהרי המכר לא היה כלום ותחזיר הקרקע ליתומים ויש לומר דהואיל ובשעה שקבלה הקרקע היה שוה מאתים מיד רלתה להוליא הקרקע מרשות היתומים ולהכניסה לרשות הלוקה והרי היא כמו שנתכוונה לקנות הקרקע בכתובה באותה שעה:

> באן שנה רבי הכל לבעל המעות. נראה לר״ת דצמתני׳ מודו בין רבי יהודה בין רבי יוסי דבדבר שאין לו קלצה נמי לא איפליגו דרצי יוסי סבר הכל לבעל המעות ורבי יהודה סבר הכל לשליח אלא בכה״ג שניתן לו מחמת תוספת דקא״ל קח זה עצור מקתך ועוד אני מוסיף לך זה משלי אבל אם מכר לו בזול מחמת

הונא בריה דרב נתן לא בדאוזיל מעות כעין משנתנו שוה מנה במאתים" אפיי ר׳ יהודה מודה דהכל מקרקעי. אחזיר" ואקנה מן הלוקח שוה הדינר ואחזירנו להם: לבעל המעות דאי לא תימא הכי קשיא דר׳ יהודה אדר׳ יהודה דלקמן 🔍 בדאוזיי. ומשום הכי מכרה בעל דטעתה שמכרה שוה מנה ודינר במנה : תניא רצי יהודה אומר אף צוה צעל הצית לא מעל מפני שיכול

כדי דמי החפץ מכלל דנטול מקח לרצי יוחנן הוי בכדי דמיהן וכי האי באן שנה רבי. במשנחינו למדנו רצי: הכד דבעד המעות. השולח 6) צי ריש ספיי דיבאי גוונא מפרש ל״מ הא דאמר לב נחמן בהזהב (ב״מ דף מו ושם) הדא שלוחו לשוק לסחורה ולקה בזול הכל לבעל המעות ולא מני למימר אמרה" אונאה אין להן ביטול מהח יש להן לאו דומיא דמטלטלין ביתר אנא ארווחי: כדתניא. דאיכא פלוגתא דתנאי בהא מילתא ומסקנא משמות אלא בחלי כגון שוה מאמים במנה אבל פחות אפילו שוה שמעינן דבדבר שאין לו קצבה אית ליה לר׳ יוסי הכל לבעל המעות וסתם לן רדי במתני׳ דהכא כר׳

כתובות

יוסי דמתניתין נמי דבר שאין לו מדים מ. מעילה כ., קלבה הוא דכל קרקע נמכר ו) מפשמי ולא מלאמין באווד זה בסוום וזה ביוהר:- הו בריש פייה בשיני יוסי דמתניתין נמי דבר שאין לו באומד זה בפחות וזה ביוקר: הוסיפו לו אחת יתירה. נמוספתל אייה (רשיש), ו) לקמן דמסכת דמלי (ה) הילי: שיש נט, (ח) שם עיא ועיב, לו קצבה. כגון קטנית הנמכר בחנות במדה מלא כלי בפרוטה" אם הוסיפו אחת יתירה חולקין דמתנה הואי יש לומר לשליח נתנה ויש לומר לבעל מעות נתנה: דבר שאין דו קצבה. כגון טלית וחלוק וירק הנמכרים באומד יו פעמים מוותר למכור בזול ופעמים בלמלום הכל לצעל מעות שאין כאן מתנה אלא מכר: אמר ליה זבין לי ליתכא. אמר לשלותו מכור משדותי בית חלי כור: וליתכא מיהא קני. לוקח ואס בא בעל הבית לחזור אינו חוזר: תן דהם חתיכה. ממיכה מנשר שיש לי בכלי: והוא אמר להם מלו שתים, שתים כל אחד מכס: והם נמלו שלש שלש. ולנסוף נמלה בשר של הקדש: כולן מעלו. בעל הבית מעל שהחחת היתה מדעתו והשליח מעל בשניה והאורחין בשלישית: אחת מדעת בעל הבית. והכי עשה נה שליחותו: מאי לאו דובין שוה מנה ודינר במנה ודינר. שלא היה במנה ודינר שוס" טעות: ומאי במנה. דקתני: במנה שלה. כלומר בשביל מנה שהיה לה להמקבל מכרה שוה מנה ודינר וצשויו: ומאי אפילו היא אומרת. פקיטא דעל כרתך של יתומים הוא: דינר

אפי׳י היא אומרת אחזיר את הדינר ליורשים בדינר מקרקעי וקתני מכרה במל אמר רב 27 65

לומר חלוק גדול הייתי מצקש ואתה הצאת לי חלוק קטן ורע ומסקינן מאי רע רע צדמים דא"ל אם מייתית לי בשית כ"ש דהוה שוי תרתי סרי ואם תמצא לומר דקסצר ר׳ יהודה הכל לשליח מאי נפקא ליה מיניה לצעל הצית הלא אינו מרויח כלום דהכל הוא לשליח אלא ודאי כה״ג מודה ר׳ יהודה דהכל לבעל המטות וכן מוכיח נמי מדקאמר כאן שנה רצי הכל לבעל המטוח ולא קאמר מתני׳ מני ר׳ יוסי היא מכלל דכרצי יהודה נמי אמיא והא דקאמר כדתניא כלומר דאיכא מילחא אחריתי דאמרי׳ הכל לצעל המעות ואפי׳ מאן דפליג התם הכא מודה. רצינו תם: כאן שנה רבי הכד הבעד המעות. אין לדמות לפי הירושלמי דמוקי לה כשהוזיל וכשהוקיר הא לאו הכי הדר דהכא משום דלא יצא הקרקע משום דער שנה רבי הבד הכא שנה רבי הבא אין לדמות ליו האי הכא והכא קנאתן כדפרישית יי אכור רב פבא כיי.

הכי גרים רבינו מנואל הלכתא דבר שיש לו הלבה חולקין דבר שאין לו הלבה הכל לבעל המעות וחימה לפי גירסא זו אדפריך ליה מאי קמ"ל הוה ליה למיפרך ולימא הלכה כר׳ יוסי ויש לפרש בדוחק דה"ע קאמר מאי קמ"ל במאי דקאמר דבר שאין לו קנבה הכל לבעל המעות כו׳ לימא הלכה כר׳ יוסי הח קמ״ל דשינויא דשינויא הוא ולפי הספרים דגרסי׳ צהו הלכך דצר שאין לו קנצה הכל לצעל המעות דצר שיש לו קנצה חולקין מאי קמ"ל כו׳ אתי שפיר דהא רב פפא כמאן אמרה לשמעתא כר"י ומאי הידוש אתא לאשמועי' ומשני שנויא דשנינן שנויא הוא. ועל טעות שאינו בא בולות המקח אלא שהטעה^{סן} בחשבין שאל ר׳ יעקב ישראל את ר״ת והשיב לו ואשר שאלת על ראובן ששלה לשמעון^{טן} לקבל מעותיו מן העובד כוכבים וטעה העוצד כוכבים בחשבון ולא נמצא העכו״ם אח״כי נראה לי שחולקים בין שניהם דהוו המעות כדבר שיש לו קצבה דאמרינן הוסיפו ני אחת יתירה ר׳ יוסי אומר חולקים ומוקמינין לה בדבר שיש לו קצבה אצל שאין לו קצבה הכל לבעל המעות וטעמא דחולקין לפי שבעל המעות כיון שקיבל הלבתו מה לו בטעותו של שליח אלא אמרינן הואיל וע"י מעותיו נשתכר יהיב ליה פלגא" ה"יג גבי טעות השבון דהא שוה מנה במחחים טעות הוה ומוקים לה בהש״ם ירושלמי״) כגון שקיבל עליו הלוקח וטעמא דהכל לבעל המעות משום דאין לו קלבה דווזי דאיניש עבידו ליה זולה הה בדבר שיש לו קלצה חולקין ים אפיי צטעות חשצון אנשיג דאיכא למימר טעמא אחרינא גבי חולקין האי טעמא דפרישית הוא עיקר (ג) דמוחוק ידו על העליונה וחולקין ואפי׳ אם היה שכיר שלו כיון שהשכירים שלנו אינם שכירי יום אין בעליהן מקפידין על הגצהת מציאותו^ט עם מלאכתו והוי כהגביה מציאה עם מלאכתו^ט תדע דאם מצא ארנקי בשוק לא זכה צו משכיר ועוד דמיהדר קא הדר ביה שהרי אמר אני זכיתי מכלל דהדר ופועל יכול לחזור בום עכ"ל ושוב חזר בו דכל טעות בין ע"י מקח בין שהטעה במנין הכל לבעל המעות ולרבים נראה שהכל לשליח שאם גנב וגול והטעה מה טיבו של בעל הבית ואפילו חולקין אין שייך לומר משום דעיינים מעומיו נשתכר דלא דמי לשאר טעות שנותן הכל בשביל המעות שקבור שהמעות שוות כל מה שנתן לו אבל הכא טעות בעלמא הוא ודבר בפני עלמו הוא תדע דהא קברא היא שאם היה רוצה היה מחזיר לעוצד כוכנים כל מה שהטעהו דזהו חימה למימר שלא היה יכול להודיעו ולהחזיר לו: דאכור זהו מאו אחד מדעתו של בעל הבית בוי. מימה אכתי אם מעציר על דעתו הוי שליח אמאי מעל שהאורמין העצירו על דעתו של שליח ואמר לי רצי יכולני לומר שגם האורחין אמרו הרי אנו נוטלין שמים לדעתך ואחת מדעתינו אצל אין צריך דדוקא שליח צעינן דלימא הכי שלא יסצרו אורחין כשאומר סתם שלדעת בעל הבית אומר כן אבל מה שהן לוקחין יותר ממה שאמר שליח יודעין הן שעושין מדעתן ולא מדעת שליח: 65

עילי מים שימותו נעל המים שימותו בעל הבית מעל ותניא קרבן מעילה [קידושין מב:]. לא עשה שליחותו. אלא שינה ממה שאמר לו נעה״ע [מעילה כ:]. גני הקדש קאי שהיו אללו מעות הקדש וטעה כפגור שהן של מולין ומסרו לשלימ ליקת כהן בעל הבית מעל. ומניא קרבן מעילה [קידושין מב:]. לא עשה שליחותו. אלא שינה ממה שאמר לו נעה״ע [מעילה כ:]. גני הקדש קא מלוק וקנה נהן טלים שלית מעל ולא השולהו שבדגר זה אינו שלוח [קידושין שם]. הכא במאי עבקינן זבר'. מהלה לה מישט דהכל הייו שלוח [קידושין שם]. הכא במאי עבקינן זבר'. מהלה לה מישט דהכל היינו טעמל דנעל הכימ נמי מעל משל מלמר שלימ לאורמים טלו לכם שהי ממיכות [אמד] מדעמו של נעל הנית ואידך לקמו מדעמן ההלא היים (הני מוסיף היו ואיתערגיה) שליותוה

מסורת הש"ם עם הוספות

מהירושלמי (גליוני הש״ס), **3)** [פסמיס ינ:], ג) [עי׳ מוס׳ זנהים לד. אלא כמעביר], ד) מעילה דף כ. ע״ש, ה) הגיגה י: קדושין מב: יצת וכמו שציין בהגה׳ **ט)** ק. ד״ה אמר, י) צט., כ) סוד״ה אלמנה, ל) עי׳ ב״מ קט רע״ב, (1) כאז הלכה ד (יפ״ע. ועי״ש . דלפנינו אין לשון זה בירושלמי, וציין מהרש״א), () ב״מ יב:,

ב״מיע״א.

הגהות הב״ח

(ל) רש"י ד"ה הוסיפו וכו׳ דמס׳ דמאי. נ״ב ריש פ׳ שמיני: (3) תום׳ ד״ה אמר כו' עיקר וכיון דמותזק:

גליון הש"ם

גמי זבין די דיתכא. עיין נפ״ד מ״ד דתרומות :05 5"73

הגהות וציונים

לאן חתיכה צ״ל תן להן התיכה התיכה לאורחין והוא אומר טלו שתים שתים והן נטלו שלש שלש כולן כ״ה במשניות (וכ״נ מרש״י אלא שהנקודות שלא במקומן, רש״ש): רש״י 🖪 מהדו״ק דובינא (וכ״ה ל׳ נקבה בכמה כת"י, וכן להלן כמה פעמים אוזילא, במוסי וכמו רע״א): ג] ״אפי״׳ ליתא ובכת״י בראשונים דפו״י שלא היה שם טעות (״במנה ודינר״ מיותר. והגוסח השתבש מדפוס לדפוס כלפנינו): קן נדצ״ל שמעה בהשבון: לן צ״ל את שמעון (דבש תמר ע״פ מרדכי ורא״ש): לן ״ולא נמצא העכו״ם אח״כ״ נמצא העכוים אחייכיי (גם ברא״ש ובמרדכי) נוסף בדי וילנא ע״י נוסף בדי וילנא ע״י ובן (באה״מ): ל] נדצ״ל מציאתו: מן צ״ל מציאתו: ולר״י נראה. (גליון): (] במרדכי ישן משום **דלא ע"י** מעותי (מהרש״א עיי״ש, וכן

הגיה הרמ״א במרדכי):

אלמנה ניזונית פרק אחד עשר כתובות קעא נסים עין משפמ

אישות הלכה יד טוש״ע אהע״ו סימן לג סעיף כו

וסימן קג סעיף ה: ב ג *מיי שם פי״ו הלכה יד טוש״ע אהע״ו סימן לג סעיף כה וסימן קג סעיף א: ד אמיי שט פי״ח הלכה כ טוש״ע אהע״ו סימן קג כעיף א וסעיף ד: שם פי״ז הלכה טו ה מייי סמג לארין קע טוש״ע אהע"ו סימן קג סעיף ו: ו מיי׳ שם פי״ו הלכה טו טוש״ע אהע״ז סימן קג סעיף ו: ז מיי׳ שם פי״ו הלכה טו טוש״ע אהע״ו סימן קג קעיף ק:

שלמי הגבורים א בתב הטור ומי מו

כתב רב אלפס (שו״ה קי נה) שאם מכרה או נתנה מנכסי יתומים קודם שנשבעה מה שמכרה ונתנה קיים ומנכין אותו בכתובתה ומשמע מדבריו אפי׳ מקרקע והרא״ש מביא דבריו בפסקיו (סי יג) לפסק הלכה אבל כתב בתשובה (כלל כ סי׳ ו) היכי דלא [יינימא] דאם טעתה דוקה במטלטלי הבל במנה ראשון יהא מכרה בטל אטו מקרקעי בחזקת יורשים קיימי ואין בידה לתתם מנה אחרון דלא ניתי למימר מכרה עד שיגנוה נית דין וחס קיים קמ״ל דדוקא דטעתה במנה מכרה או נתנה אין אחרון אבל במנה ראשון מכרה קיים מכירתה ומתנתה קיימת. ואם מחלה לבעלי חובות של בעלה אין מחילתה כלום שכל זמו שלא תגבה תובית של בעלה אין לה נהם כלום ואין בידה לא ליתו ולה למחול ושו״ת הרא״ם כלל לו סי׳ ד): ב [טור סי׳ קג] בד״א שלות שהס ד׳ הלוקות אבל אם הכל שדה אחת ומכרה ממנה לארבע לרב אלפס שפסק . במכור לי כורה וזבין ליה ליתכא שהמכר בטל שחשוב כמעביר על דבריו אפי׳ הראשונים מכרן בטל אם עשתה לכל ממד וממד שטר בפני עלמו אלא אם כן מכרה לכולן בשטר אחד אז מכר הרחשונים קיים אבל רבינו האי והמקח והממכר שנר ו) פסק במכור לי כורה וזבין

ליה ליתכא שהמכר היים

דאמרי׳ לה את אפקדתה: מכרה במד. שאומו דינר אין לה רשום למכור נמנא כל המכר טעות שהרי נכת לתת היה: לעולם מכרה קיים. והיא מחזיר את הדינר ליורשין דמה הפסידמן: עד שיהא. באונאה כדי שאילו לא הימה האונאה היה משמיר בשדה " נושיי זין שלוחין ושותפין אישי ז או האונאה עלמה "מי קבין והוא "ימוג עשין פג טושיע או האונאה עלמה "מי קבין והוא יומוג שיו פג טושיע שני געים וי האונאה משעה קצין דליון דיש קרקע ליתומים שם כשיעור שדה הראוי לנו אבל אם אין האונאה ראויה להנטרף לכדי שדה לא הפסידמן כלוס: ובגינה בית חצי קב. שכך שיעור גינה: וכדברי רבי עקיבא. ששמענו ממנו נמקום לחר (ה׳ כ׳יל כובע הוא שיעור (ה׳ כ׳יל) גינה. והלכתה כת״ק: שד אחרון במל ושל כלם מכרן קיים. מפרשינן בגמ׳ (זט.) דאינטריך כי

> ומש״ה לא מצי מיתני מכרה בטל אלא במנה אחרון: נצח:] **גמ׳ כאן שנה רבי.** במשנתינו למדנו רבי: הכל לבעל המעות. השולם שלוסו לשוק לססורה ולקס בזול הכל לבעל המעות ולא מצי למימר אנא ארווחי: כדתניא כו׳. וממסקנא שמעינן דבדבר שאין לו קלבה אים ליה לר׳ יוסי הכל לבעל המעות וסתם לן רבי במתני׳ דהכה כר׳ יוסי דמתני׳ נמי דבר שאין לו קצבה הוא דכל קרקע

קצבה כגון הפירות נמסך נאומד זה נפסות וזה ניומר: הזכינו לו אחת יתירה. נמוספתא דמסכתא דמאי היא (פ״מ ה״נ): שיש לו קצבה. כגון קטנים הנמכר בתנות במדה מלא כלי בפרוטה: חודקין. פרש"י (ד"ה שיש לו) דמתנה הואי י"ל לשלית ניתנה וי"ל לבעל מעות ניתנה: אבל דבר שאין דו קצבה. כגון סלוק וטלימ וירק הנמכרין נאומד פעמים מוומרין למכור בזול פעמים בלמלום הכל לבעל המעות שאין כאן מתנה אלא מכר. אצל מלשון הרי״ף נראה שבדבר ולפי זה [ייםאפילו]

מכרה לד' בד' שטרות הראשונים מכרן קיימין לבד מהאתרון וכך היא מסקנת הרא"שיים: ג וטור הו״מ סיי קפגן פירש ר״ת (הדר״ אמר) בד״א כשהוסיף לו מדעתו אבל אם טעה ונתן לו יותר הכל למצלת וכן כתב במי שעשה את הבירו שלים לקבל לו מעות מיד הגוי וטעה שהכל למשלה ור׳ יונה כתב דגבי מקח אין חילוק בין שהוסיף לו מדעתו בין שטעה אלה שחלק בין טעות שבמקח ובין היכה שטעה הגוי בחשבין דגני מקח היה סבור שחין המקח שוה יותר מן המעות שקיבל ונתן הכל לבעל המעות [ייזלפיכך אם אין לו קנבה הכל לבעל המעות] וחולקין בשיש לו קנצה אבל בטעות שבחשבון טעות בעלמא הוא שידע הגוי בסך שהוא חייב לו והיתרון דבר בפני עלמו הוא כאילו גנב לו מדע שאילו היה רוצה היה אומר לגוי טעית בחשבון והיה מחזיר לו המותר ותימה הוא לומר שלא היה יכול להחזיר לו ולזה הסכים הרא"ש (סי׳ טו). תשובה להרב ר׳ מאיר מרוטנטר"ק (ח"ד פיי ממקנג) ראובן שלם לשמעון שיקנה לו בנד בהקפה וכשהגיע זמן הפרעון נמן ראובן המעות לשמעון לפרוע לנוי ונמלא שהמוכריטיי שכתם לריך שמעון להחירם לראובן ואינו יכול לומר אני רוצה לעכבם שמא אחר זמן יזכרם הגוי דכיון דהימניה שמעון לרחובן מעיקרא ונעשה ערב בשבילו בלא משכון גם עתה לא יעכבם על הספק בשביל ערבון וגם אינו יכול לומר אני רוצה לקדש השם ולהשיבם דבשלו יכול לקדש השם ולא בשל אחרים אבל ה״ר אפרים כתב (שם) על כיולא בוה בראובן שקנה חפץ מגוי והאמין לו הגוי ליתן מעות ליום המחרת ולמחרתו היה רחובן נחוץ לנחת מהעיר ונתן המעות לשמעון ליתנם לגוי ושכחם [מחהגוי] וכתב שחם

הדבר ברור ששכתם הגוי זכה שמשון בהם אבל מי יוכל לבר זה ויכול ראובן לומר לא שכתם הגוי והיום או למתר ימבשם ורמיון שלא שכתם הגוי אין שמשון יכול לומר כבר זכמי לגוי שאין שלימות לגוי הלכך שורת הדין שימור לראובן אם הוא פיקח לטעון כך והרמ״הי״ סמר דבריו וכתב שאף אם היה ידוע ששכתם הגוי לרין להמזיר לראובן מעומיו: [הגהות אשריי סי׳ טו] בתוב בשם רשנ״ם אם אמר מד למבריה מכור לי טלימ זי דהי דינרים ולא אמר ליה המותר יהיה שלך ומכרו בשה דינרים הכל לבעל הטלית דדבר שאין לו קלצה הוא ואם טעה הגוי מעלמו ונתן לו וי דינרין הדינר שלים ואין לבעל המעות בהם כלום (מרדמי מי מור)

צחו:) שאין השליח יכול לקנות לעלמו אפילו גאומן דמים שהרשוהו א אמיי פייו מהלכות רצו היסומים להגטמה שבועה לבניוים. ועוד דמה דאמריי בשלמא מן הנשואין משום מרשות לרשות וזה לא ילא מרשותו שהרי במקום בעלים עומדים:

אמר ליה הכרזה לא מיבעי לי דאמר רבי שה מאתים במנה זירא אמר רב נחמן אלמנה ששמה לעצמה לא עשתה כלום היכי דמי אי דאכרוז אמאי לא עשתה כלום אלא לאו דלא אכרוז ולעצמה הוא דלא עשתה כלום יהא לאחר מה שעשתה עשתה ילטולם דאכרוז ואמרינן לה מאן שם לך כי ההוא גברא דאפקידו גביה כיסתא דיתמי אזל שמה לנפשיה בארבע מאה זוזי לסוף אייקר וקם בשית מאה אתו לקמיה דרב אסי אמר ליה מאן שם לך רוהלכתא צריכה * שבועה ואינה צריכה הכרזה: בותני "אלמנה שהיתה כתובתה מאתים שנ ילמרו לה אין רצוננו למכור קרקע ומכרה שוה מנה במאתים או שוה מאתים במנה נתקבלה כתובתה יהיתה כתובתה מנה ומכרה שוה מנה ודיגר במנה מכרה במל ואפילו אומרת אני אחזיר הדינר ליורשין מכרה במל רבן שמעון בן גמליאל יי: אומר לעולם מכרה קיים עד שתהא °שם כדי שתשייר בשדה בת תשעה קבין ובגינה בת חצי קב וכדברי רבי עקיבא בית רובע היתה כתובתה ארבע מאה זוז מכרה לזה במנה ולזה במנה ולאחרון יפה מנה ודינר במנה של אחרון מכרה במל ^ב ושל כולן מכרן קיים: **נכו'** מאי שנא מאתים במנה ראמרינן לה את אפסדת שוה מנה במאתים נמי תימא אנא ארווחי אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה (צוו:) כאן שנה רבי הכל לבעל "המעות כדתניא הוסיפו לו אחת יתירה הכל לשליח דברי ר' יהודה ר' יוםי אומר חולקין י והתניא ר' יוםי אומר הכל לבעל המעות אמר רמי בר אבא אמר ר' יצחק לא קשיא כאן בדבר שאין לו קצבה כאן בדבר שיש לו קצבה אמר רב פפא הלכריי בדבר שיש לו קצבה חולקין בדבר שאין לו קצבה הכל לבעל המעות 🖄 פירוש דבר שיש לו קצבה כגון הפירות

ששמה דעצמה. לקסה והא לאו ראיה היא דאפשר דלא תצעה כתוצתה ולא אצדה מוונומיה אלא שנשצעה כדי שלא יפסידו יורשיה כתוצתה הצעלים למכרו לפי שכיון שהוא שלית הרי הוא כיד הצעלים עשתה ודא בלום. ואם אם מתה בלה שבועה דהא קיימא לן (שטעות מו.) אין אדם מוריש ולפיכך אינו יכול להקנות לעלמו שאין המכר אלא הולאת הדבר

> מזוני אין פירושו כדי [השתפסיד] מזונות אלא ה״ק בשלמא מן הנשואין איכא מזונות ומשום מזוני מוכרת שלה בב״ד וכמו שכתבנו למעלה (סי׳ שע). ועוד דאפילו לפי דשמתה לאחרים נפק פירושו ז"ל אע"פ שתבעה כתובתה ואין לה מזונות מוכרת שלא בב"ד שא"ת אינה מוכרת אלא בב״ד אף היא אינה תובעת כתובתה וניזונית ודמיא למאי דאמרי׳ בפרק שום היתומים (ערכין כב.) אי בתובעת כתובתה בב"ד מזוני נמי לית לה ופריק כיון דמעיקרא מזדקקינן לה השתא נמי מזדקקינן לה כלומר שאם אין אנו נוקקין אף היא נמנעת מתחלה לבא ונמלאת מפסדת ["היתומים] מזונות:

רכינו

אלמנה ששמה לעצמה. לקסה שדה היתומים לעלמה

בקומת כתונתה: לא עשתה כלום. ואם רצו היתומים להגבותה מעות לאחר זמן הוזרין ונוטלין אותה": מאן שם לך. ממי קבלת מכירה זו לא מב״ד ולא מיסומים לפיכך לא יצא הקרקע מרשות היתומים אצל דכיון דיש שם קרקע היכה דשמה לחתרים נפקה מרשות היתומים שהרי נתנו לה תכמים למכור הראוי לנו אבל רשום למכור: כיםתא. עלי אלמוגים שקורין קורא״ל.

ויש מי שאומר דכי אמרי׳ אלמנה ששמה לעצמה לא עשתה ולא

כלום דוקא בינה לבין עלמה אבל ר׳ עקיבא. ששמענו בב״ד הדיוטות יכולה לשום לעלמה וכן נראה דעת הרמב״ם ז״ל בפי״ז מהלכות אישות (הי״ד) ולפי זה אפילו בלא ב״ד הדיוטות אם שמה לאחרים בדיעבד מכרה קיים. אבל אחרים אומרים (רמב״ן ב״מ לב. ד״ה ופסקו) דשמה לעלמה היינו בצ"ד הדיוטות שכל שאין שם ב״ד מומחים שמה לעלמה מיקרי וכ״ת כיון שיש שם צ״ד אמאי לא עשתה

ולא כלום י"ל לפי שאלו אינן אלא שמאין בעלמא שאילו היה שם ב״ד חשוב היתה יכולה לשום לעצמה לפי שהב״ד אביהם של יתומים (גיטין לו.) והם עומדים במקומם והאלמנה כאחר בעלמא ויכולה לקחת מיד ב״ד אבל כיון שאלו אינם אלא שמאין בעלמא הוי לה אלמנה זו כשליח היתומים ואינה יכולה לשום לעלמה שכך הדין בשליח אחר כדמוכח עובדא דריסתא דיתמי. ומהא שמעינן

קצבה. כגון טלית או חליק וירק דבר הנמכר באומד פעמים מוומרים למכור בזול פעמים מלמלמים: הבל לבעל המעות. שאין כאן מתנה אלא מכר:

הגהות וציונים מהנ"ח ושאר מפרשים

והוא עצמו כתב בטור חוימ סיי קפב על דברי רב אלפס ודברי רבינו האי, ואדוני אבי זיל (סי טו) הביא דברי שניהם. ולא הכריע. ועיין בדרכי משה אות ח דבאלמנה הנכסים בחזקתה ולכן מקחה קיים. ועיי בפרישה חוימ סיי קפב אות יד שמחלק בין לשון מסקנת ללשון הכריע: (יד) כ״ה בטור: (טו) בטור איתא שהגוי: (טז) כ״ה בטור: (יז) והר׳ זצ"ל סתר דבריו כצ"ל. ור"ל והר"ם הנ"ל דפליג עמיה הביא ראיות (פרישה), [וכן הוא בבית יוסף]:

- 17 ----

שדה היתומים לעלמה בשומת כתובתה: לא מעות לאתר זמן חוזרין וטטלין מותה: מאז שם דיד. ממי קכלת זו המכירה לא מיתומים ולא מכ״ד ולכך לא יצא הקרקע מרשות היתומים אבל היכא . ליה מרשות היורשיו שהרי נתנו לה תכמים רשות למכור: ביסתא. מספוא ויש מפרשים אלמוגים כיסמא קורא״ל: מתני׳ שוה מאתים במנה נתקבלה כתובתה. דאמרינן לה את אפסדת: מכרה בפול. שאותו דינר אין לה רשות למכור נמנא כל המכר טעות שהרי בבת מת היה: לעולם מכרה קיים. והיא תחזיר מותו דינר ליורשיו דמה הפסידתן: רבן שמעון בן גמליאל אומר לעולם מכרה קיים^(יא) עד שיהא. באונאה שאם לא היתה האונאה היה משמייר בשדה בת תשעה קבין או האונאה ענמה תשעה קבין והוא הדין אס נשאר ליתומים שם מלבד האונאה תשעה קבין ליתומים כשיעור שדה יאמרו לה אין רלוננו אם אין האונאה ראוי להלטרף לכדי שדה לא הפסידה להם כלום: ובגינה בית חצי קב. זה שיעור גינה: וכדברי ממנו במקום אחר (ב"ב א.) שנית רובע הוא שיעור גינה: גבו' כאז שנה רבי. נמשנה זו למדנו: הכל 7227 המעות, וקתם לן רני במתני' כר' יוסי דמתני' נמי דבר שחין לו קננה הוא דכל קרקע נמכר באומד זה בזול וזה ביוקר: הופיפו. נתוקפתה דמק׳ דמהי (פ״ק ה״נ): ברבר שיש לו קצבה, כגון נדנר הנמכר במדה מלא כלי נפרוטה ואם הותירו מתת יתירה: חולהיז. דמתנה הואי ולא ידעינן אם נתן לשליח או לצעל המעות: דבר שאיז לו

3

83 דאמרי וכו' הרי״ף ז"ל פסק בדאמר ליה זבין לי כורא ואזיל וובין ליה ליתכא מעביר על דבריו הוי

:'121 אמר אברהם: מה שכתנ הרב ז"ל בובין לי כורא ואזיל וזבין ליה ליתכא סתמא. אמר סתמא והלך שליח ומכרו לשני בני אדם בשטר אחד בכגון מעביר על דבריו הואי אני איני רואה הסוגיא הואת אלא בהפך וכמו שכתב הרב ז"ל בעל קצות שאים אים אים פסק המאור הזה וכך פסק רבינו האי גאון ז״ל בספר מקח וממכר : (שער ו דין ה))

מעביר על דבריו הוי, ולא מצי אמר ליה לא ניחא לי דליפשו שטרי עילואי היכא דמצי מזבין לה לההוא גברא גופיה אבל לשנים דלמא מצי אמר ליה לא ניחא לי דליפשו בעלי דינין עילואי דהיינו שני לקוחות או לאו.

האחים והשותפין שלקחו מאי. כיון דליכא למימר לא ניחא לי דליפשו

שטרי עלי מה שעשה עשוי או דלמא מצי למימר ליה לא ניחא לי

דליפשו בעלי דינין עילאי ואסקה רב נחמן דכיון דליכא משום אפושי

שטרי. אפושי בעלי דיני לא כלוס הוא ומשום דבעיא קמא לא אפשיטא

לא הולרכו לפרש את זו אי בחדא שטרא אי בתרי שטרי ומיהו ודאי הך

ברייתה לה שייכה בקמייתה וקמייתה נמי לה שייכה בהך.

ומה שאמר רצינו הגדול ז״ל דסוגיין דמעביר על דבריו הוי אף רצינו

דבדאייתי שוה שש בשלש עסקינן מדקתני מודה רבי יהודה בקיטנית

שמע מינה ומדקתני מתניתין אייתי ליה שוה שש בשלש אלמא אי אייתי

שוה שלש בשלש לה מעל בעל הביח מדלה השמועינו שוה שלש בשלש

מעל וכל שכן שוה שש בשלש הלכך כיון דדייקא הכי שמעינן מינה

דמעציר על דבריו הוי ועיקר הטענה דכיון דלא איפשיטא ודאי לא קנה

לוקה ואוקי ארעא בחזקת מרא קמא ועוד דסוגיין בעלמא דאפושי

שטרי טענה מעלייתה היה.

חננאל ז״ל כתב כן. ופירוש לפירושם משום דקאמרינן דיקא נמי

אמר לחד קפידא אמר סתמא מאי אם תמצי לומר בעיין דלעיל לאו

כורא ואזל זבין ליה ליתכא, מעביר על דבריו הוי(א). ופסק לאחד ואפילו למאה כרב נחמן. ונראה לי שדבריו סותרין זה את זה, כי מאחר דקיימא לן כרב נחמן נמצא שאין טענת לא ניחא לי דליפשו שטרא עילאי טענה. וכן נראה דהכי אמרינן (צט:) פשיטא

כתוב בספר המאור איכא דאמרי וכו׳ הרי״ף ז״ל פסק בדאמר

טענה.

אמר הכותב ותמה על עלמך היכי אפשר דמעיקרא איצעיא להו

המצי לומר מוסיף על דבריו הוי היכה דובין לשנים מהי והכי הורחה

דחלמודה ועוד דמעיקרה היכי סליקה להו בבעיה ולה פשטוה מדרב

נחמן ועוד דעל כרחך מעיקרא נמי קסלקא דעתיך לאחד ואפילו לשנים דאי לא מימא הכי אמר ליה זיל זצין לי כורא ואזיל ווצין ליה

ליתכא הרי לריך הוא למכור אותו הלתך שלפניו לאדם אתר והוה

לן למימר לאחד ולא לשנים משום בעלי דינין ומדלא מסיימי בגמרא

כגון דההוא גברא גופיה בעי למיזבן שמע מינה בעיין בכולהו אי

למאן דאמר ואפילו לשנים [אפילו לשנים] אי למאן דאמר לאחד ולא

לשנים כגון שיכול למכור ללוקח ראשון עלמו ולא שייכא חדא

בחברתה כלל

והכי פירושה פשיטא אמר לחד קפידא דהוה ליה למימר זנין לי

ליה זבין לי וכו׳ עד לא ניחא לי דליפשו שטרי עילאי

ולא איפשיטא וצתר הכי אמרינן פשיטא והוה להו למימר אם

[צט.] איכא דאמרי וכו׳. הרי״ף ז״ל פסק (כ)[ב]דאמר ליה זבין לי

631 ″9) *"*ə 35 לפי ກວ 50 ы 53 35 ויה ະກ ъĥ 003 שיאמר במטלטלי ŕδ שדרמיך לתקוני לעוותי לפיכך אם התנה עמו שעושהו שליח בין לתיקון בין לעוות אם מכר לו שוה מנה בדינר או לקת לו שוה דינר במנה אינו יכול לחזור בו וחייב המשלח ליתן כפי התנאי. וכתב הרמ"ה (ב"ב קסט: אות לא) כל זמן ნბნ יברר המשלח שעשאו שליח לקנות לו סתם יכול המוכר לומר שהתנה עמו בין לעוות לחקן והמוליא 27 מחבירו עליו הרחיה. וכתב רב האי (המקח והממכר שער ו) דהוא הדין נמי אם הטעה השליח את הלוחה כל שהוא שהמקח בטל וה"ר יונה (מונה גרה"ש סי׳ טו) כתב שלענין טעות הלוקח כשאר כל אדם . דינו שהמכר קיים עד שתות וזכה המשלח ביתרון וכן מסמצר להרח״ם ושחו: ב (שבן אבל לדעת רב האי (שב) אם אמר תכור לי סתם אפיי אם מכר לשנים בשני שטרות קנו והרא"ש (מי טו) הביא דברי שניהם ולא הכריעויי). ומיי (שם מיא הייד) כתב אמר מכור לי בית

Part One - Rabbi Yosef Kushner

סאחים ומכר לו בית סאה לא קנה ולא חילק וכתב עוד (שם) אמר מכור לי שדה ולא פירש אפי׳ מכרו למאה מכרו קיים:

מלחמת ה'

בית יוסף

הותירו לבעל המעות ותו מדהתני

אימור דשמעת לרצי מאיר וכו׳

משמע הא מידי דלא חזי טויון לגופיה

מתרנא מתני׳ הא רצי מאיר הא

רצי יהודה אלמא אף על גב דלאו

למחצית שכר הוא דומיא דאומן

חשן משפט קפג הלכות שלוחין

שחלק עליהם נעד כאזן. והעימור כתב בשלישות ממון (מג ע״ג)

בית חדש

בסימן זה (סיג) בשם הרמב״ם ולא קיימא לן הכי אלא כדעת הרמב״ם (D) היה השער ידוע וקצוב וכו׳. נפרק אלמנה ניזונית משנה וגמרא. וזה לשון הרי"ף ולמה חולקין השליח עם הבעל הציח דהרייץ מפרש לסחורה דקחני למטצית שכר ולא נהירא מדקחני הואיל ובאת הנאה לשליח על ידי בעל הבית חולק עמו. וכתב הר"ץ

לשלוחו שליחות הוא ולא שותפות ותו לא לישתמיט תנא וליתני דלפ״ז משמע אפילו נתן המוכר לשליח בפירוש חולקין אבל רש״י פירש דחולהין לפי דיש לומר לשליח וקנה יחן שעורין או איפכא אם פחתו פחתו נתן מתנה ויש לומר לבעל המעות לשליח ואם נתייקרו הריוח למשלת: (ו) נתנם נתנה לפ״ו אם נתן לשלים בפירוש לו למחצית שכר ושינה בהן והרויח קויוח של הוה לשליח והרח״ש כתו כלשון שניהם ואם הפסיד ההפסד לו לבדו: (ס) ו היה הרי״ף וכן כמוג נעיטור. ונראה השער ידוע וקצוב ונתן לו המוכר הדבר הקצוב שזה היתה דעת רמעו שכתנ והוסיף לו עליו מדעתו דמלת לו מיותר

רנה

והשכר לאמלע עכ״ל. וכחב עוד שם לקמן (שיד) ומסחברא למחצית שכר לא איירי תנא כלל דהיה לו לומר ונתן לו המוכר הדבר הקצוב והוסיף עליו מדעתו ובשליחות לסחורה לא פליגי דאי יהפינהו ניהליה לחלאין ולא אשכת אלא דלפי דמלשון זה משמע דהוסיף בסתם מדעתו ורבינו בא להורות חטים וזבן שעורים כיון דאילו אהדר לווזי לא הוה בהו רווחא השתא דאפקינהו בשעורים וארוות ביה הוה ליה כדבר שיש לו קלבה וחולקין כי פליגי לאכילה לרצי מאיר קני להו בשינוי יזן והומירו לאמצע וקיימא לן כרבי יהודה דאפילו שליחות לאכילה יוסף מביאו. 🕼 ונראה דבפלוגמא דרטוומא היכא דקיימו זוזי הומירו לאמצע ולא אמרינן הומירו לבעל מעום אלא היכא דלא מיקום ואין מוציאין מידו. ונראה דכל זה לפירוש רש"י אינו אלא שינה כגון חטים בחטים ובהוסיפו אחת יחירה בדבר שאין לו קצבה בגוי אי נמי אפילו בישראל ואינו לפנינו אבל בישראל והוא לפנינו ובעל מתיבות משמע דסבירא ליה האי סברא והכין כתב הנותן מעות לשלוחו וכו׳ לא קשיא כאן לאכילה כאן לסחורה אצל חטי

כהרי"ף והרא"ש ולכן כתב והוסיף לו עליו תדעתו לומר דאף על פי שהוסיף בפירוש לו לשליח מדעחו אפילו הכי חולקין. אכן הרמב״ן בתשובה סימן ס׳ כתב דרבינו האי גאון פירש כפירוש רש״י ובית מועיל עדותו כשיעיד למי הוסיף:

בחטי הכל לבעל המעות ירושלמי (ביק פייט הייה) אמר רצי דוסא כשקיים שליחותו נתכוין המוכר לזכות לבעל המעות לא קיים שליחותו נתכוין 3 לזכות ללוקה ולמה חולק עמו הואיל ובאה הנאה על ידו חולק עמו עכ"ל. וכן כתב נמוקי יוסף (לו סופ"א) בשם הרא"ה. והרמב"ם בפרק א מהלכות שלוחין (הייה) כתב כדברי הרי״ף והרא״ש. ולענין הלכה כיון דהרי״ף והרמב״ם והרא״ש מסכימים לדעת אחת הכי נקטינן: משמע מדברי המרדכי (סי׳ קכב) אהאי ברייתא שאם שינה לפי שסובר שיש יותר ריות בסתורה זו ממה שיש בסתורה שאמר לו המשלח לא נחשב גולן [1] דאס היה נחשב גזלן לא היה אומר הותירו לאמלע [בדק הבית] ולטעמיה אזיל דסבירא ליה כסברת קצת המורים שכתב רבינו והרמב"ם ולא קיימא לן הכי כמו שכתבתי בסמוך נעד כאון: כתוב במישרים נתיב לי חלק א׳ (פג:) כתצו הגאונים המפקיד אל חבירו סחורתו להוליכה למקום פלוני ושינה והוליכה למקום אחר חייב באחריות הסחורה ונעשית מלוה ובית דין יורדין לנכסיו לפרוע לו ומודיעין אותו אם יכולים להודיעו כמו שכתבתי בדיני גביית חוב (נתיג ו מיצ כג עיד) עכיא: כתוב במרדכי פרק החובל (ביק סי ק) ראובן הלוה עשרה ליטרין לשמעון לזמן קלוב ואחר זמן אמר ראובן לשמעון יהיו למחלית שכר ובכך נתעסה שמעון בהם ונאנסו שמעון חייב באונסין כבחחילה. וכבר כתבחי זה בסימן הע"ו (סוסליה): השודח מעות ציד חצירו וכשתצעם ממנו אמר הלוימים לגוי מפני אסריות הדרך לריוח והריוח הנוגע לחלקך אתן לך ואתר כך אינו רוצה לחם לו ריוח. וכן הנותן מעות לחבירו לקנות מהם דבר להרויח ואחר כך אמר לא הרוחתי אלא לעצמי. או שנתנם לו בפקדון והלך והרוים בהם ובעל המעות חובע שיתן לו הריות. הכל באורך במרדכי פרק הגוזל עלים (בייק קיי קסד-קכה) ובהגהותיו בפרק הנזכר (סי ריד) (ג): (מ) ווא) היה השער ידוע וקצוב וכו׳. נפרק אלמנה ניזונת (כמוטת מת) מנן היתה כתובתה מחמים ומכרה שוה מחמים במנה או שוה מנה במאמים נתקבלה כתובתה. ובגמרא מאי שנא שוה מאתים במנה דאמרי לה את אפסדת שוה מנה במאמים נמי תימא אנא ארוטנא אמר רב נסמן אמר רבה בר אבוה כאן שנה רבי הכל לבעל המעות כדתניא הוסיפו לו אחת יתירה הכל

דרכי משה

(ג) ועיין לקמן בהלכות שומרים (סי׳ רצב אות ב) בדין המפקיד מעות אצל חבירו:

פרישה

(ס) היה השער ידוע כו׳. עיין דרישה שם כתבמי לשון הגמרא והתוספות והרא״ש וביאורו וכאן אכתוב ביאור דברי רבינו על נכון: כייש היה השער ידוע וקצוב בו׳. פירוש כגון כלים קטנים יח*ן וכל דבר שדרכו למכור במדה או במשקל המדה או המשקל בכך וכך. ואין לו קצבה היינו כמו טלית וחלוק

דרישה

(ז) נתנם לו למחצית שכר כו׳. כן הוא בגמרא פרק הגוזל קמא דף לאמצע (מיהו לפי מ״ש לעיל בסמוך (ס״ג) בשם הרי״ף והרמב״ם רסכירא להו דאף בשולח יד לא קנה והריוח לאמצע אין ראיה מזה דלא מיחשב גזלן) אלא ודאי לאו גזלן מיחשב כיון שמכוין לטובה לריוח שניהם: עוד שם במרדכי דף נ״ט ע״א סימן (קכ״א) [קכ״ב] שכתב איך יתנה עם המקבל שאם יצטרך ליקח מעות לצרכו ויחזיר אחר כך לשותפות איך יעשה שלא יהיה בו רכית שהרי שלח בו יר ונחשבין כשלו כו׳ עיי״ש: (ס) היה השער ידוע וקצוב כו׳ ער סוף הסעיף. דברי רבינו סתומים קצת בטעם פלוגתת רבינו תם ור״י אינו נחשב גולן במה שמשנה מדעת הנותן ראם היה נחשב גולן לא היו לכן אעתיק מקור הרברים בפרק אלמנה ניזונית דף צ״ח ע״ב משנה אלמנה שמכרה שוה מנה במאתים כו׳ נתקבלה כתובתה ע״כ. וז״ל

אומרים בדין זה שציווהו ליקח חיטים וקנה שעורים שאם הותירו הותירו

ק״ב ע״ב ומכאן כתבו התוספות (קב. ד״ה הנותן) בשם ר״י והרא״ש (סי׳ יח) והר״ן יט] והמרדכי (ס״ קכב) גם רבינו ביורה דעה בסימן קע״ז (כח.) בשמו שיכול אדם להלוות לחבירו למחצית שכר ויהיה רחוק להפסד והוא שיאמר לו מתחילה שילוה המעות דוקא על מטבעות כסף וזהב וישמינם בקרקע ומעתה אם הלוום בענין אחר אם פחתו פחתו לו ואם הותירו הותירו לאמצע ואין בזה איסוד רבית לחשוב כקרוב לשכר ורחוק להפסד דעלמא מאחר שאם היה עושה מה שמצוה לו היה קרוב לזה ולזה וגם המקבל

הגהות דרישה ופרישה [ו] כיון דלשינה יו+] מכוין: הגהות והערות חזוו״א כ״ק סימן כא ס״ק י ר״ה ודין נראה דרברי בדק הבית קאי אדברי בשינוי ״והותירו לו לרבי יהודה לא קני להו בשינוי והוה ליה כשליחות הגהות אשרי דלעיל, וכן רמז ב״י לעיל ס״ג אדברי המורים לדברי הגהות לסחורה״ והותירו לאמצע וקיימא לן וכו׳, ועייץ כנה״ג הגב״י אות כח:

Part One - Rabbi Yosef Kushner

דרישה

כא*] הוכא בכ״י לקמן מחודש ה: כב] כ״ה ברפו״ר, ובכת״י ב הנוסח דהא "הטעות בדבר" ובתוספות לפנינו דהא "המעות" כדבר וכו': כגן נראה דבא לאפוקי מנוסח טור הנדפס עם ב״י דפו״ר דשם הנוסח ופירש ״ר״ח״:

הנהות והערות ריד אות ד: כן כ״ה בדפוס ויניציא ושונצינו, ולפי זה רבי יהודה רקאמר הכל לשליח קאי אף אאין לו קיצבה וכן משמע לכאורה מדברי רבינו תם ההכיא ב״י לקמן דכתב דבמתניתין ליכא פלוגתא מטעמא אחרינא (וראה דברי ר״ת בשטמ״ק ד״ה וז״ל הרא״ש) ועיין ריטב״א ד״ה אמר רב נחמן. ולפנינו בגמרא הנוסח הכל לשליח דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר ״חולקין״ והתניא רבי יוסי אומר הכל "לכעל המעות", וכ"ה בתוספתא דמאי פ"ח ה"ב ועיין מהר"ם שיף

הגמרא ולמה אמרינן דנתקבלה כתובתה הא יכולה למימר אנא ארווחנא אמר רב נחמן אמר רבה בד אבוה כאן שנה רבי הכל לבעל המעות כדתניא הוסיפו לו אחת יתירה הכל לשליח דברי רבי יהודא רבי יוסי אומר הכל לבעל המעות והתניא רבי יוסי אומר חולקין אמר רמי בר חמא לא קשיא כאן בדבר שיש לו קצבה כאן בדבר שאין לו קצבה ע״כ. פירש רש״י כאן שנה כו׳ במשנתינו למרנו רבי הכל לבעל המעות השולח שלוחו לשוק לסחורה ולקח בזול הכל לבעל המעות ולא יכול לומר אנא ארווחנא. וזה לשון התוספות כאן שנה רבי כו׳ נראה לרבינו תם דבמתניתין מודו בין רבי יהודא ובין רבי יוסי דכדכר שאין לו קצבה נמי לא מפלגי דרבי יוסי סבר הכל לבעל המעות ורבי יהודא סבר הכל לשליח אלא בכי האי גוונא שנתן לו מחמת תוספת שאמר לו קח זה עכור מקחך ועוד אני מוסיף לך זה משלי אבל אם מכר לו בזול מחמת

הגמרא ופליגי נה רגינו תם ור״י אי דוקא נהוסיף מדעתו איירי אי לא וכדמפרש ואול: (ט) ופירש רבינו "תם" כו׳. כן לריך לומר כגן: במה דברים אמורים כשהופיף כוי. כלומר גמה דנרים אמורים דנדנר שיש לו קלנה מולקים אלא כשהוסיף לו מדעתו ואומר נפירוש הרי לך אחד תוספת וכנ״ל דאו מולקין מטעם הנ"ל אבל אם טעה הגרי ומן לו יותר כלומר שהקצבה הוא ו׳ בדינר והוא נהן לו ז׳ אפילו אמר ליה הרי לך ז׳ מכל מקום כיון שלא אמר ליה ועוד אני "מוסיף" לך מסחמא טעה ולא ידע הקצה ולפיכך הכל לצעל המעות. וסבירא ליה דהוא הדין בכל טעות שהטעה השליח את הנותן הגוי כגון שהיה לו לקצל ממנו מנה ונתן לו מנה ודינר דהוא לצעל המעות דלא שייך לומר לשם ממנה נחכרין ונודחי במורת פרעון החוב נתן הכל ולפיכך ליח ליה לשליח בההיא טעות שום שייכות בעולם:

טעות כעין משנתינו שוה מנה במאתים אפילו רבי יהודא מודה דהכל

לבעל המעות דאי לא תימא הכי קשיא דרבי יהודא אדרבי יהודא כו׳.

ובדבור שאחריו המתחיל אמר רב פפא כו׳ כתבו עוד ז״ל ועל טעות

שאינו בא בזולות המקח אלא שהטעה בחשבון שאל ר׳ יעקב ישראל את

רבינו תם והשיב לו ואשר שאלת על ראובן ששלח לשמעון לקבל מעותיו

וטעה הגוי בחשבון נראה לי שחולקים כין שניהם דהא הטעות כבן כדבר

שיש לו קצבה ואמרינן הוסיפו לו אחת יתירה רבי יוסי אומר חולקים ומוקמינן בדבר שיש לו קצבה אבל שאין לו קצבה הכל לבעל המעות

וטעמא דחולקין לפי שבעל המעות כיון שקיבל קצבתו מה לו בטעותו

של שליח אלא אמרינן הואיל ועל ידי מעותיו נשתכר יהיב ליה פלגא

הכי נמי גבי טעות כו׳ ושוב חזר בו דכל הטעות בין על ידי מקח בין

שהטעה במנין הכל לבעל המעות ולר״י נראה שהכל לשליח שאם גנב

צח ע״ב ד״ה גמ׳: כא) תיבת ״הלכתא״ איתא לפנינו בגמרא, ובב״י נוספה

בדפוסיס מאוחרים ע״פ חדושי הגהות דפוט דיהרנפורט. ובדפו״ר ליחא וכן : בגמרא דפוס ויניציא שונצינו ליתא, ועיין תוספות הרא״ש ד״ה אמר רב פפא

וכתבו המוספות (ד"ה כאן) והמרדמי (סיי רנה) נראה לרצינו תם דבמתומין מודה בין רצי יהודה בין רצי

יוסי דבדבר שאין לו קצבה נמי לא איפליגו אלא בכי האי גוונא שניתן לו מחמת תוספת דקאמר ליה קח זה עבור מקתך ועוד דרכי משה (ד) אבל הרמב״ן בתשובותיו (מיוחסות) סימן ט׳ כא+ן כתב שדעת רש״י הוא נכון וכן דעת רב האי (ט׳ המקח שער ו טו:): פרישה וירק הנמכרים באומד ולפעמים מוומר למכור בזול ולפעמים בלימלום: והוסיף לו עליו מדעתו. פירוש שאמר לו קח זה עטר מקחך ועוד אני חולקין השליח והמשלח. כתב רש"י זה לשונו מוסיף לך זה משלי: הטעם דכיון שהוא דבר שיש לו קנבה ודאי מה שהוסיף לו לשם מחנה נתכוין ויש לומר לשליח נחנה ויש לומר לבעל המעוח נחנה לפיכך חולקין. ורי״ף כתב הטעם הואיל וכאח הנאה לשליח על ידי בעל הבית חולק עמו. וכחב ר״ן דלרי״ף אפילו אומר בפירוש לשליח אני נוחן לך במתנה חולקין: ואם הוא

דבר שאין זו קצבה הכל למשלח. ואף על פי שאומר לו נפירוש ועוד

"אני מוסיף לך" כו' מכל מהום כיון דלפעמים מוותר למכור כזה בזול מסחמא

לאו למתנה נתכוין אלא לשם מכר נתכוין והכי קאמר הנני מוותר לך עוד אחד מה שלא היה עושה לך מוכר אחר ולהלי הכל לבעל המעוח. עד כאן כלל דברי

לבעל המעות דכל מה שנתן לא נתן אלא בעד החפץ אי נמי הדמים קלבה הוא דכל קרקע נמכר באומד זה בפחות וזה ביותר: שיש שקצל המוכר צעד החפץ שמכר הם והלכך אפילו טעה ומכר בזול הרצה הכל למשלח בעל המעות אצל בטעות שבחשבון דבר בפני עלמו הוא ולא באה על ידי מעותיו של משלח או חפצו אלא הוה ליה כאלו גנד לו. 🖘 והכי נקטינן כדעת ר״י שכן פסק הרשד״ם לפני רש"י כמו שכתב המרדמי פרק אלמנה ניזונית וכן כתב הרשב"א בנותן לחבירו להלוות מעותיו לגוי ברבית והטעה את הגוי ונתן לו עשרה דינרין יותר דהכל לשלית ומביאו בית יוסף. מיהו כתב המרדכי לשם דמי שעושה סחורה עם הגוי וצא חצירו וסייעו והטעה את הגוי סולקין וכו׳ ובזו הכל מודים דאפילו דהאחד בלבד הטעה את הגוי ואפילו בחשבון בלבד חולקין כיון ששניהם היו מתעסקים עם הגוי. שהטעם שחולקין הוא משום דמספקא לן אם ניתנה לשליח או אם וכתב עוד שם שאם לא הכיר השליח במה שטעה הגוי ונתן לבעל הדית הרי הם לבעל הדית:

והוסיף לו עליו מדעתו חולקין השליח והמשלח ואם הוא דבר שאין לו קצבה הכל למשלח. (ט) ופירש רבינו תם במה דברים אמורים כשהוסיף דתופס דעת האלפסי דתולהין הואיל לו מדעתו אבל אם טעה ונתז לו יותר הכל למשלח. ובאת הנאה לשליח על ידי בעל הביח ולפי זה אין חילוק בין הוסיף מדעתו לטעה ואם אין לו קלצה הכל דבדצר שאין לו קלצה אית ליה לרבי יוסי הכל לבעל המעות וסתם

זמייש ופירש רבינו תם וכו׳. כלומר נגוי דהוסיף בדבר לשליח דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר הכל לבעל המעוח כן (り) הקצוב דמולמין דומה בדלה טעה אבל בטעה אפילו בדבר והמניא רבי יוסי אומר חולקין אמר רמי בר חמה לה קשיא כאן הקצוב הכל למשלח כיון דהטעות הגיע על ידי מעות המשלח ומוה בדבר שיש לו קצבה כאן בדבר שאין לו קצבה אמר רב פפא הטעם הוא הדין בעשאו שליח לקבל לו מעות מיד סוחר גוי וכו׳ הלכתא כאן דבר שיש לו קצבה תולקין דבר שאין לו קצבה הכל לבעל המעות. ופירש רש״י כאן

נמי הגיע הטעות על ידי מעותיו והכל למשלח. אבל ר״י מחלק דגדי מקת אם הוא בדבר קנוב חולקין בין בהוסיף מדעתו בין בטעה והטעס

בית חדש

חשן משפט קפג הלכות שלוחין

אלול ירחי כלה - סוגיא דשליח שהרויח

בית יוסף

לן רצי במתניתין דהכא כרצי יוסי דמתניתין נמי דבר שאין לו

לו קצבה. כגון קטנית הנתכר בחנות במדה מלא כלי בפרוטה אם

הוסיפו אחת יתירה חולקין דמתנה הוא יש לומר לשליח ניתנה ויש

לומר לבעל המעות ניתנה: דבר שאין לו קצבה. כגון טלית וחלוק

זירק הנמכרים באומד פעמים מוותר למכור בזול ופעמים בלמלום

הכל לבעל המעות שאין כאן מתנה אלא מכר עכ"ל. והרי"ף (נו:)

כתב ולמה חולקין השליח עם בעל הבית הואיל ובאת הנאה לשליח

על ידי בעל הבית חולק עמו. וכתב הר״ן (שם ד״ה גמ׳) דמשמע

מלשונו שדבר שיש לו קלבה אפילו נתן המוכר לשליח בפירוש כיון

שבאת הנאה לשליח על ידי בעל הבית חולק עמו. אבל לדעת רש"י

ניתנה לבעל הדית אם נתן המוכר לשליח בפירוש הוי לשליח.

והרא״ש כתב (סי׳ טו) כלשון הרי״ף וכן כתב בעל העיטור בשלישות

שנה רצי. במשנתינו למדנו רצי:

הכל לבעל המעות. השולח שלותו

לשוק לסחורה ולקח בזול הכל לבעל

המעות: דתניא. דאיכא פלוגתא דתנאי בהא מילתא ומסקנא שמעינן רנו

ממון (מג ע״ד) (ד):

Kollel Zichron Michel - Elul Yarchei Kalah

כג*] בדרישה העתיק לרברי התוספות בזה״ל אבל אם מכר לו בזול מחמת תקנו כנראה על פי נוסח תשובות מיימוניות ספר קנין סימן כ: כון אכל "טעות": כדן זה לשון העיטור שם הנותן מעות לשלוחו לפרוע לגרי בכסף משנה בפרק א׳ דהלכות שלותין (ה״ה) כתב דלדעת הרי״ף והרמב״ם ז״ל שהטעם משום שכיון שבאת הנאה לשליח על ידי כעל הכית חולקין ה״ה דהכא נמי חולקין וכתוב בלח״מ נ״ל דמ״ש בב״י הוא עיקר וכו׳ (כנה״ג הגב״י אות מט): כז] והוא תשובת רכ צמח שהביאו לעיל בשם המרדכי (כנה״ג הגב״י אות סב):

כמ״ש בפרישה ודוק: הגהות והערות

או גזל והטעה את הגוי מה טיבו של בעל הבית ואפילו חולקין אין (והשתא יתיישבו דברי התוספות יותר כפשוטו וכלשון הרא״ש דשניהם כתבו בשם ר״י בעל תוספות ונמצא ג׳ מחלוקות בדבר). אבל באמת זהו דוחק דלא מצינו לא כתוספות ולא ברא״ש ולא בר״ן ולא במרדכי אלא ב׳ דיעות בלבד בדין זה לכן גראה לדחוק ולפרש דברי הרא״ש ולא דמי כו׳ נמשך אל מה שכתב לפני זה ואפילו חולקין לא שייך למימר כאן והכי קאמר ולא דמי לטעות דמקח דאמרינן ביה שמן הדין הכל לבעל המעות (ומה שחולקין בדבר שיש לו קצבה טעמא אחרינא אית ליה) ואם כן איך שייך שיהיה כל כך הבדל ביניהם שבטעות חשבון אפילו חולקין לא אמרינן אלא הכל לשליח ובטעות מקח אמרינן אפילו הכל למשלח על זה כתב לא דמי כלל דהתם סבור כו׳. אי נמי מ״ש דאמרינן הכל לבעל המעות כתבו לנתינת טעם למאי דסמיך ליה דקאמר ולא דמי לשאר טעות על זה קאמר דמשום הכי לא דמי דבשאר טעות היינו טעות שבמקח אמרינן שדעת הנותן היה שזה יהיה הכל לבעל המעות ר״ל ״בשביל״ המעות וחזר ופירש דבריו דהתם הוא סבר כו׳. והשתא יהיו דברי הרא״ש כדברי רבינו אות באות אלא שרבינו הפכם וכתב שסבור שאין המקח כו' קודם הכל לבעל המעות והרא״ש כתב הכל לבעל המעות קודם ולשניהן תיבת ״לבעל״ המעות לאו דוקא אלא ר״ל ״בשביל״ המעות וכמ״ש התוספות הנ״ל בשם ר״י בהדיא תיכת ״בשביל״. גם יש לומר דלבעל דוקא קאמר והכי קאמר רעת הנותן היה ליתנם הכל לבעל המעות מפני שסבר שזה שנתנם לו הוא בעל המעות וסבר כו׳ אבל אנן דידעינן דשליח היה פסקינן ביניהן דחולקין בדבר שיש לו קצבה מטעמים דרש״י ורי״ף

המתעסק דהוה ליה כאותה שלמרו בפרק איזהו נשך (סג:) האי מאן דאוזיף פשיעי מחבריה ואשכט בהו טופיינא וכו׳ ואף בגוי איפשר לומר טענה זו אפילו בכדי שאין הדעח טועה כל שכן כאן שהוא בכדי שהדעת טועה ושמא למחר ירגיש הגוי ויחבע ממנו ויתחייב להחזיר לו ואינו דומה לאותה דפרק אלמנה ניזונת הוסיפו לו אחד וכו׳ ואסיקנא דבר שיש לו קצבה חולקין דהתם שאני שהוסיף לו מדעתו ולפיכך בדבר שיש לו קצבה חולקין שמן הדין היה הכל לשליח אלא שמפני שבאה לו הנאה על ידי בעל המעות חולק עמו ודבר שאין לו קלבה הכל לבעל המעות משום דאוזולי מוזיל גדיה בממכרו אבל כאן שהיה בטעות הכל לשליח כמו שאמרנו עכ"ל ועיין נמה שכתנ רצינו נסוף סימן זה. [בדק הבית] שוא) וכתבו הגהות נפרק הנזכר ומיהו נראה שאם מסר ישראל להצירו מאחים לשלם לגוי והטעה הגוי ולא שלם אלא מנה ולענין הלכה כיון שהרשב״א והרא״ש מטכימים לדבריו הכי נקטינן [עד כאן]: כתוב כזן נתשוטת מיימונית דספר קנין סימן כ״נ וכסצור ששלם הכל דאז ודאי המעות כל שעה הן ברשות המשלת מי שקנה סחורה וקרא לחצירו לסייעו במדה במשקל ובמנין וזה ולא יוכל תצירו לזכות בהם במעות תכירו והוי כמו קיבל כהן הגוי דרישה

לבעל הבית, וכתב עוד (מי׳ רנו) דבתשובת רב למה איתה שהעושה סמורה עם הגוי ונא חנירו וסייעו צין בשכר צין בחנם והטעה אם הגוי בין במדה או במשקל או במנין סולקין משום דאלמלא 🚊 מעוחיו של זה לא היה זה מטעה לגוי ואלמלא היה זה מטעה וגראה לי שאפילו לגוי לא היה שם אותו ריוח הילכך חולקין: לדעת הרי״ף שהטעם שחולקין הוא משום דצאת לו הנאה על ידי בעל הביח איפשר דאיתנהו לדברי רייי שהיתרון דבר בפני עלמו הוא ואם גנב וגזל או הטעה את הגוי מה טיבו של בעל הבית בזה כון: בתב הרשב"א (ח"א) בסימן תרע"א שאלת ראובן מסר לשמעון מעות להלוותם לגדי ברבית על מנת שיחלוק עמו בריוח לשליש ולרציע וכשפרע אחד מן הגוים הלווים לשמעון טעה ונתן לו עשרה דינרים יותר. תשונה מסתנרא שהכל לשמעון

חצי החוב ולא רצה לקבל אלא חציו כך מצאתי כחוב בשם ה״ר אליהו בה"ר מנחם עכ"ל ובסמוך (סי"א) כתב רבינו דין זה: זובתב עוד המרדמי ובשם ריצ"א מלאתי נתכוין השליח לזכות

הכל לשליח אבל אם לא הכיר בטעות ונתנם לבעל הבית הכל

יוסף

אני מוסיף לך משלי אבל אם מכר לו בזול מחמת מעות כג*ן כגון משנחינו שוה מנה במאתים אפילו רדי יהודה מודה דהכל לבעל

ז(א) וכתבו התוקפות (ד״ה אמר) והמרדמי והרא״ש והגהות בפרק (ה׳) [א׳] מהלכות שלוחין (ד״ק ה״ה) ששאל ה״ר יעקב ישראל את רבינו תם (ס׳ הישר תשו׳ סי׳ נג ג גד ג) על ראובן ששלם את שמעון לקצל מעוח מן הגוי וטעה הגוי ונהן לו יוחר המותר למי. והשיב דתולקין דמעות הוו כדבר שיש לו קלנה ותולקין משום דעל ידי מעות צ"ה נשתכר יהיב ליה פלגא והוא הדין נמי גבי טעות תשבון ושוב חזר בו ואמר דכל טעות בין שעל ידי המקח דין שהטעות במנין הכל לבעל המעות כמתניתין ולא דמי להוסיפו לו אחד דהתם ליכא טעות ור״י אומר דהכל לשליח שהרי אם גנב וגזל והטעה אח הגוי מה טיבו של ב״ה בזה ואפילו מולקין לא שייך למימר ולא דמי לשאר טעות דאמרינן הכל לבעל המעות דהתם הוא קבור שאין המקח שוה יותר מן המעות שקיצל ונתן הכל לצעל המעות על מקת זה אצל הכא טעות בעלמא הוא שהגרי ידע בסך שהוא חייב לו והיתרון דבר בפני עלמו הוא כאילו גנב לו היתרון תדע דאילו היה רולה אומר לגוי טעית בחשבון ומחזיר לו המוחר דתימה הוא לומר שלא היה יכול להמזיר לו: זכתב הרא״ש על דצרי ר״י וכן נראה עיקר. וכתני המרדמי והגהות עוד טעם אחר לדברי ר"י והוא שאם הגוי היה נזכר לא היה חוזר כי אם על המקבל לפיכך הכל לשליח וכתצו עוד שכדברי ר״י פסק רשב״ם לפני רש״י זקינו. ומדברי רצינו ירותם בנתיב כ"ב (גד ע"ד) נראה שגם הוא סובר כהרא"ש ובנתיב כ"ת (ח"א עט ע"ג) לא כתב אלא דברי רבינו תם. והעיטור כתב

(שס) כדברי רבינו תם דקודם תורה כדן:

שייך לומר משום דעל ידי מעותיו נשתכר (פירוש לא אמרינן כיון דעל

ידי מעותיו נשתכר יחלוקו וכדסבירא ליה לר״י בטעות שבמקח בדכר

שיש לו קצבה ולרבינו תם הכל לבעל המעות ואיך נאמר בטעות זה

שהכל לשליח על זה מסיק וכתב דלא דמי כו׳) דלא דמי לשאר טעות

שנותן הכל בשביל המעות שטובר שהמעות שוות כל מה שנתן לו

לבעל המעות לדעת ר״ת) אבל הכא שעות בעלמא ודבר בפני עצמו

הוא תרע דהא סברא הוא שאם היה רוצה היה מחזיר לגוי כל מה

שהטעהו דזהו תימה למימר שלא היה יכול להודיעו ולהחזיר לו עכ״ל

עם ביאור הדברים: ואחריהם נמשך רבינו וכמ״ש בפרישה אלא שדברי

הרא״ש צריך עיון שכתב זה לשונו ור״י אומר דהכל לשליח כו׳ ואפילו

חולקין לא שייך למימר ולא דמי לשאר טעות דאמרינן הכל לבעל

המעות דהתם הוא סבור כו׳ ומדכתב הרא״ש דאמרינן הכל לבעל המעות משמע מלשונו דגם ר״י סבירא ליה כרבינו תם בהא דגבי

טעות מקח אפילו בדבר שיש לו קצבה הכל לבעל המעות אלא שחולק

על רבינו תם כמה שסבירא ליה הכי גם בטעות שבחשבון והוא כתב

דלא דמי טעות שבחשבון לטעות מקח (דאין לפרש דמה שכתב בשם

ר״י דבשאר טעות הכל לבעל המעות קאי אכשאין לו קצבה דאם כן

קשה פשיטא דלא דמי דהא כל טעות חשבון היינו דבר שיש לו

קצבה) וזה דלא כרבינו שהרי רבינו כתב בהדיא דר״י כתב דגבי מקח

אין חילוק בין הוספה מרעת לטעות. ואפשר דלהכי באה הנוסחא ברוב

הספרים בדברי רבינו כתב הר״ר יונה והר״ר יונה לחוד ור״י לחוד

והטעהו בחשבון כדבר שיש לו קצבה הוא ותולקין באמצע. (וזה כהך תשובת מהר״ם שהביא הטור לקמן) ומוכח מזה דלא ס״ל כר״י דהכל לשליח, ועיין

רברי ההגהות דלקמן רבכה״ג אף לר״י הוה הכל לבעל המעות: כה] בדפו"ר הנוסח והוי כמו ״לוה״ הגוי, וכ״ה בהגהות שם ובדפוסים

המעות והאריכו התוספות והמרדכי שם להוכיח כן:

בית

Kollel Zichron Michel - Elul Yarchei Kalah

אלול ירחי כלה - סוגיא דשליח שהרויח

חשן משפט קפג הלכות שלוחין

רנז

מאירת עינים

כו׳. כבר נתבאר בסימן קע״ו וסעיף

יי-י״אן דשליח ושוחף המשנים ידן על

התחתונה, דאם הפסידו יכול השני

לומר אם לא שינית לא היה בה הפסד,

ואם הרויח הרי הוא לאמלע כפי

מנאס: ייז וכן אם שלחו עם

פחורה כו׳. גם נסימן קע״ו נתנאר

דין זה לענין שותפין, ע״ש סעיף י׳:

סעיף ו' יהן השער קצוב וידוע.

פירוש, כגון שמוכרים בשר או יין

במדה או משקל, וקלוב ועומד סך

המדה או המשקל דרך משל בדינר, וכשנתן המוכר להשליח טפי ממדה

אחת בדינר, מן הדין היה הכל להשליח,

אלא כיון דבאתה ההנאה להשליח ע״י

מעותיו של המשלח, אמרו חז״ל שיחלקו

בהדדי המותר, והאי טעמא כתבו

חשן משפט קפג הלכות שלוחין

שלא שפתי כהן

הוא לשליח. לוקה פתת יוקרה

ווולא, אבל אם אירע לו אונם והאונם

ואין לו שום שכר להשליח מהמשלח,

פטור השליח. תשובת תבי״ט [ח״א]

נעל מתיכות ומובא בבעל העיטור דלהלון

ובעל העיטור [אות ש׳ שלישות ממון]

דחולקים אפילו בדבר שאין לו קלבה,

לא בא מחמת השינוי, *או שנגנב ונאבד חכתיי

סי׳ קע״ט, וע״ש ופשוט הוא* [קש״כ]: קצוה״זו

י) ואם היה בהם ריוח כו׳. ולעת ^{סקיה משהיא}

סעיף ה' מון בין לסחורה בין לאכילה כו'. עיין פרישה נסעיף סעיף ה' ה) נתן מעות לשלוחו כו'. עיין נתשונת מהלמ״ן ששון ריז, שם כתבתי דכתב כן לאפוקי ממאן דאמר ובייק קייב ציבן דהשליח סיי קליא דף קמיג ע"ג ובחשובת מהרייע וחייאן ריש סיי קט"ז קנאו בשינוי להיות הריות לנפשו, דאליביה יש חילוק בין אמר לו לקנות ובתשובת ר״ש כהן ספר ב׳ סי׳ קט״ז וסי׳ קי״ז דף פ״ג וספר ג׳ סי׳ לאכילה דמיקרי שינוי מחיטין לשעורין, משאייכ באמר לי לקנות לסחורה, סייד סייה סייו ובתשוצת ו׳ לב ספר א׳ דף קיית וקשייכו: מי הפסד ע"ש: מזן ואם היה בהם ריוח

> ^{חינ}נתן מעות לשלוחו לקנות לו חטים п מיזבין לסחורה בין לאכילה והלך וקנה לו שעורים או בהפך אם היה בהם "הפסד הוא לשליח מיוזיואם היה בהם ריוח הוא למשלח. הגה "יוהוא הדין אם נתן לו מעות במחלית שכר נמי דינה הכי. יזייוכן אם שלחו עם סחורה להוליכה למקום פלוני והשליח הוליכה למקום אחר אס ²הפסיד ההפסד לעלמו ואס הרויח יא הריוח לשניהם.

^{טוול}היה ^{יחן}השער קצוב וידוע והוסיפו

ציונים ומקורות יג) טול פעיף ז׳. יד) טול פימן קע״ו סעיף י״ז ולניט ילוחס נמיב לי ח"א*. ד"מ ז׳. טו) לשון הרמב"ם פ"א משלוחין דין ה׳. בד״ר גדפס בטעות: הפסידה הפסד, ותוקן במהדורת שמח״ה ועוד: הפסיד ההפסד, במהדורת שפ״ו: הפסיד הפסיד, ובמהדורת תנ״ב: הפסיד לעצמו.

מורי זהב

הרי״ף [כתובות נ״ז ע״ב מדפי הרי״ף] והרח״ש נשם פי״א סי׳ ט״ו] והעיטור [אות ש׳ שלישות ממוז]. וכתב הר״ן [על הרי״ף שם]*, דאליבייהו אפילו אמר יק משונת המוכר בהדיה שנותן המותר להשלית, אפ״ה חולקין**. אבל רש״י ושם צ״ח יין ע״ב ד״ה שישן כתצ הטעם משום דיש להסתפק למי נתן הנותן המוכר, אקצוהיי (משלח או לשליח, משו״ה חולקין. וכתב הרמב״ן ובמיוחסות סי ס׳ן שטעס זה הוא נכון, וזהו דעת מור״ם ז״ל שכתב ע״ז, מיהו אם אמר המוכר בפירוש כו׳. ועיין ד״מ סעיף ח׳, ומ״מ כתבתי טעם הרי״ף והרא״ש והעיטור, דלפעמים לפי ראות הדיין יש לסמוך עלייהו:

כיון ששינה. וכ״כ הנמוקי יוסף פרק ACCESS 1000 הגוזל [ב״ק ל״ו ע״א מדפי הרי״ף] נשס הרא״ה. וכן נ״ל עיקר בש״ס*. ואע״ג משהיא סק״ח דקיי״ל [להלן סימן ש״ו סעיף ג׳] כרדי יודה דשינוי הינו קונה, מ״מ כיון שבגרמת השלית ששינה הרויח, חולקים. אף שרצו הפוסקים הלא המה הרי"ף [שם ע״ב] והלמנ״ס [פ״א משלוחין ה״ה] והרא"ע [שם פ״ט סי׳ י״ח] ורע"י [שם ק״ב ע״ב ד״ה ליקח] ותוק׳ [שם ד״ה

האן ושאר פוסקים שפסקו כהטור [סעיף ו׳] והמתצר, אך מ״מ נ״ל דיכול המוחזק לומר קים לי כבעל מחיבות ובעל העיטור והרא״ה. וכ״כ מהר״ר יוסף ן׳ עורא בתשובת ר״ש כהן ספר שני סי׳ קט״ז דף פ׳ ריש ע״ג יוסף ן׳ עזרה נעעונע ל ע כאן עבי שי א אין אין במשובת מני״ט חשובות אלו דיכול המוחזק לומר קים לי כהני רבוומלא, וע״ע. *עיין במשובת מני״ט חשובות אלו (מ״ל בשללות השניות) [ח״ג] סי׳ לכ״ו (ומ״ב) [וח״א] סי׳ ל׳ וק״ג לעילת (מ״ל בשללות השניות) הייבור בחיי בישלות אבר החווים יו

על עי פעמוע איזיאט וויד בתחילת וקע״ע [קש״כ]: יא הריוח לשניהם כו׳. כעשלמו למסלית שכר, המניף יחד עת השובת דאל״כ הריוח של משלח לבדו לדעת הטור וסיעתו [הנ״ל סק״י]: מהר"י בן לב הנ"ל סק"ח

> דמילתא נקט, כל שיש לו מעות מוציא על חלקו, וא״כ הוא פליג על 🔤 וכן במרדכי פרק זה (שם סי׳ רנ״ה) והגהות מיימון (קושטנטינא, פ״א ראבי״ה דהוא י״א בתרא בסימן רס״ט [שם] דמהני נתרצה אפילו באין לו מעות. ודעת רמ״א בזה צ״ע. ולענין הלכה ודאי נקטינן דמהני נתרצה כמ״ש סוף סימן רס״ט*: שו״ע סעיף ו׳. היה השער קצוב. פירוש, משה״א סק״ו כגון דבר שמוכרים במדה והוסיפו לו אחת. ומ״ש סמ״ע [סקי״ח] דלפי ראות הדיין יש לפסוק כרי״ף והרא״ש, יפה כתב, ונראה לענ״ד דכן עיקר מצד הדין, דהא הרי״ף והרא״ש ועיטור אזלו בחד שיטה כמ״ש ב״י [סעיף ח׳], ובתוס׳ פרק אלמנה ניזונית [כתובות] דף צ״ח [ע״ב] כתבו ממהזורת בד״ה [* אמר רב פפא, דר״ת] ור״י ס״ל הטעם דהואיל שע״י מעותיו נשתכר,

משלוחין ה״ה], נמצא הו״ל רש״י יחיד לגבייהו. ולא עוד, אלא דצ״ל דגם רש״י ס״ל בקצת סברת הרי״ף, דאל״כ תקשה לך ולרש״י אמאי חולקין נימא המוציא מחבירו עליו הראיה*, כמו דאמרינן בסימן שי״ב [סעיף ט״ו] משה״א סקיט לענין ב׳ לשונות דסתרי אהדדי ובשאר ספיקות. אלא על כרחך דיש עכ״פ זכות בבירור למשלח שמעותיו גורמים, ויש עכ״פ זכות לשליח שהוא הולך אצל זה המוכר, ואיני יודע איזה עיקר, ואף שמפרש המוכר שהוא עושה בשביל שליח היינו העיקר, אבל מ״מ מגיע קצת למשלח, ומספק אמרינן שיחלוקו ולא מהני כאן מוחזק:

ביאור הנר"א

סעיף ה׳ כ. והוא הדין. גמ׳ שס [ב״ק ק״ב ע״ב]. וללה נוה דנין לסחורה כו׳, דלא כמ׳ מלשון הרמצ״ם ופ״ה משלוחיז ה״בן לעיל סימן הע״ו סעיף י״א, וע״ש [סקס״ד]: כא. וכן אם. כן מ׳ מגמ׳ שם דה״ה בכל שינוי:

לומר קים לי כפוסקים הנ״ל, וכ״כ מהר״י ן׳ עזרא בחשובת רש״ך ספר ב׳ סי׳ קט״ז

דף פ׳ ריש ע״ג דיכול המוחזק לומר קים לי כהני רבווחה, ע״ש. ועיין בחשובם מבי״ט (כשחלות השניות) [ח״ג] סי׳ רכ״ו (וכח״נ) [ובח״א] סי׳ ל׳ וק״ג וקע״ט. ש״ך [סק״י]:

ים. וכן. בסימן קע״ו סעיף י׳ נתכאר דין זה לענין שותפין, ע״ש. [סמ״ע סקי״ז]: ב. לשניהם. כששלחו למחצית שכר, דאל״כ הריות של משלח לגדו לדעת הטור וסיעתו.

ש"ר וסקי"אז: סעיף ו׳ כא. וידוע, פירוש, כגוו שמוכרים בשר וייו במדה או

סעיף ה׳ כ. שם ובטורן סעיף ו׳, וכ״כ הרמנ״ם נפ״א מהלכות שלוחין דין ה׳ מברייתה הנותן מעות לשלוחו וכו׳, ב״ק דף ק״ב ע״ב וכהוקימתה דר׳ אלעזר שם, וכתב הרא"ש נשם פיש סיי ייזון, וכיון דקיייל כרי יהודה אין חילוק בין לאכילה בין לסמורה ולעולם הוי במורת שלימות, אם פחתו פתתו

באר הגולה

לו ואם הותירו התירו לבעל המעות, וכך העלה הרי"ף וליו עיא-עייב מדפי הרייףן. סעיף ו׳ ל. לשון הרמנ"ס שם ופיא משלוחין היהן, ומימרא דרב נחמן

באר הימב מ״מ כיון שבגרמה השלים ששינה הרוים, חולקין. אף שרבו הפוסקים הרי״ף והרמנ״ם והרא״ש ורש״י ותוס׳ ושאר פוסקים שפסקו כהטור והמחצר, מ״מ נ״ל דהמוחוק יכול

סעיף ה׳ שו. לשלוחו. עיין נמשונת מהר״א ששון סי׳ קל״א דף קמ״ג ע״ג ובחשובת מהרי״ט [ח״א] ריש סימן קט״ז ובחשובת ר״ש כהן ספר ב׳ סי׳ קט״ז וקי״ז וספר ג׳ ס״ד ס״ה ס״ו ובהשובה ן׳ לב ספר א׳ דף ק״ת. וש״ך סק״חן: יו. הפסד. דוקא פחח יוקרא וזולא, אבל אם אירע לו אונס והאונס לא בא מחמח השינוי [או] שנגנב ונאבד, ואין לי שום שכר להשליח מהמשלח, פטור השליח. חשובח מבי״ט [ח״א] סי׳ קע״ט, וע״ש ופשוט הוא, עכ״ל הש״ך [סק״ט]. [ועיין בספר בני חיי להגהת הטור אות ו׳ שהביא דעת הפוסקים בזה, ע״ש]: יח. ריוח. ודעת בעל מתיכות ובעל העיטור דחולקים אפילו בדבר שאין לו קלבה, כיון ששינה. וכ״כ הנמוקי יוסף פרק הגוול בשם הרא״ה, וכן נ״ל עיקר בש״ם. ואע״ג דקיי״ל כר׳ יהודה דשינוי אינו קונה,

במשקל, וקלוב כך המדה והמשקל בדינר, וכשנתן המוכר טפי ממדה בדינר, מן הדין חידושי חתם כופר

ש״ך סוף סק״ט. עיין משנה למלך פ״ח וה״בן ופ״ד וה״דן משלוחין שחינו פשוט.

חידושי רעק״א סעיף ה׳. וקנה לו שעורים, נ״ב, ואם קנאם לעצמו הריוח לעצמו כמ״ש הסמ״ע סק״ו.

ועיין הגהת אשרי פרק הגוזל וביק פיט מיי ייח דיה מעשה) דנאמן לומר לעלמי קנימים. ועיין לקמן סימן לצייב סעיף ז' נהגה וסמ"ע שם סק"כ, ודו"ק: שם או בהיסוך. נ"ב, ואם נאבדו השעורים ציד השלים, אף דידע המוכר שהוא שליחו, אין יכול המשלח למצוע מעומיו מהמוכר, כ"כ בפשיטום בתשובת מהר"א ששון סיי קל"א, ול"ע לדינה: ש"ך סיק טי. דוקא פחת יוקרא, נ"ב, עיין תשובת מהר"י הלוי כלל יי סיי ע"ו: שם. ועייישו נ"ב, בספר בני היית הביא סבילות תשובות חולקים ע"ז, ועיין אורים גדולים לימוד הל"ד:

שלב שפתי כהו

חשן משפט קפג הלכות שלוחין

מאירת עינים

<u>סעיף ו' יבו מיהו אם אמר כו'.</u> מימה שפסק כן נפשיטות, דהא ימן ואם היה דבר שאין דו קצבה כו'. כגון טלית וחלוק וכיולא לדעת הרי"ף (כתובות נ"ו ע"ב מדפי הרי"ף) והרא"ש (שם פי"א סיי ט"ו) כו שנמכרים נאומד: כן (ו)הכל לבעל המעות. דאמרינן מסתמא ראה שוני וגם בירושלמי [*ב״ק פ״ט ה״ה וראה דמאי פ״ו היוקיט, וכן נרסה דעת הר״ן [שם], בעד המעות שקיבל ממנו נתן לו כל כך, שהרי אין לו קלצה וידוע, החדש על הראה שלוחו לקבל היהשר שם דהואיל ובא לשלית הנאה ע״י בעה״ב איז כ״י מולקיס*. **עיין בתשובת רשד״ס [חו״מ] לשליח במנין או במשקל או במדה כל **קצ**וה* ייג) הכל מעיף ז' יג) הכל (קש״כ]: מעיף ז' יג) הכל **בכת״י שהוסיפו לו המוכרים הרי הוא של שניהם

ם להלן לשליח. דין זה מתיא מפילו להרי״ף סעיף ד וסיעתו שהבאתי לעיל נסקי״בן, אם גנב או גזל או הטעה מה טיבו של בעל הבית בזה, וכ"ל ב"י וסעיף ח׳ן. וכן ראה חיי מוכרת, דהרח״ש [המובא בסקי״ב] כתנ רעק"א הכא דהכל הכא דהכל שדברי כהרי"ף וסיעתו, וס"ל הכא דהכל הטמיע בכסף משנה ופיא מקריב לשלים, ודלח כמיש בכסף משנה ופיא שייכים , וראה משלוחין ה״ה]. עיין בתשובת ר״ת באר הגולה אלשיך סי׳ א׳ ונתשונת מהרשל״ס [חו״מ] סי׳ כ״ו וכ״ו [קש״כ]: יד) הכל של המשלח כו׳. מור״ם הלך נדרך המרדלי [המובא בציונים אות י״ח] שלתל תוקן נויפ דין זה כאן. מיהו נ״ל דגס * (בט״ו) שוויים (בסעיף ר׳) גדבר שיש לו קלצה תולקים, אם לא ידע בטעות קודם שנתנו למשלח, הכל למשלח, דלא זכה השליח

וחולק התוספת השליח עם בעל המעות "מואם היה דבר שאין לו קצבא ^{בז}הכל לבעל המעות. (מיהו 'ביטיאס אמר המוכר בפירוש שנומן לשליח *הכל של שליח). כאויומשלח שלוחו לקבל מעות מהגוי

۲ וטעה הגוי ונתן לו יותר כבויג)הכל לשליח. הגה "יודוהא שידע השליח צטעות קודם שבאו ליד המשלח אבל אם לא ידע בטעות ההוא ונתנו ליד התשלח כבוידיהכל של המשלח

ציונים ומקורות טז) עיין ד״מ דכ״כ לדעת רש״י כתובות צ״ח ע״ב ד״ה שיש. ד״מ מ׳. ובציוני שס״ז ובאה״ג: ר״ן פרק ללמנה ניזונים כתובות (״ז ע״ב מדפי הרי״ף [בדעת רש״י הנ״ל] ומסונת המיוחסות ללמנ״ן מי מל* זי) טור סעיף י׳ נשס *רי״ ראה מופ׳ כתונות ל״מ ע״נ ד״ה אמר* * והרמ״ש שם פי״א סי׳ ט״ו. יח) מרדכי פרק אלמנה ניזונת שם סי׳ רנ״ה.

נשס ר״י והרא״ש והמובאים בציונים אות ייזן, שדין זה הוא דוקא בהטעה הגוי בחשבון, אבל לא בהטעהו במקח שנתן לו בעד דינר יותר ממה שהיה לו לימן. והטעס, דבטעות שבמקח, כיון שבעד הדינר שנתן לו עתה נותן לו מה שנתן, דהיה סבור שאין המקת שוה יותר מן המעות שקיבל, ודעת המוכר הוא שיקנה זה בעד המעות שקיבל, משו״ה אמרו חז"ל [כתובות צ״ח ע״ב] שחולקין בו בדבר שיש לו קלבה, ולא יקתנו השליח לנפשו אף שבטעות נתנו לו, כיון דעכ״פ כונת הגוי המוכר ליתנו בשביל הדמים, משא״כ בהטעהו בחשבון, דלא נתן להגוי עתה כלוס, וידע הגוי כמה חייב לו, והיתרון דבר י״ג בטור: בפני עלמו הוא כאילו גנד לו, ואילו רביגו יונה, היה כולה השליח היה אומר להגוי הגולה או

קצוהייה שלא מדעת*. ואם המשלח טוען שמא לא ידע והשליח טוען צרי שידע, טעית בחשבון והיה מחזיר לו המותר, עכיל. ודלא כר״ת ובתום׳ כתובות על הגבייו צ״ח ע״ב ד״ה אמרן שכתב העור וסעיף ט׳ן בשמו דס״ל דבטעות שבמקת באה״ג הנ״ל משה״א שם אוקי ממונא בחזקת משלח, כן נ"ל [ג"ז כתב בימי חולפו]: אפילו בדבר שיש לו קלבה הכל למשלח. ומהחימה שהמחבר ומור״ם לא

הזכירו הדין של טעות שבמקח, והוו להו למימר דאין חילוק בין טעות שבמקח להוספה מדעתו, מאחר שפליגו בו, דלר״ת בכל ענין הוא להמשלח,

אציב: *ור״י והלא״ש חולקין בדבר שיש לו קלבה, ועיין מ״ש מזה בסמוך נסקב״ון ועיין דרישה נסעיף חין: *כבן הכל לשליח. שיוכ״כ הרמב״ן במשובה האה בעיר ועיין ד"מ מ׳ שהאריך נוה: כגז הכל של המשלח. דלא ונה השליח שלא מדעת:

ערך לחם

סעיף ו׳. כל שהוסיפו לו המוכרים כו׳. בין שהוסיפו לו מדעתם מיז. וכל שכן אם היה דבר שאין לו קצבה, דחולקין כשנתנו לשליח בין שמעו. נטור מעיף יי בשם ריין. בסופו. ייא שבדבר שיש לו קצבה בפירוש מחמת המקח. סעיף ז׳. בסופו. והוא הדין לכל מעות אפילו נתנו לשליה בפירוש, חולק עם בעל המעות. (ב-י סעיף ח׳ בשם הרץ חשבון, מהריי בן לב (חיאן סי (צ"ב) (ציאן. אם לא ידע השליח במעות כתובות ניז עיב מדפי הרייף שם). ונראה לי דהיינו היכא דמוכחא ונתן הכל ביד המשלח, הכל למשלח. (ביי מעיף n בשם המרוכי כתובות סיי מילתא שנתנו לו מחמת מקח זה, וכ״כ הרמב״ן ז״ל בתשובה (מיחסות סי׳

ביאור הגר"א

סעיף ו' כב. מיהו אם אמר. לפי פירוש רש"י שם (כתובות צ"ח צ"בן ד"ה אמר רנה נר אנוה (כתובות צ"ח נואן, ונריימות משמיה דר' יוסי וכדמוקי שיש כו׳, וכן פירש רג האי [בספר המקח שער ו׳ הדרך החמישי הדין הב׳]: בדפו״ר נדפט סעיף ז׳ כג. שלח. דהוי כמו מניאה: כד. ודוקא. נ״מ כ״ו א׳ * השמיך טפי, ר מנורח וע"ש נתוס׳ [ד״ה דשתיך] והגהות אשרי שס [פ״ב סי׳ ט׳ ד״ה כתב]: **דשייך,** ותוקן ע״פ מ״ה וכ״ה בכת״י

בכמה מור מעיף י׳ נשם *ה״ר יונה ושלוה הסרים הרח״ש וכתובות פייא שייזן. וכן כתבו המוס׳ שם וציח עיבן נד״ה אמר רג פפא נסוף הדיבור, ולרני נראה ממהדורוח שהכל לשליח וכוי, מטעם דלה דמי לשאר טעות שנותן הכל בשביל המעות שסבור שהמעות שוות כל מה שנתן לי, אבל הכא טעות בעלמא ודבר בפני עצמו המזר: הר״י, וראה פרישה הוא וכו׳. וכ״כ הנ״ח וסעיף ט׳ן שחשבון הוא דבר בפני עלמו והו״ל כאילו גנב לו. ודרישה, וכנסת הגדולה

פתחי תשובה

שעיף ז׳ ז. המשלח. עיין באר היטב [סקכ״ד] עד, א״ה, לדעתי הקלושה לוותר לשליח, איך יזכה בו המשלח, והשליח זוכה גם בלא דעת כיון דדעת אחרת מקנה, עכ״ל. ועיין בנתיבות המשפט (משה״א סקי״ב) שביאר

הגה״ט אות

מ״ב

כאר הימב

.เกมา באר הגולה

לה רמי בר חמא וכדמסיק רב פפא שם הלכתא וכו׳, כתובות דף ל״ת ע״ב.

ל*. כתב הרמב״ן נתשובה [במיוחסות] סי׳ (ט׳) [ס׳], קהל שמינו את ראוכן

לשליח בגביית התם ולפרוע לגוי, והגוי ההנהו תשלו ממעות הקהל כו׳,

ופסק שהכל של ראובן. סמ״ע נסקכ״בן בשם ד״מ נסעיף ח׳ן. סעיף ז׳ מ.

היה הכל להשליח, אלא כיון דההנאה גאה ע״י מעום המשלח אמרו חו״ל שיחלקו אינו מוכרע כו׳. גם בספר דגול מרבבה השיג על הש״ך בזה וז״ל, המומר, וטעס זה כמנו הרי״ף והרא״ש והעיטור. וכמג הר״ן האלינייהו אפילו אמר ולענ"ד אין הדבר דומה, כיון שהמוכר נתן מדעת ביותר והיתה כונתו המוכר נהדיא שנותן המותר להשליח אפ״ה חולקין. אנל רש״י כתב הטעם דיש להם להסתפה למי נתן המוכר. וכתב הרמב״ן שטעם זה נכון, וזהו דעת הרמ״א שכתב ע״ו, מיהו אם אמר המוכר בפירוש כו׳. ומ״מ לפעמים לפי ראות הדיין יש לסמוך על טעם הראשון, כ״כ הסמ״ע נסקי״חן. אצל הש״ך נסקי״בן מתמיה על הרמ״א שפסק כן

בפשיטות נגד דעת הרי"ף ושאר פוסקים הג"ל, וכתג דגם בירושלמי איתא כסגרת הרי"ף דהואיל והנאה באה כרי. עיין במשובת רשד"ם סי' תנ"ת, עכ"ל. [וכן דעת הט"ז דעיקר לדינא הוא דימלוקו אפילו אומר המוכר בפירוש, וע"ש]: כב. קצבה. כגון טליח וחלוק וכיואא בו שמוכרים גאומד, אמרינן דמסתמא בעד המעוח שקיבל נמן הכל, דלפעמים מוכרים כ״כ בדינה. סמ״ע נסקי״ט-כ׳ן: סעיף זי בג. לשליח. דין זה אמיא אפילו להרייף וסיעמו בסעיף שלפני זה, דאם גנג או גול והטעה מה טיבו של בעה״ב בזה, וכ״כ צ"י. ומוכרת כן, דהא הרא"ש כתב לעיל כהרי"ף והכא ס"ל דהכל להשלים. עיין בתשובת ר"מ אלשיך סי אי ובתשובת רשד"ם סי כ"ו וכ"ו. ש"ך [סקייגן: כר. המשלח. הרמ״א הלך בדרך המרדכי שכתב דין זה כאן. מיהו נ״ל דגם בסעיף ו׳ בדבר שיש לו קצבה דחולקין, אם לא ידע בטעות קודם שנתנו למשלח, הכל למשלח, דלא זכה השליח שלא

רגול מרבבה

סימן קפג ושידו ס״ק י״ר. דלא זכה השליח שלא מדעת. [נרשס על הגלוין], ולענ״ד אין סעיף ו׳. הכל של שליח. נ״צ, כאן שיימים דצרי הסמ״ע ס״ק כ״צ: סעיף ו׳. הכל הדבר דומה, כיון שהמוכר נמן מדעת ביותר והיתה כונמו לוותר לשליח, איך יזכה בו המשלח. והשלים זוכה גם בלה דעת כיון דדעת החרה מהנה:

חידושי רעק״א

לשליח. נ"ב, עיין תשובת לחם רב סי׳ קכ"ר:

תשנב קצות חו״

נצות חו״מ הלכות שלוחין סימן קפג החושן

גבי שוה מאתים במנה תחזור לו השדה אלא ודאי הכא והכא קנאמן כדפרישית עכ"ל. וכוונתם למ"ש תום׳ (ד"ה אלמנה שמכרה) וז"ל: וטעמא דנתקבלה כתובמה גבי מכרה שוה מנה במאתים הימה קלת, אע"ג דהוזל המקח מכל מקום תחזור בה לגבי הלקותות שהרי

המכר לא היה כלום ותחזור הקרקע ליחומים וי״ל הואיל דבשעה שקיבלה הקרקע היה

שוה מאחים, מיד רצחה להוציא הקרקע מרשות היחומים ולהכנים לרשות הלוקח והרי הוא כמו שנתכוונה לקנות הקרקע באומה שעה עכ"ל. ולזה כתבו דהכא והכא קנאתן האלמנה משעה שרצחה להוציא הקרקע מרשות ימומים ולהכניסה לרשות לוקת. ודבריהם צריכין מיאור דאי קנאתן אם כן הוי אלמנה בעל המעות ויהיה הריות דידה.

והנה בחידושי מהרש״א כתב, דאע״ג דקנאתן, הכא גני שוה מנה במאחים לא הוי אלא כשלית והכל לבעל הקרקע כי התם דהכל לבעל המעות, אבל לחובתה כגון בשוה מאחים במנה קנאתן לגמרי שלא תוכל להחזיר להם הקרקע כמ״ש תוס׳ לעיל עכ״ל. ולדצריו תיקשי קושיות תוס׳ דהכה משום דלה ילה הקרקע מרשות יתומים כיון דלטובתה לא קנאתן, ועוד דהרי כתבו תוס׳ להדיא דהכא והכא קנאתן ומשמע בין לזכות בין לחוב. וראיתי נדית שמואל (סי׳ קג) שהרגיש ג״כ בדברי חוס׳, וע״ש (סקי״א) שכתב וז׳׳ל: כתב תוס׳ אע״ג דאכתי יכולה לחזור, דהא בחתלת המכירה היה מהת טעות ויכולה לחזור נגד הלהוחות ותחזור הקרקע ליתומים, ותירצו כיון דבתחלת המקח היה כוונתה ליקת בעד הכתובה אינה יכולה לחזור נגד היורשין, אע״ג בדאוקיר יכולין היורשין לחזור כיון דמכרה בלא ב״ד וקיימא ברשותם, מ״מ בדאוזיל קיימא ברשותה אף לדעת הפוסקים דס״ל אם מכרה בלא ב״ד המכר בטל היינו היורשין יכולין לבטל, אבל בדאוזיל קיימא ברשותה עכ"ל.

ונראה מדבריו דמפרש למשנתינו שמכרה בלא ב״ד ומש״ה בדאוקיר לא קנאחן. ותיקשי נמי דא״כ מאי פריך ותימא אנא ארווחנא, דהא המכר בטל כל שמכרה בלא רשוח ב״ד והריוח ליתומים, אלא ודאי דכל שמכרה בלא רשות גם בדאוזיל לא קנאתן ומשנתינו מיירי לדעת חום׳ דבעי ב״ד, מיירי שמכרה ברשות ב״ד הדיוטות, ולדעת הפוסקים דא״ל ב״ד א״כ הכא והכא קנאתן בלא ב"ד, ועכ"פ משנחינו ע"כ מיירי שמכרה ברשות דאל"כ גם בדאוזיל לא הנאתן כיון דהמכר לא היה מכר כלל. ולכן נראה לענ״ד ביאור דברי תוס׳, דודאי כיון דמיירי משנחינו שמכרה ברשות וכמ"ש ומש"ה הכא והכא קנאתן דמיון שנתכוונה להוליא מרשות יתומים קנאתן לגמרי, ובדאוזיל לא מצי הדרא ליחומים דאע"ג דלטצמה אינה יכולה למכור הא כל שמכרה לאחר ויש לה רשות בכך קנאתן, והא דשוה מנה במאמים דאין הריות דידה ולא אמרי דקנאתן, היינו משום דמוקי לה כר׳ יוסי דס״ל בדבר שאין לו קצבה הכל לבעל המעות, ומשום דכל שאין לו קצבה הכל הוא על המכר וכמ"ש רש"י דכל קרקע נמכר באומד זה בפחות וזה ביותר, וכיון דהכל דמי הקרקע הוא ה"ל כמו נתייקרה, ואם נישם הקרקע במנה ונחייקרה על מאחים ודאי היוקר ליורשין, וכיון דהאלמנה לא קנאתן אלא בשעה שמכרה שאו נתכוונה להוציא מרשות יתומים ולהכנים לרשות לוקח, וכיון דאז בשעה זו נחייקרה דהא שוה מנה במאחים מה שנוחן הלוקח בעד הקרקע

מאחים על הקרקע נוחן והוי רוותא לימומים, וא״כ הכא והכא קנאתה אלא דגני שוה מנה במאחים כיון שנוחנין בעד הקרקע יוחר הרי הוא כמו שנחייקרה בשעת המכר דרוותא לימומים, אבל במאחים שמכרה במנה נמי קנאתו לגמרי ואע״ג דלא לקחה בעד הקרקע אלא מנה אמרינן

דבר שאין לו קצבה הכל לבעל המעות, מיהו לה אח אפקדה וזה נרור. אמר המוכר בפירוש שנותן לשליח הכל וניחא נזה ליישנ מה דקשיא לן נהא דפרין וחימא אנא

ארווחנא, דהא שוה מנה במאמים ה"ל טעות ובטעות הכל למשלח, דכיון דטעמה דגדי טעות הכל למשלת הוה משום דהגיע ע"י מעוח המשלח, וכיון דאלמנה הכא והכא קנאחן וא״כ הרי האלמנה בעלת המעות דהא הקרקע שלה, דהא לפי ס״ד לא ס״ל לתלק בין דבר שיש לו קצבה לדבר שאין לו קצבה, וא׳ע כיון דבדבר שיש לו קלבה דודאי יש יתרון ואעפ״כ אמרינן גדי טעות דהכל למשלח ומשום דע"י מעותיו היה הטעות, וא״כ גדי אלמנה הרי היא בעלת הקרקע דהכא והכא קנאתן, ולזה משני כאן שנה רבי הכל לבעל המעוח וכו׳ וכדמסיק כאן בדבר שיש לו קלבה ומשנחינו דבר שאין לו קלבה והכל על הקרקע, וא״כ ליכא יתרון כלל אלא שנמכר כך, פעמים בפחות פעמים ביותר, וכיון דליכא יתרון אלא שנותן על הקרקע ציותר והרי הוא כמו נחייקרה ומש״ה העודף ליתומים וכמ״ש. ועיין לשון רש״י כאן שנה רצי במשנחינו הכל לבעל המעות, השולח שלוחו לשוק לסתורה וכו׳. ולכאורה הלא במשנחינו גופה קמ"ל רצי הכל לבעל המעוח, אלא משום דלישנא דהכל לבעל המעוח לא יחכן גדי אלמנה כיון דהכא והכא קנאתן והרי היא בעלת המעות, אלא דלישנא דהכל לבעל המעות יחכן לפרש גדי שלח שלוחו וכו׳, וממילה הכה גדי אלמנה הריום ליתומים כיון דגצי דבר שאין לו קלבה ליכא יתרון כלל לבעל המעות או לשליח אלא הכל הוא דמי המקח, וכיון שעולה המקת של הקרקע הוא מאתים הוי ליה כנתייקרה אז

בשעת המקח וכמ״ש, ומשו״ה הריוח ליתומים ודו״ק. ובזה נראה ליישב קושית תוס׳ שהקשו, במ״ש כש״י וסתם לך רמי במחניחין דהכא כר׳ יוסי, דמתני׳ נמי דבר שאין לו קצה, והקשו: אמאי לא קאמר מתני׳ מני ר׳ יוסי היא ולמה קאמר כאן שנה רמי וכדתניא וכו׳ ע״ש. ולפי מ״ש מהא דקאמר ר׳ יוסי הכל לבעל המעות מתני׳ לא מתרלה, כיון דאלמנה היא יוסי הכל לבעל המעות מתני׳ לא מתרלה, כיון דאלמנה היא וסי הכל לבעל המעות מתני׳ לא מתרלה, כיון דאלמנה היא בעל הקרקע דקנאמן, אלא מש״ה קאמר הא מני רמי הוא וכדתניא, והיינו כדמסיק כאן בדבר שיש לו קצבה כאן בדבר שאין לו קצבה, וכיון דטעמא דדבר שאין לו קצבה דליכא העודף אלא על הקרקע גופה וא״כ הריות שעלה על הקרקע דימומים הוי וכמ״ש ודו״ק.

ז) אמר המוכר בפירוש, עיין סמ״ע (ס״ק יח) שכתב בשס הר״ן דלפי טעמא דהרי״ף דחולקין משום דבאה לו הנאה על ידי בעה״ב, אפילו אומר בפירוש שנותן לשליח אפ״ה חולקין ע״ש. מיהו נראה דהיינו דוקא בנותן לשליח ומשום דבאה לו הנאה ע״י מיהו נראה דהיינו דוקא בנותן לשליח ומשום דבאה לו הנאה ע״י בעה״ב, אבל אם נותן בפירוש לבעה״ב גם לדעת הרי״ף הכל לבעה״ב, דאטו מי שנותן מתנה לחבירו ע״י שליח יהיה לשליח חלק בו, ועיין ש״ך שתמה על הרמ״א שפסק דלא כהרי״ף, ונראה דכיון דכתב הרמב״ן בחשובה שטעם הגאון ורש״י יפה והובא בב״י, וע״ש בתשובת הרמב״ן דאפילו לטעמא שכתבו לפי שבאה הנאה על ידי בעל הביח, היכא שטוען

קצות החושן השלם / כרך שלישי

170

קצות

שאין המקח שוה יומר מו

המעות שקיבל ונתן הכל לבעל

המעות, ולפיכך אם אין לו קלצה

הכל לבעל המעות, ותולקין

כשיש לו קלצה וכו׳ ולזה הסכים

היא הרא״ש (כתובות פי״א סי׳

טו) ז״ל, וקשה לי בדבר שיש לו

הלצה אמאי חולהין, דהא לפי

טעתה דרש״י הין לו לשליה הלה

משום דאמרינן מתנה יהיצ

ולשליה הוא דיהיב, וכאן בטעות

שבמקח ליכא מתנה כלל, וא״כ

יהיה הכל לבעל המעות, וכן לפי

טעמא דרי״ף משום דנאה לו

הנאה ע״י שליח, נתי לא שייך

אלא במתנה אבל זה שנתן

בפירוש בטעות ועל המהח ודאי

לבעל המעות הוא, והוא בעל

המקח, ואפילו לפי מ״ש הר״ן

(שם לח, ב) דלדעת הרי״ף

אפילו נותן בפירוש לשליח

בעה"ב חולק עמו ומשום דבאת

לו הנאה על ידו. כבר כתבנו

דהיינו דוקה לשליח, הה נותן

בפירוש לבעה"ב ודאי הכל

לבעה״ב, וכמו שאר נותן מתנה

על ידי שליח דהכל להמקבל

המתנה (עיין סק"ז). ולכן נראה

דהר״ר יונה ס״ל כטעמא שכתב

נהגהת אשר"י דדבר שיש לו

קלצה חולקין משום דלה מחמת

המקח בא אלא מחמח מזל

שניהם, ודבר שאין לו קלבה

הזלזול מחמח המקח בא בשויו,

ומזלו דבעל המקח גרם ע״ש.

ומש״ה בטעות שבא על דבר

שיש לו קלבה נתי תחתת תול

שניהם בא ותולקין, אבל לפי

טעתא דרש"י ורי"ף כל שהיה

טעות במקח בדבר שיש לו קלבה

הכל לבעל המעות, ומה״ט

חויים הלכות שלוחין סימן קפג

החושו

ול״נ דלטעמא דרש״י דחולהין

בדבר שיש לו קלבה ותשום

תשנג

שליח שהוא למוכר ומש״ה נחן לו, ודאי הכל לשליח ע״ש. ח) ומעה הגוי ונתן לו יותר. כתב הטור וז"ל: והר"ר יונה כתב דגבי מקח אין חילוק בין שהוסיף מדעתו בין שטעה, אלא שחילק בין טעות שבמקח ובין היכא שטעה בחשבון, דגבי מקת היה סבור

והוא ר״י שבתום׳, ולפענ״ד תום׳ לא קבירא ליה האי דינא אלא הוא דעת רבנו יונה והוא כטעמא דהגהת אשר״י.

ט) אבל אם לא ידע נטעות. כתנ נש״ך (ק״ק יד) ז״ל: דגם בדבר שיש לו הלבה דחולהין אם לא ידע השליח בטעות הודם שנחנו למשלח הכל למשלח דלא זכה השליח שלא מדעח ע״ש.

של שליח (ר״ן פרק אלמנה ניזונית ותשובת רמב״ן סימן ס).

עיין בד״מ דכ״כ לדעת רש״י) שלח שלוחו (עיין בד״מ לדעת לקבל מעות מהעכו״ם, ח׳ וטעה העכו״ם ונתן לו יותר, הכל לשליח.

הגה: ודוקא שידע השליח בטעות קודם שבאו ליד המשלח, ^{ט)} אבל אם לא ידע בטעות ההוא ונתנו ליד המשלח הכל של המשלח (מרדכי פרק אלמנה ניזונית), ומי שהיה עושה סחורה עם העובדי כוכבים ובא חבירו וסייעו, והטעה העכו״ם במדה או במשקל או במנין, חולקין הריוח בין שעשה עמו בשכר או בחנם (מרדכי פרק הנ״כ ותשובת מיימוגי דקנין סימן כב וד״ע אף להרא״ש).

ראובן שלח את שמעון שיקח לו בגר בהקפה, וכשהגיע זמן הפרעון נתן לו המעות לפרוע, ונמצא שהמוכר שכחם צריך להחזירם לראובז, ואינו יכול לומר אני רוצה לעככם שמא אחר זמן יזכרם העובר כוכבים, וגם אינו יכול לומר אני רוצה לקדש השם ולהחזירם לעובר כוכבים דומה לזה בטור ובדברי המחבר לעיל (בסימן עב סל״א).

מ והוא הדין אם ראובן חייב מעות ונתנם לחבירו לפרעו ושכחם לעכו״ם, העכו״ם, יחזיר לראובן.

הגה: וכן מי שנתן ביד חבירו חמשים זהובים לפשר עם בעלי חובות שלו ופשר בכ״ה, המותר למשלח (ב״י בשם הגהות מרדכי רכתובות), וכן אם נתן לו מאתים לשלם לעכו״ם, והשליח הטעה לעכו״ם ונתן לו רק מאה והעכו״ם סבור שנתז לו מאתים דהכל למשלח, דהו״ל כאלו מחל העכו״ם חצי החוב רהוי של משלח (הגהות מרדכי פרק אלמנה ניזונית).

דה"ל מתנה ושמא נחן הכל לשליח, א״כ אפילו שלא בידיעת השליח זוכה השליח, דאע״ג דעודר בנכסי הגר וקסצר שלו הן לא קנה, והרי אינו קונה שלא במחכוין, דבגר כחב הרשב״א פ״ב דגיטין (כ, ב) ובנ״י פ׳ חזקח (ב״ב מא, א) דהיינו דוקא בהפקר ומליאה, אבל היכא דאיכא דעת אחרת מקנה אפילו אינו מתכוין לקנות ולא ידע כלל נמי זוכה, וכמ״ש בסי׳ קת (בס״ק א) ובסי׳ ערה (סק״ד) ע״ש. וכי היכי דחולהין אפילו הכל ביד השליח, כן חולקין נמי היכא שהוא עחה ביד בעה״ב, וכן לפי טעמא דרי״ף לפי שבאה הנאה לשלית ע"י בעה"ב, א"כ ה"ג איכא הנאה לבעה״ב על ידי שליח וחולקין, ומש״ה לא כחב הרמ״ה האי דינה אלה בטעות גוי דהוי הפקר וליכא דעח אחרת מקנה, ובזה ודאי כל שהשליח לא ידע אינו זוכה שלא במתכוין כמו במליאה ובנכסי הגר, אבל בדבר שיש לו קלבה אין חילוק בין ידע או לא ידע ולעולם חולקין וכמ״ש. אמנם גם בטעות גוי והשליח לא ידע נמי מידי ספיקא לא נפקא, והוא במחלוקת בין הפוסקים אם חצירו וידו זוכה שלא מדעח בדבר שאין רגיל לבא, ועיין במרדכי פ״ב דמציעה, אלה דרמ״א פסק בסי׳ רנב (סעיף

יח), ובסי׳ רסח (סעיף ג),

דכה״ג לא זכה ע״ש. אמנם אם תפק השליח אחר כך מיד צעה״צ

לא מפקינן מיניה כיון דאיכא דעת כמה פוסקים דחלירו וידו

זוכה לו שלא מדעת אפי׳ בדבר שאינו רגיל לבא, וכל זה בטעות

גוי, אבל בדבר שיש לו קלבה דאיכא דעת אחרת מקנה לא בעינן

דעת זוכה כלל וכמו שכתבנו.

נראה הא דהשמיט בש״ע האי דינא דר׳ יונה, משום דלדידן דס"ל כטעמא דרש"י ורי"ף לימיה להאי דינא, ומ"ש בטור וכן הסכים א״א הרא״ש, נראה דלא קאי על טעות שבמקח בדבר שיש לו קצבה דלא הוזכר באשר"י מזה, אלא קאי על מ"ש בטעות שהכל לשליח, ובצ״ח הגיה בטור במ״ש ור׳ יונה, הגיה ור׳ ילחק,

קצות החושן השלם / כרך שלישי

171

אלול ירחי כלה

Part Two: Shmiras Einayim

Rabbi Moshe Rotberg

במרבר מו שלח שיב

שפתי הכמים

שיהיה רק קשר אחר לבד ועוד יכול לעשות יותר רק שכוונת התקנה שחקנו ה׳ קשרים ולא פחות ולא יותר היתה למלאות החשבון שיתכן בזכירת כל המצות יותר בראיית הציצית והקשרים משום הכי פרש״י הקרא כאחר התקנה ולא כפי קודם התקנה: מ פירוש

רמב״ן

אב? הזכרון הוא בחוט התכלת, שרומז למדה הכוללת הכל שהיא בכל והיא תכלית הכל,

ולכן אמר וזכרתם את כל, שהיא מצות השם. וזהו

שאמרו (שם מג:) מפני שהתכלת דומה לים וים דומה

לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד וכו׳, והדמיון בשם

גם הגוון תכלית המראות, כי ברחוקם יראו כולם

כגוון ההוא, ולפיכך נקרא תכלת:

לט. ואמר ולא תתורו אחרי לבבכם. להזהיר ממנה

שלח קטו) אחרי לבככם, זו המינות, אשר אתם זונים, זו ע״ז, שלא יהרהרו מן התכלת במינות או בע״ז,

שלא יטעו בה. וזה הוא שדרשו רבותינו (ספרי

פּקוּדַיָּא דַיִי וְתַעָבִּדוּן יַתְהוֹן ולא תמעון בַתר הרהור לְבָכוֹן וּבַתר חיזוּ עיניכוֹן די אַתּוּן טַען בַּתָרֵיהוֹן: מ בִּדִיל הַתִּדְפָרוּן וְתַעַבְּדוּן יֵת כַּל פּקוּדַי וּתָהוֹן קַדִּישִׁין קַדַם אלהכון: מא אנא יי אלהכון

אונקלום

תולדות אהרן ולא תתורו. נדרים כ: אחרי לבככם. ברכות יג. אני ה'. מנחות מד.

י"שר

הלי תרי"ג: ולא תתורו אחרי לבבכם. כמו מתור הארץ. הלג והעינים הם מרגלים לגוף מסרסרים לו את העבירות העין רואה והלב חומד והגוף עושה את העצירות: (מא) אני ה׳. נאמן לשלם שכר: אדהיכם. נאמן מ להפרע:

אכן עזרא

אחרי דבבכם. המתאוה והעין רואה והלג חומד והנה יהיה הציצית לאות ולסימן שלא ירדוף אדם אחר הרהור לבו וכל אשר שאלו עיניו: אשר אתם זונים. כי מי שילך אחרי חאותו הוא זונה מתחם עבודת אלהיו:

(מ) וטעם למען תזכרו. וכנר אמר וזכרתם את כל מנות ה׳. שאם חזכרו תהיו קדושים ולא תתגאלו בתאות הלב המטנפת הרוח המשכלת:

(מא) אני ה׳ אלהיכם. אני הוא שהולאמי אתכם להיות לכם לאלהים על כן אמרתי לכם אני ה׳ אלהיכם: חסלת פרשת שלח

אבל יהיה לכם הכל לציצית וראיתם אותו וזכרתם. ואמרו ואחרי עיניכם זו זנות, כענין שכתוב ואנכי היודע ועד נאם ה׳ (ירמיה כט כג), והמשכיל יבין:

ובמדרשו של רבי נחוניא בן הקנה בפסוק ויתרון ארץ בכל הוא (קהלת ה ח), ומאי ניהו ארץ דנחצבה ממנו שמים, והוא כסאו של הקב״ה והיא אבן יקרה, והיא ים החכמה וכנגדה תכלת בטלית ציצית, דאמר רבי מאיר מה נשתנה תכלת וכו׳: חסלת פרשת שלח

מתורנו

אחרי לבבכם להשיג שרירות לבכם בעושר וכבוד אפילו בגזל: ממחשבות הבליכם ובזה תזכרו גודל האל וחסרו: ועשיתם את ואחרי עיניכם. להשיג תאוות שנתתם עיניכם בהן: אשר אתם 🦷 כל מצותי. ובזה תעשו כל מצותי מאהכה ומיראה: והייתם זונים אחריהם. מטים נפשכם השכלית בהן מדרכי חיי עולם קדושים לאלהיכם. ובזה תהיו קרושים לפניו לחיי עולם כאשר לדרכי אבדון ומות: (מ) למען תזכרו. למען תהיו פנוים

כלי יקר

על ידי זה יזכור שמתוך האהבה יבא לרביקות השכינה מקום חוצבה של הנשמה כי כל ירא מתרחק מן זה שהוא ירא ממנו, והאוהב משתרל תמיד לדבק בנאהב לו כי על כן יבא על שכרו, נמצא שהאהבה תכלית ההצלחה כי על ידה יזכה לדבק בכסא כבוד

כיון הוא באמרו ואתם תהיו לי ממלכת <u>כהנים וגוי</u> קדוש:

אור החיים

ואמר ולא תתורו וגו׳. פירוש ללד שהנגלה הוא דבר שהעין הפלה והושקת בו, ומלות המלך היא ליווי

עשות היפך הרצון הטבעי, ושנוא הערב המורגש, ומן הנמנע שיעמוד בדבר, אלא בהערת סימן עבדותו הוא יכופהו להפוך אשר עינו ולבו שם יחפוץ:

מעיד לו שאני יודע שאביו של זה כהן אין מעלין אותו

לכהונה בערות זה שמא חלל הוא. ער שיעיר שזה כהן

הרושה. הלכות איסורי ביאה פ״כ פ*כ*״א 79 12 מגיד משנה

אלא לאו בזנות ששניהם באו עליה בזנות הילכך אין מטמא להן דבין כך ובין כך כהן כשר הוא ומשכחת לה הוא אונן עליהן והן עליו דָהא מרוייהו [קא] מזו ליה ומירן אליבא דשמואל משכחת לה במתאנת פירוש לעולם בזנות לא מיחוקמא דהא פסול לעבודה ולא מלי למיהני עולה במשמרו של זה ושל זה אלא היכי משכחת לה דרואה מיתת שניהם ואין מיטמא להן

בכהן כשר הוא בממאנת יסומה שמיאנה בבעלה ולא שהתה ג׳ חדשים ונשאת והקשו וממאנת מי קא ילדה והעמידוה בקידושי טעות ואיתרלא הא לשמוחל. וכבר נתבחרו בדברי רבינו בי״ט מהלכות אישות שהוא סובר שאיפשר לבת שתתעבר ותמאן וסוגיין דהכא לפי דעתו ז"ל הוא לרווחא דמילתא וכההוא לישנא דאמרינן בפ״ק שאם תתעצר הקטנה תמות אבל אנן ס"ל כלישנא דאמר שמא תמות ואפשר ג"כ שלא תמות. וכתבתי כל הסוגיא הזאת לפי שהיא לריכה לבאר דברי רבינו ולבאר המשנה ויש בקלח ספרי רבינו שבוש שכתוב בהן והן אין אוננין עליו וט״ם הוא באותן ספרים:

פכ"א א כל הבא על ערוה וכו׳. כנר כתב רבינו בספר המלות

מלוה *שנמנענו מלהתעדן באחת מכל העריות ואפילו בלא ביאה כגון חבוק ונשוק והדומה להם מפעולות המעמיקים בזימה והוא אמרו יח׳ אל כל שאר בשרו לא מקרבו לגלות ערוה ולשון ספרא נאמר ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב לגלות ערותה אין לי אלא שלא יגלה מנין שלא יקרב ח״ל לא תקרב אין לי אלא נדה שהיא בבל תקרב ובל תגלה מנין לכל עריות שהן בבל תקרבו ובל תגלו מ"ל לא תקרבו לגלות עכ"ל. ומפני זה כתב כאן שאם תבק או נשק ה״ז לוקה ואין דעת רבינו שילקה בקריבה אלא בתייבי כריתות או בחייבי מיתות ב"ד הכתובים בפרשה והם הנקראים עריות אבל בתייבי לאוין יש בהן בדברים אלו איסור אבל לא מלקות וזה מתבאר במ״ש כאן ולפי דעתו ז״ל ומה שאמרו ביבמות (דף נ״ה:) העראה זו הכנסת עטרה וכו׳ מכאן ואילך אינו אלא נשיקה ופטור עליה והוא המימרה שכתבתי פרק רחשון י״ל דפטור משום ביאה קאמר אבל מחמח קריבה שאפילו המחבק לוקה לא הולרכו לומר שם שהמנשק באבר באותו מקום שהוא לוקה ונ״מ למייצי לאוין שהוא פטור

לגמרי בנשיקה זו וההיא דר׳ פדח דאמר בפ״ק דשבת (דף י"ג.) לא אסרה תורה אלא קריצה של גילוי עריות בלבד אין הלכה כמותו אלא כמאן דפליג עליה כמו שהמרו שם בחותו תלמיד שמת ונענש מפני שהיה ישן עם אשתו בימי ליבונה בקירוב בשר ולה עלה על דעתו לתשמיש והעפ״כ נענש למיתה ואמרו שם צרוך המקום שהרגו שלא נשא פנים לתורה שהרי אמרה תורה ואל אשה בנדת טומאמה לא מקרב וכבר אמרו ביולאה וראשה פרוע שהוא אסור מן המורה זה דעת רבינו אבל הרמב״ן נחלק עליו בהשגות שחבר על ספר המנות ואמר שהדרשה הואת שבספרה אינה אלא אסמכתה ואין בכאן מלקות מן התורה אלא בביאה גמורה

או בהעראה והאריך בזה להוכית דעתו ז"ל: ב העושה רבר מחוקות אלו וכו׳. רצינו

סובר שמ״ש בסנהדרין גבי תשוד על העריות ארבעין בכתפיה שהוא המחבק והמנשק ולכך אמרו התשוד ואמרו שלוקה ארבעיי וכו׳ ויש נו פי׳ מתר: ואבור לאדם לקרוין ובו׳. מבואר בברייתא באבות דר׳ נתן ואמרו נאבות שחוק וקלות ראש מרגילין לערוה ואמרו אל תרצה שיחה עם האשה וכמה דצרים כיולא אל אור במה אשה (דף ס"צ:) וברגליהן מעכסנה שהיו מטילות מור ואפרסמון במנעליהן ואפילו בבגדי לבע שלה אסור להסתכל כמו שיתבאר ויש בדברים אלו מכת מרדות כידוע בכל

איסור שהוא מדבריהם:

והמסתכל

*[כן הביא הרמב"ן לשון רבינו בהשגומיו על ס׳ המלוח אכל יש איזה שינוי בין לשון ללשון:

הוא. אבל אם הוחזק אביו כהן. או שבאו שנים והעידו שאביו של זה כהן הרי הוא בחזקת אביו: מיז מי אשהוחזק אביו כהן ויצא עליו קול שהוא בן גרושה או

חלוצה חוששין לו ומורידין אותו. בא עד אחד אחר כך והעיד שהוא כשר מעלין אותו לכהונה על פיו. באו שנים ערים אחר כך והעידו שהוא חלל מורידין אותו מן הכהונה. בא עד אחד והעיד שהוא כשר מעלין אותו לכהונה שזה האחרון מצטרף לעד ראשון והרי שנים מעידין שהוא כשר ושנים מעידים שהוא פסול ירחו אלו ואלו וירחה הקול שהשנים כמאה וישאר כהן בחזקת אביו: ין אשה שלא שהתה שלשה חרשים יאחר בעלה וילדה. ואין ידוע אם בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון והיה אחד מהן כהן והשני ישראל הרי זה ספק כהן. וכך אם נתערב ולד כהן בולד ישראל והגדילו התערובות כל אחד מהן ספק כהן. יונותנין עליהן חומרי ישראל וחומרי כהנים. נושאין נשים הראויות לכהונה ואין מטמאים למתים ולא אוכלין בתרומה ואם נשאו גרושה מוציאין ואינן לוקין: יח שני כהנים שנתערבו ולדותיהם. או אשת כהן שלא שהתה אחר בעלה שלשה חדשים ונשאת לכהן אחר ואין ידוע אם בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון נותנין לו על הולד חומרי שניהם הוא אונן עליהם והן אוננין עליו. הוא אין מטמא להם והם אינן מטמאין לו. ועולה במשמרו של זה ושל זה. ואין חולק. ואם היו שניהם במשמר אחד ובית אב אחד נוטל חלק אחר: ים בד״א בזמן שהן באין מכח נישואין. יאבל בזנות גזרו חכמים שמשתקין אותו מרין כהונה כלל הואיל ואינו יודע אביו הודאי שנאמר והיתה לו ולזרעו אחריו עד שיהיה זרעו מיוחם אחריו: 🗅 כיצד עשרה כהנים שפירש אחד מהם ובעל שהרי הולד כהן 5 ודאי ואע״פ כן הואיל ואינו יודע אביו שיתייחם משתקין אותו מדין כהונה. ואינו עובד ולא אוכל ולא חולק ואם נטמא למתים או נשא גרושה לוקה שאין כאן כפק היתר:

פרק אחד ועשרים

הבא על ערוה מן העריות דרך איברים או^ה א כל

שחבק ונשק דרך תאוה ונהגה בקרוב בשר הרי זה לוקה מן התורה. שנאמר לבלת עשות מחקות התועבות וגו' ונאמר לא תקרבו לגלות ערוק כלומר לא תקרבו לדברים המביאין לידי גילוי ערוה: ב העושה דבר מחוקות אלו הרי הוא חשוד על העריות. יואסור לאדם לקרוץ בידיו וברגליו או לרמוז בעיניו לאחת מן העריות או לשחוק עמה או להקל ראש ואפילו להריח בשמים שעליה או להביט ביפיה אסור. ומכין למתכוין לדבר

א טור אה"ע סי׳ ג׳: ב שס: ג טור שס סמ"ג שס: ר פ"ק דכתונות דף י"ג: ה טור א טור אה"ע סי׳ ג׳: ב שס: ג לארין קכייו: ו טור שס סי׳ כ״א:

מגדל עוז

פב״א אב בל הבא על הערוה ובו׳ עד מכת מרדות. נח״כ עיקרו ומפוזר מקלתו נתלמוד:

והמקתכל

הוי אניו אלא ע"פ עד אחד ווהו מ"ש שם החילק תרומה בנכסי אביו עם אחיו [הכהנים] בצ״ד אינה מזקה ולא אמרו בדנפק עליה קלא דבן גרושה ובן מלולה אלא סמם וזהו בשאין כאן אלא עד אחד שמעיד על בן זה שבן כהן הוא ומש״ה חיישינן ליה אפילו בלא קול אבל אם היו שנים מעידין על חלוקת התרומה בדין ירושה עם אחיו הכהנים כל שלא ילא עליו

קול פסול היינו מעמידין אותו בחזקת אביו וו״ש רבינו דין זה למעלה בעד אחד וזהו שלא אמרו בשום מקום שיהיה מוחזק ע״פ עד אחד שיאמר בן כהן הוא אלא כשאומר כהן הוא ואין לנו להקל בעדות עד אחד יותר ממה שאמרו חכמים זהו דעת רצינו ועיקר:

מז מי שהוחוק אביו כהן וכו׳. שם נגמרא גבי פלוגתה דמתניתין הב״ע דמוחוק לן באבוה דהאי דכהן הוא ונפון עליה קלא דבן גרושה או בן חלולה הוא ואממיניי ואתא עד אחד ואמר ידענא ביה דכהן הוא ואסקיני׳ ואתו בי תרי ואמרי דבן גרושה ובן מלולה הוא ואחמיניה ואמא עד אחד ואמר ידענא ציה דכהן הוא וכו׳ מ״ס מלטרפין לעדות אע״פ שלא העידו כאחת ומ״ס אין מנטרפין וקי״ל כמ״ד בעלמה שומעים דבריו של זה היום ולכשיבה הבירו למחר שומעין דבריו וכיון שכן הכא אוקי תרי לצהדי תרי ואוקי גברא בחוקת אבהמיה וכמ״ש רבינו ויש מן המפרשים שכתבו דדוקא למרומה דרבנן מעלין אבל למרומה דאורייתא כיון דתרי ותרי נינהו לא אמרינן אוקי מלחל שלות שלים בכל מידי דאיסורא ופלוגמל היא בגמרא ביבמות בפרק די אחין (דף ל"א.) אי תרי ותרי ספיקא דאוריימא נינהו אי ספיקא דרבנן ומדאורייחא אורי מילחא אחזקתה ומשמע התם דמסקנה דספיקה דרבנן היה ומכל מקום כיון

דספיקא דרבנן היא ודאי מחמירין בתרומה דאורייתא אבל בתרומה דרבנן אמריי אוקי מילחא חחוק׳ ווה דעת הרשב״א ו״ל: ין אשת שלא שהתה ג' הדשים וכו'. משנה ביבמות בפרק נושאין על האנוסה

(דף ק׳.) ומ״ש וכן אם נתערצ וכו׳ פשוט הוא ומתבחר בכיולה בזה בגמרה שם:

יה שני כהנים וכו׳. נמשנה שם הוא אונן

עליהם והן אוננין עליו הוא אינו מטמא להם והם אינון מאון לו רכו ועולה במשמרו של זה ושל זה ואינו חולק אם היו שניהם משמר אחד ובית אב אחד נוטל מלק א' ובגמרא אמר שמואל עשרה כהנים עומדין ופירש אחד מהן ובעל הולד שתוקי וכו׳ שמשתקין אותו מדין כהונה מ"ט אמר קרא והיתה לו ולורעו אחריו בעינן זרעו מיותם אחריו וליכא והקשו שם עליו ותירנו דורעו מיוחם אחריו דרבנן [הוא] וקרא אסמכתא בעלמא וכי גזור רבנן בזנות בנישואין לא גזור רבנן והקשו ובזנום מי גזור רבנן והתנן מי שלה שהתה החר בעלה ג׳ חדשים [ונשחת וילדה] מאי אחר בעלה אילימא אחר מיחת בעלה אימא סיפא והוא ארנן עליהם והם אוננין עליו בשלמה הוה הונן עליהם משכחת לה בנישוחין דשני ולקוט עלמות דקמא ופירש"י משכחת לה אפילי בנישואין ואע״ג דקמא הא מיח ליה כגון שלקטו עצמומיו לסוף שנים מרובות אונן זה שלקטו עצמומיו לסוף שנים מרובות אונן זה עליהם מספק ואסור בקדשים דתנן בפסחים השומע על מחו המלקט לו עצמות טובל ואוכל בקדשים [לערב] עכ״ל אלא הם אוננין עליו היכי משכחת לה הא מית ליה ואלא בגרושה ומאי אחר בעלה אחר גט בעלה אימא סיפא הוא אין מטמא להן והן אין מטמאין לו בשלמא הן אין מטמאין לו לחומרא דכל חד וחד דילמא לאו בריה הוא אלא הוא אין מטמא להן אמאי בשלמא לשני לא ליטמי ליה אלא לראשון ליטמי ליה ממ״נ אי בריה הוא שפיר קא מיטמא ליה ואי בר בתרא הוא שפיר קא מיטמא ליה דחלל הוא אלא לאו בזנות ומאי אחר בעלה אחר בועלה וקתני סיפא עולה במשמרו של זה ותיובתה דשמוחל ופירש"י

מניד משנה

לדבר זה מכת מרדות. אוהמסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה ונתכוון להנות כמי שנסתכל במקום

קדושה. הלכות איסורי ביאה פכ"א

דרך זנות הרי הוא אומר ברית כרתי

כשהיא נדה ואע״פ שהיא ערוה.

ואע"פ שיש לו הנאת לב ממנה

בראייה הואיל והיא מותרת לו

לאחר זמן אינו בא בזה *לדבר

מכשול. אבל [6] לא ישחוק ולא יקל

ראש עמה שמא ירגיל לעבירה:

אסור ילהשתמש באשה כלל בין 🗖

מניד משנה

80

ראויין להשתמש בשפתה ונפק מביניהם הכניסה לו עבדים והעלו שם שהוא מפני שהיא חייבת לו אלמא שאר התשמישים מותרין בשפחה וכתב רבינו הנעת המטה לפי שאף היא מן הדברים המביאין לידי קירוב ונאסרו בנדה כנוכר פרק י"א ומבואר בהרבה מקומות שהיו משתמשין

בשפחות ואמרו אמתיה דרבי וכו׳ זה פשוט: ואין שיאלין בשלום אשה בלל וכו׳. בעשרה יוחסין מימרא כלשונה ועוד אמרו שם דאפילו על ידי בעלה והקשו *המפרשים ממ״ש בפרק השוכר את הפועלים שואלין לאיש בשלום אשתו ותירנו לדרוש שלומה ולשאול ענינה מותר

מניד משנה

לומר לבעלה אבל לשלות לה שלום ולומר פלוני קורא לך שלום אפילו ע״י בעלה אסור: ן המהבק אחת מן העריות וכו׳. נפ״ק דשנת (דף י״ג.) עולא כי הוה אמי מצי רב הוה מנשק להו לאמוומיה אצי חזייהו

וא״ל אבי ידייהו ופליגא דידיה אדידיה דאמר עולא [אפילו שום קורצא אסור משום לך לך] אמרי׳ נזירא סמור סחור לכרמא לא תקרב: ז כיצד מותר האב וכו'. נפ׳ י׳ יוחסין

משנה וגמרא שם (דף פ׳:). ומ״ש רבינו או שנשאת לאו דוקא שאפילו נתקדשה בלבד אסור כנזכר בגמרא אבל מלאמי בהלכות נוסמא

אסרת בזה: ה נשים המסוללות ובו'. נמ״כ כמעשה ארץ מלרים ומה היו עושין נושא

האיש לאיש והאשה לאשה ומנואר בפרק הערל שאין הלכה כרב הונא דאמר נשים המסוללות זו בזו פסולה לכהונה ופי׳ ריב״ן ורש״י ז״ל מסוללות שדיין שכנת זרע להדדי ודין המכת מרדות שכתנ רבינו פשוט הוא:

מ אשתו של אדם מותרת היא לו וכו'. בנדרים פרק ואלו מותרין (דף כ.)

פסה *[הקושיה והתירון הביהו התוספות בקידושין ובתליעה TP 0"11:

והמסתכל וכו׳. שם נשנת נפרק נמה משה (דף ס״ד:): ואפילו לשמוע וכו׳. ננרכות פרק מי שמתו (דף כ״ד): להםתבל ובו׳. פרק האיש מקדש (דף מ״א.) אמר רב יהודה אמר רב אסור ג ומותר

לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה שמא יראה נה דבר מגונה וחתגנה עליו וזה מבואר. ובהשגות א״א חכמים אמרו האי

לורצה מרצנן וכו׳. והין זו השגה לפי שלורצה מרבנן אפילו נסתכל בה ובדקה בפעם אחת לא יכירה אם יחליפוה לפי שאינו רגיל להסתכל בלורח הנשים אצל עם הארך יכירה בפעם אחת ואילו היה אסור בהסתכלות כדי לבדקה לא היו אומרים לעם הארץ עמוד וחטוא בשביל שיזכה חבירן והמימרא דרב דאמר אסור לקדש אשה עד שיראנה . תוכית

ד ומותר לאדם להבים ובו'. זה מסנאר פרק ואלו מותרין (נדרים דף כ׳.)

שאמרו שם המסתכל בעקבה של אשה הויין לו לעיני ומה *אתבונן על בתולה: ד ומותר ילאדם להביט באשתו בנים שאינן מהוגנין אמר רב יוסף ובאשמו נדה ח״ר שמעון כן לקיש עקנה דקתני במקום הטנופת שהוח מכוון כנגד העקב משמע הח בשחר מקומות מותר וכן אמרו שמותר לאשה להתקשט בימי נדמה כדי שלא התגנה על בעלה כנזכר פרק י״א אלמא שמותר להסתכל בה. ובהשגות א״א אבל לא במקום הסחר שלה והכי איתא בנדרים ע״כ. ובנדרים לא הזכירו אלא במקום הטנופת אבל לא הולרך רבינו לבאר איסורו שכבר כתב ולא ישתוק ולם יקל עמה וכיש ההסתכלות בלותו מקום: אבל לא ישחוק ובו׳, בריימל בלוגות דרכי נתן: האבור להשתמש ובו׳, בקידושין פ׳ י׳ יוסקין (לף ע׳.): באי זה שימוש

ובו׳. זה ילא לרבינו ממה שאמר בירושלמי בכתובות רב הונה המר הפילו הכניסה לו מהה שפחות כופה לעשות לו דברים של ייחוד סכה לו את גופו ומרחצת לו את רגליו ומוזגת לו את הכום ושאלו למה מפני שהיא מייצת לו או משום שאינן

העריות שאין לבו של אדם נוקפו עליהן או שנשק לאחת מהן כגון אחותו הגדולה ואחות אמו וכיוצא בהן אע״פ שאין שם תאוה ולא הנאה כלל הרי זה מגונה ביותר ודבר אסור הוא ומעשה מפשים הוא. שאין קריבין לערוה כלל בין גדולה בין קמנה חוץ מהאם לבנה והאב לבתו: ד כיצד ימותר האב לחבק בתו ולנשקה ותישן עמו בקרוב בשר. וכן האם עם בנה כל זמן שהם קמנים. הגדילו ונעשה הבן גדול והבת גדולה עד שיהיו שדים נכונו ושערך צמח זה ישן בכסותו והיא ישנה בכסותה. ואם היתה הבת בושה לעמוד לפני אביה ערומה או שנישאת. וכן אם האם בושה לעמוד בפני בנה ערומה ואע״פ שהן קטנים משהגיעו להכלם מהן אין ישנים עמהם אלא בכסותן: 🗖 נשים יהמסוללות זו בזו אסור וממעשה מצרים הוא שהוזהרנו עליו שנאמר כמעשה ארץ מצרים לא תעשו. אמרו חכמים מה היו עושים איש נושא איש ואשה נושא אשה. ואשה נשאת לשני אנשים. אע״פ שמעשה זה אסור אין מלקין עליו. שאין לו לאו מיוחד והרי אין שם ביאה כלל. לפיכך נזאין נאסרות לכהונה משום זנות ולא תיאסר אשה על בעלה בזה שאין כאן זנות. וראוי להכותן מכת מרדות הואיל ועשו איסור. ויש לאיש להקפיר על אשתו מדבר זה ומונע הנשים הידועות בכך מלהכנס לה ומלצאת היא אליהן: 🞦 אשתו ^השל אדם מותרת היא לו. לפיכך כל מה שאדם רוצה לעשות באשתו ניועושה. בועל בכל עת שירצה ומנשק בכל אבר ואבר שירצה. ובא עליה]* כדרכה

גרולה בין קמנה בין שפחה בין משוחררת שמא יבוא

לידי הרהור. באי זה שמוש אמרו רחיצת פניו ידיו

ורגליו והצעת ממה לפניו ומזיגת הכום שאין עושה

לאיש דברים אלו אלא אשתו בלבד. ואין שואלין בשלום

אשה כלל ואפילו על ידי שליח: ן המחבק האחת מן

א טור שם סמ״ג לאוין קכ״ו: ב גם זה שם: ג טור שם וצי״ד מי קצ״ה ממ״ג לאוין קי״א: ד טור אה״ע מי ו׳ סמ״ג לאוין קכ״ו: ה טור שם סמ״ג שם: ז טור מי ני סמ״ג שם: ה טור מי נ״ ד

משנה למלך

לידיה, מיהו זרעיה ליהוי קלו ולאי דברא כרעא דאבוה: ו שאין קרובין לערוה בלל. (6%יה עיין נדנרי הרב המחבר לעיל פ״א מה׳ סוטה דין ג׳): ז ביצד מותר האב להבק בתו ולנשקה וכו׳. (6%יה עיין לעיל פ״א מהלכות סוטה דין ג׳): הסור

הגהות מיימוניות

ד [ח] פרק אלו מותרין כל המסתכל בעקיבה של אשה הויין ליה בנים שאינם מהוגנים אמר רב יוסף ובאשתו גדה וכתב ראב"ן ומן העקב גלמר בכל מקום המכוסה שבה שמא יבא לידי הרגל ובאבות דרבי נהן תגיא ואל אשה בגדת טומאתה לא תקרב יכול יגפפנה ינשקנה וידבר עמה דכרים בטלים ת"ל לא תקרב יכול יישן עמה בכגדים על המטה ת"ל הדוה בגדתה תהיה בנדוי מכאן אמרו חכמים כל המעבלת עצמה בימי נידותה אין רוח חכמים נותה הימנה מעשה באדם אחד שקרא ושנה וכו' עיין לעיל ספ"א ע"כ: ח [3] כדפסק פרק הערל דאין הלכה כרב הונא דאמר אמורות ובפרק בן סורר ומורה כב״ה לגבי ב״ש: מ [ג] באלו מותרים א״ר יותנן בן דהבאי ד' דברים סחו ל' מלאכי השרת וכו' וא"ר יוחגן אין הלכה כרבי יוחגן בן דהבאי אלא כל מה שאדם רוצה לעשות עם אשתו עושה משל לבשר הבא מבית המבח

מ"ש לעיל. דאין לימר שיהא לוקה על פיו אם לא הוחזק. אלא שדברי ה"ה ו"ל קשים הם בעיני כפי זה שכתב והנכעלת ספק חללה ביאורו מפסולי כהונה וורעה ספק וכו'. ולפי מה שפירשנו דנהוחזק מיירי נהי דאין האשה לוקה על פיו ממה שהחזיק הוא עלמו בכהן דמהני מה שהחזיק הוא לנצי

מגדל עוז

והמוכות כל אפילו באצבע ובו׳. פרק מי שממו (דף כ״ה): ג ומותר להבתבל עד אמנוגן על נמולה. פרק האש מקדש (דף מ״א): בתב הראב״ר ו״ל מכמים אמרו וכו׳: ואני אומר אדרכה מטוניה שמע מינה דמותר וראוי להסתכל נה דאי ס״ר אסור היכי שרו רגון פרק לפני אידיהן דנידבר עם הארץ בהדיא והא אסיקנא פ״ק דשחיטת חולין דניתא ליה לנורבא מרבט דליעביד איהו איסורא זוטא ולא לעביד עם הארך איסורא רבי ורייש בוה שרולה לגשאה לעלמו ומלוה לראותה בדרב יהודה פייק דקידושין ירמו שבתבתי למעלה בהלכות אישות וגם בכאן שנה בה ריימ זייל וכן כתב הר״מ ז״ל מקוני דהכא לאו בתלמיד חכם דוקא קיימי אלא בכל אדם וההיא דלעיל דרב יהודה במשדך ולריך לראומה עד שימאנה הכא בבדיקה אם מיטב בעיניו ידבר נה וישדכנה: ד ומותר לארם להבימ באשתו בשהיא נדה ובו' עד לדכר מכשול עד לעצירה. פרק נמה אשה (דף ס"ד) ומירושלמי: בתב הראב"ד ז"ל אכל לא במקום הסתר שלה והמי אימא נגדרים ענ"ל: ואני אומר כמדומה אני

שהקורא לא נמר להקרות כל לשון ר"מ זיל בכסקה ואת שלפניו שו"ל אבל לא ישחוק ולא יקל ראשו עמה שמא ירגיל לדבר ערוה עכ"ל שאילי קראו לפניו עיניך רואות שהוא מתמיר ביותר כדאיתא פרק במה אשה ובירושי ובכמה מקומות מותר להביט בה ואסור הקלות ראש ומה שהביא הראב"ד ז"ל מנדרים ה"נ והוא דגרסי בברייתא פרק שיתה עם האשה שסופך לבא לידי ניאוף רבי אמאיה אומר כל הצופה בנשים סופו בא לידי עבירה וכל המסמכל בעקיבה של אשה הויין לי בנים שאינם מהוגנין אמר רב יוסף ובאשמו נדה אר"ש שלה שם שמוקן לכם ליי לחוף לכי תמה לוי האחים הות כביל הגמולם. לכשים שומי מו עי עבודה וכיל עבודה לה שום להיום שהוכין את לי משה לא היו לי ביל עקיבה זקתי מהקום הביינופ שהיה מכוון בנגד העקנ עביל הגמולם. ונייהו ליסור מיניהם לאו מדכר ולפשר לל חול מיל מו כלשון התלמוד ולאן תפיסה כמול: זה ואבור להשתבש באשה עד על ידי שלים. פרק עשרה יוחסין (דף עי) נמעשה כר שייסקל: ז הבחבק אחת בון העריות ביל עד הלאל לגמו. פ"ק דשבת (דף ייצ) ופיק דמס' ע"ז (דף ייזו): ז ביצד מותר לאב עד לל נכסוקן. סוף פרק עשרה יוחסין (דף עי) נמעשה כר שייסקל: ז הבחבק אחת בון העריות ביל עד הלאל לגמו. פ"ק דשבת (דף (דף ע"ז): אע"ש שמעשה זה אבור בו' עד ללג נכסוקן. סוף פרק עשרה יוחסין (דף פ' ופ"מ). זו נשיב המכוללות בו' עד לגמי לגמות לאים בו' עד לאל הקור ממור רומב (דף ע"ז): אע"ש שמעשה זה אבור בו' עד ללג פרק קמל הממורה (דף ג') ופרק מלוקן: למיבד אינן ואפרות עד ומלגלת היל לליהן. פרק הערל: בו אשתו של אדם בו' עד לאל פרוד ולרטות. נדריס פרק ולאו מופרין:

אסוכ

התורף ואפילו לשמוע קול הערוה או לראות שערה אסור: ג והדברים האלו אסורין בחייבי לאוין. יומותר להסתכל בפני הפנויה ולבדקה בין בתולה בין בעולה.

כדי שיראה אם היא נאה בעיניו ישאנה ואין בזה צר איסור ולא עוד אלא שראוי לעשות כן. אבל לא יסתכל השגת הראכ"ד אתבונן על בתולה. כתנ הראנ״ר ז״ל תכמים אמרו האי זורבא מרבנן דאזיל לקדושי אימתא לידבר עם הארץ בהדיה דילמא מחלפא ליה מיניה אלמא אין דרך מ״ח בכך עכ״ל: *לרבר מכשול וכו'. כתנ הראב"ד ז"ל אבל לא במקום

הסתר שלה והכי איתא בנדרים יעכ״ל:

10 תשובה שערי יג אלול שער ג אות מ - מג מ. ונשמרת מכל דבר רע (זנרים כג י). פרשו זכרונם לברכה מכל דבר (כתונות מו ה) שֶׁלֹא יְהַרְהֵר אָדָם בַּיּוֹם וְיָבוֹא לִידֵי טָמָאָה רע בּלְיָלָה, וְאַף עַל פּי שֶׁאַינוֹ מְהַרְהֵר כְּדֵי לַעֲשׂוֹת. וְדָבָר הַלְמֵד מַעְנְיַנוֹ שֵׁפָתוּב אַחֵרָיו (דנרים כג יה) כי יְהִיה בָך אִישׁ אַשׁר לא יהנה מהור מקרה לילה. מא. ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם (נמדנר טו לט). שלא לחשוב הַזְהַרְנוּ כָזֶה, שֶׁלֹא לַחְשׁוֹב לַעֲשׁוֹת עֲבָרָה וְכָל דְּבַר לעשות עבירה פּשַע וָחֵטָא, כָּעִנְיָן שֶׁנֶאֱמַר (משלי כד ח) מָחַשֵּב לְּהָרֵשַ. וְשֶׁלֹא לְהַרְהֵר בִּדְבָרֵי הַמִּינִים, פֵּן יִכַּשָׁל וִימַשֵׁךְ אַחֲרֵיהֵם, וַאֵשֵׁר יָשִׁיב אֶל לִבּוֹ כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בּוֹחֵן לֵב וְחוֹמֵר כְּלִיוֹת, אַיך יָעִיז פָּנָיו לְטַמֵא לִבּו לִדְבַר בְּלִיַעֵל יָצוּק בּוֹ. וְאָמַר שָׁלֹמה עַלַיו הַשַּׁלוֹם (זס זס ט) זְמֵת אוּזַת הַמָּאת. וְעוֹד אַמֵר (זס ו טו יק) שש הנה שנא יי ושבע תועבות נפשו וגוי לב חרש אוצר החכמה מחשבות און.

שּׁלָא לְקָבּל כָּלָב. לא תִשָּׁא שֵׁמֵע שָׁוָא (שמות כג ה). הָזְהַרְנוּ בָזָה, שֶׁלֹא לִשׁז הרע לשז הרע לְקַבֵּל לָשׁוֹן הָרָע, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר הַתַּרְגוּם, לָא תְקַבֵּל שָׁמַע דְּשָׁקַר.

לא תחמור כאל. לא תַחְמּד בּית הַשָּה (זס כיז), וְלָא תַהְאַוָּה בִּית הַשָּה (זכריס יג אלול ה יס). הַזְהַרְנוּ בָזֶה, שֶׁלֹא לְהַתְעוֹלֵל עֲלִילוֹת בְּרָשַׁע לְקַחַת שָׁרֶה וָכֶרֶם וְכל אֲשֶׁר לְרֵעֵנוּ, גַּם כִּי נִתֵּן מִכְרָם. וְהַזְהַרְנוּ עַל מַחֲשֶׁבֶת הַדָּבָר הָרָע הַזֶּה שֶׁלֹא נַסְכִּים בְּמַחֲשַׁבְתֵנוּ לַעֲשׂוֹתוֹ, שֶׁנָאֱמַר לֹא תַחְמֹד. וְאָם יִכְסֹף אָדָם שָׁיִמְכּוֹר לוֹ חֵבֵרוֹ שָׂרֵה אוֹ כֵרֵם אוֹ אֵחָד מֵחַפָּצִיו וִלֹא יֵשׁ

15

אבן העזר כ כא הלכות אישות

שנים אין ניאתה ניאה ונתוליה תוזרין (בהגהות דיבמותד) אפילו נתענרו השנים נתוליה **לוולין** (דברי הרב^ה) מהירושלמי^{וו}).

גנשים המסוללות (²פירוש המשחקות ומתחככות) זו בזו ^{ז)}אסור וממעשה ארץ מצרים שהוזהרנו עליו וראוי להכותן מכת מרדות הואיל ועשו איסור. ויש לאיש להקפיד על אשתו מדבר זה ומונע הנשים הידועות בכך מלהכנס לה ומלצאת

היא אליהז.

סימו כא

להתרחק מן העריות

ובו' ו' סטיפים

א אילעריך אדם להתרחק מהנשים אימאד מאד בינואסור ולקרוץ בידיו או ברגליו 🗶 [א]ולרמוז בעיניו לאחת מהעריות ואסור לשחוק עמה להקל ראשו כנגדה ביאו להביט ביופיה יואפילו להריה בבשמים שעליה אסור יואסור להסתכל בנשים שעומדות על הכביסה. ^הואסור להסתכל ²אפילו בבגדי צבעונים של אשה שהוא מכירה אפילו אינם עליה שמא יבא להרהר בה. יפגע אשה בשוק אסור להלך

ציונים ומקורות ד) הגהות מרדכי יבמות סי׳ קט״ז. ה) לפנינו בד״מ הקצר אות א׳ הביא דין זה בשם הגהות מרדכי שם. ר) כתובות פ״א ה״ב סנהדרין פ״א ה״ב. ז) רמכ״ם פכ״א מאיסורי ביאה ה״ח וטור. שווי״ס 2) ממהדורת של״ד עם ב״מ.

ציונים ומקורות סימן כא א) לשון הטור. ב) רמב״ם פכ״א מאיסודי ביאה ה״ב ג׳ כ״א כ״ב וטור. שנו״ס סימן כא ו) עיין ביאור הגר״א סק״ב מה שהגיה כאן. 2) תיבת אפילו, נשמטה ממהדורת הרמ״א של״ח ואילר.

נחלת צבי

סעיף ב' ר. נשים המסוללות. (ו)פירש"י ויבמות ע"ו ע"א ד"ה המסוללותן, דרך תשמיש זכר ונקצה שמשפשפות נקוצתן זו לזו:

סימן כא סעיף א׳ א. או להביט ביופיה. לאסור להסחכל נאשת איש מן התורה, דכתיב [במרבר ט"ו ל"ט] ולא תתורו אתרי לבבכס ואחרי עיניכס. ואסור להסתכל בפנויה מדברי קבלה, שנאמר ואיוב ל״א א׳ן בריח כרתי לעיני ומה אחבונן על בחולה. וכל המסחכל באשת איש מכשיל ומכחיש כח ילרו הטוב והודו נהפך עליו למשחים, ושכן ארז״ל נסנהדרין

סימן כא סעיף אי ז'[א] ולרמוז בעיניו לאחת מהעריות. תמוה לי, דוה מכאן ועד סימן כא סעיף אי ז'[א] ולרמוז בעיניו לאחת מהעריות. תמוה לי, דוה מכאן ועד היאי אפילו בפנויה אסור, ביון שמביא לידי זנות. ונראה דכיון דפנויה אינה במקי יוחח ילים טובלת הוי עליה איסור נדה, ונדה היא בכלל עריות. וק'ל: יוחח ילים מרסום מיים וח״ב הלכות ביאות אסורות סיי י״גן:

צ״ב ע״אן כל המסמכל בעריות קשתו ננערת. ב״י בשם ארחות מיים וח״ב הלכות ביאות אסורות סי׳ י״גן:

באר הגולה

סעיף ב׳ ג. גס זה שס [ברמב״ם פכ״א מאיסורי ביאה ה״ח], ממימלל ללכ הונה יבמות דף ע"ו ע"ה.

סימן כא סעיף א׳ א. רמנ״ס נפרק כ״א מהלכות איסורי ניאה וה״בו. ג. מימרא נאנות דר׳ נתן ופ״בו. ג. מימרא (דר׳) ודרבו ילחק, שנת דף ס״ב ע״ב. ד. מדאמר ור׳ו חייא בר אנא, ב״ב דף נ״ו ע״ב. ה. ברייתה ע״ז דף כ׳ ע״ב. ו. ברייתה ברכות דף ס״ה ע״ה, ועובדה דרב ורב יהודה קדושין דף פ״א ע״א.

ביאור הגר"א ט. ובתוליה חוזרין. גמלא נשםן מ״ה א׳: י. אפילו כו׳. ירושלמי פ״א סייו כ

מורי זהב

הקנין סעודת מצוה, ואם כן הוי מצוה הבאה בעבירה. ואין לומר דהכא הוי כמו שכתב הטור בסימן שאחר זה מותר להביט באשתו נדה כו׳, הואיל והיא מותרת לו

לאחר זמן אינו בא בזה לידי מכשול, מכל מקום הרי סיים שם לא ישחוק ולא יקל

ראש עמה. ויש ללמד זכות כיון שאין דרך לייחד חתן וכלה בחדר אחד קודם

:החתונה אין חשש דבר ערוה בכאן, אבל שומר נפשו ירחיק מהם

לכמונוח [ה״ב] א״ר אנין אקרא לאלקים עליון [לאל] גומר עלי [תהלים נ״ז ו ג׳ן, בה ג׳ שנים ויום אחד ונמלכים צ״ד לעצרו הנחולים חוזרין ואם לאו אין עיצ מיי הנתולים תותרין: סעיף ב׳ יא. נשים כו׳ וממעשה כו׳. תורת כהנים שם [אחרי מות] פרשה ט׳ הלכה ח׳ או כמעשה ארן מלרים, יכול לא יצנה בנינים ולא יטע נטיעות כמותן, ת״ל ובחוקותיהם לא תלכו, לא אמרתי אלא במוקים התקוקים להם ולאבותיהם ולאבות אבוחיהם, ומה היו עושין

האיש נושא לאיש והאשה לאשה כו׳:

סיכן כא סעיף א׳ א. צריך כר׳ כמ״ש הרמה מעליה כו׳ ומשלי ה׳ ח׳ן וכמ״ש בע״ו י״ז ה׳, ובקרושין פ״ה כ׳ דמניה אמר ר׳ מהיר כו׳, ובקבות דרצי נתן פיצ [הייב] הרי הוא אומר [ויקרא ייח רי] איש אל כל שאר נשרו לא הקרצו, מכאן אמרו כו׳ הרחק מן הכיעור ומן הדומה לכיעור: ב. ראסור לקררץ ברי. ממ"ש ביבמות ק"ח בי פשיטא הוא (הוא) ניהו כוי, ושם הא אינה מכרת כוי. וט"ם כאן וג"ל להיפך, לקרת בעיניו לרמוח כי, דביד ורגל לא שייך קריצה, וכמיש ומשלי רייגן קורן בעיניו מולל ברגליו מורה צאצבעותיו, והוא קריצומיו ורמיזומיו דשם: ג. ואסור לשחוק כר׳. (פי׳ג) ופי׳גן לאבות ומשנה י״ג] שחוק כו׳: ד. או להביט כו׳. ע״ן כ׳ ח׳ ונשמרת [דברים כ״ג ׳׳] כו׳:

באר הימב

סעיף ב׳ ד. אסור. אנל אינה נאסרת לבעלה ולא נפסלה לכהן. רמנ״ם וב״ש סק״ז]. עיין נ״מ [אות א׳] ונית הילל:

סימן כא סעיף א׳ א. להביט ביופיה. ה״ר יונה כתג דחקור מדחורייתה, והרמציים ס"ל [מ]דרבנן. ובפנויה לכו״ע מדצרי קצלה. והרהור אפילו בפנויה לסור מדלוריים. [מביש סק״ב]: ב. אסור להלך אחריה. זסיינו כמוך ד׳ למותיה. (מהלוייים. (מרלייי) [כוונות האר״ו לר׳ חיים וויטאל פרי עץ חיים שער הנהגח טממיטי (מאסרי) בחות וארי או חיים ויסא בו בן חיים שבו השאר או איים אים או אות המור אות הלימוד בכוונת קריאת המשנהן, ונית הילל. וכנסת הגדולה [הגהות הטור אות ג׳] בשם הרדב"יו חייב [סיי תש"ע] כמב דלה פני כשירסיק די המות, אלה כל שאינו מרוחק שאינו מכיר ומבחין בה בהילוכה ובמנועומיה, אסור. איפור זה הוא בכל הנשים ובכל המקומות אפילו במקום שהנשים הולכות מכוסות מכף רגל עד רחש. כנסת הגדולה (שם אות ב׳) נשם הרדנ״ז ה״נ (שםן:

סימן כא סעיף א׳ א. להלך אחריה. עיין באר היטב [סק״ב], ומ״ש בשם הרדב״ז, הוא בח״ב סי׳ תש״ע. ושם מסיים, אלא ימהר לעבור לפניה אפילו שיעבור תוך ד׳ אמותיה, או יסתלק לצדדין, או יאנוס עצמו ויתעכב עד שתלך מלפניו כו׳, ואם אי אפשר באחד מכל אלה והוא ממהר לדבר מצוה ואם יתעכב יעבור זמן המצוה, יתקע עיניו בקרקע וילך ולא יגביהם מן הקרקע, ע״ש. ומשמע דתקנתא זו דיתקע עיניו בקרקע לא מהני אלא דוקא בממהר לדבר מצוה. ועיין בגמ׳ ברכות ס״א נע״אן ולמ״ד פרצוף הי מינייהו סגי ברישא, אמר רב נחמן בר יצחק מסתברא כו׳ דתניא כו׳, ועיין במהרש״א [חידושי אגדות ר״ה

פתחי תשובה

ואפילו היא אשתון:

ראש פינה - עקבי הכית

סימן בא סק״ב. והרהור אפילו כו׳. מושמרה מכל דבר רע ורברים כ״ג י׳ן, שלה יהרהר מים ויבוה לידי טומהה בלילה וכתובות מ״ו ע״אן:

לשכת הסופרים

סימן כ סעיף בי. וממעשה ארץ מצרים. נ"ב, לע"ג בשנה ס"ה אי לימא מסייע ליה לרב הומא וכוי. וליל דמסוללים (איננה) ואישו מעשה אלא שמניא לידי כך שמשא אשה לאשולה). או כמ"א מוספות יבמות ע"ו אי ודיה המשולותו בשם ריבין. זה בכלל מירוך הש"ם דלם לילפן גופא ניכראה והבוא לידי מעשה מצרים. והס"ד היה סבור שמסולות בעצמו מהוער כרב הונה, ולחי לעמו. ולוחה, תת"ם:

חטר בדפוס (ראה מ"ש לעיל על גליון מ"ז

סעיף ב׳ זי אסור. אנל אינה נאסרת לבעלה ולא נפסלה לכהן. (תכ"ס ופכ״א מאיסורי ביאה ה״חו סימן כא סעיף א' א) מאד מאד. לפי שנפשו של אדם מחמדתן לכן כחב מאד מאד, וכ״כ ביו״ד [בטור סימן ק״ס] **גבי ריבית ובחשן** המשפט נטור ושו״ע סימן ט׳ סעיף א׳] גדי שוחד. אע״ג דאמרו חז״ל וב״ב קס״ה ע״אן מיעוטן בעריות, מ״מ אס רגיל בחטא זה קשה לפרוש יותר משאר ענירות. ועיין פרישה סימן ל״ה [אות ב׳]: ב) או להביט ביופיה. ה"ל יונה [איגרת התשובה סיי י״אן כתב דאסור מדאורייתא, שנאמר [במדבר ט״ו ל״ט] לא תתורו איסורי עיניכס. והרמב״ס [פכ״א מאיסורי ביאה ה״ב מקור הדין כאן] ס״ל מדרכנן. ובפטיה לכו״ע מדברי קבלה. והרהור אפילו בפנויה אסור מדאורייתא:

תמז בית שמואל

שמואל	בית	תמח

ע״ה סעיף ג׳], ועיין בפרישה [אות ב׳]

לטורן. ודוקה קול ערוה הסור, הכל

קול דיבור שלה מותר. וא״ל מש״ם

קידושין דף ע׳ וע״אן דאיתא שם קול

ערוה אפילו בשאילת שלומה אסור.

מירץ הרשנ״ל וברכות כ״ד ע״א ד״ה

והא דאמרן קול דיבור מה שהיא

בית הילל:

הלכות אישות 23 אכז העזר

ג) ולא יעבור בפתח אשה זונה. ואס הוא השול על אשה אחת סימן בא סעיף א׳ אז ולא יעבור בפתח אשה זונה. ואס השול מתרים בי שאל יעבור פתח ביתה ואם יעבור מלקין אותו. ועיין ב"י על אשה פרטית שהיא ערוה לו מתרין בי שלא יעבור על פתח ביתה מ״ש בשם רבינו ירוחם נותיב כ״ג סוף ח״בן: די קול ערוד. אבל קול ואם יעבור ילקו אותו, כדאמרינן בגמרא ויבמות דף נ״ב ע״אן בההוא פנויה או קול אשמו מותר, אלא בעת תפילה אסור כמיש באוייה וסיהן דחליף אפתחא דבי חמוה דמידם הות דיימא חמותיה מיניה, וכ"כ בייי נשם לנינו ירוחם [נתיב כ״ג סוף ח״ב]

מה שכתנ נשם מהרש"ל [בביאורו אחריה אלא רץ ומסלקה לצדרין או לאחריו אזגיולא יעבור בפתח אשה זונה אפילו ברחוק

ארבע אמות מהכל אפילו באצבע קטנה של אשה ונתכוין ליהנות ממנה כאילו נסתכל בבית התורף (נפירוש ערוה) שלה מואסור לשמוע הקול ערוה או לראות שערה 'והמתכוין לאחד מאלו הדברים ^כמכין אותו מכת מרדות ואלו הדברים אסורים גם בחייבי לאוין.

שנו״ס 3) ממהרורת באה״ג. במהדורת של״ד: פי׳ כינוי לערוה.

ראר הוולה

חלקת מחוקק

סימן זה ס״ק נ׳:

ז. מימרא דרב חסדא, ע״ו דף י״ז ע״א. ח. מימרא דרב ששת, שבת דף ס״ד ע״ז. ט. מימרא דשמואל, ברכות דף כ״ד ע״א. י. מכאן עד קוף הסימן מדברי הרמצ"ם בפרק כ"א מהלכות איסורי ביאה וה"ב-די י"זן. כ. וכתב הרב המגיד שם וה"בן, כידוע בכל איסור של דבריהם.

וכן נכולם, כמ"ע שם נאמר לא תקרנו מכאן כו׳ [אבות דובי נהן פ״ב ה״ב], כנ״ל [סק״א] ואסמכא היא: י ואלו הדברים אסורים כו׳. כמיש בשנת סיד ני אמר רב ששת למה מנה כוי. ועיין רשיי שם דייה ולומר לך כוין ממסתכל כוי. ושם היא גלא חעשה דלא חתחתן בם ןדברים ז' ג׳ן:

באר הימב

ולא שרי אלא הול אשמו שלא בשעה תפילה. ודוקא קול ערוה אסור, אבל קול דיבור שלה מותר. וא"ל מש"ם קידושין דף ע׳ ע״א דאימא שם קול ערוה אפילו בשאילם שלומה אסור. חירץ הרשנ״א [ברכות כ״ד ע״א] קול דינור זה מה שהיא משינה על שאילמ שלומה גרע טפי. בית הילל ע״ש. ןמב״ש שםן:

ראש פינה - שו"ע

סימן כא סעיף א׳. ומסלקה לצדרין או לאחריו. משמע דלצדדין היינו שיהיו בשוה. וצ״ע דרש״י.... [ברכות ס״א ע״א, כתב] יסלקנה לצדדין עד שיעבור לפניה ... שם. ולא יעבור כו׳. וכתב הפרישה [אות א׳] דהיינו שצריך להרחיק ד׳ אמות. וכ״כ הרמב״ם פכ״א [מאיסורי ביאה הכ״בן ואסור לעבור כו׳ עד שירחיק ד׳ אמות, ע״ש. וכתב הבית הילל דגם מ״ש מקודם שאין לילך אחורי אשה, ג״כ השיעור ד׳ אמות. וכן ג. זוגה. ואם הוא משוד על אשה אתת מתרץ בו שאל יעבור פתח ביתה ואם יעבור מלקין אותו. ועיין ביי מיש בשם רבינו ירותם. [מביש סקיג]: ד. קול ערוה. אבל קול פנויה או קול אשתו מותר, אלא בעת תפילה אסור כמיש באויית. ומבייש סקיידן. אבל בספר באר שבע דף קי״ט [בסופו בספר באר מים חיים אות ג׳] לתכ דין בתולה בין אלמנה אסור,

ראש פינה - עקבי הבית

סק״ג. מלקין אותו כו׳. עיין סימן שאמ״ז סק״ו: סק״ד. קול כו׳ קרושין דף ע׳ בו׳. שאמר ליה רב נחמן לרב יהודה שבה אללו לישדר מר שלמה לילחה, והשיב הכי אמר שמואל קול נאשה ערוה, ופירש רש"י ור"ה קול באשהן ואם ואשאל בשלומהן משיב לי ווןאשמע קולה. ועיין בספר המקנה בסוגיא שם וד״ה א״ל הכי

אמר שמואלן:

מצאתי בספר פדי עץ חיים בשער הנהגת הלימוד בכוונת קריאת המשנה ע״ש. אבל הכנסת הגדולה (הגהות הטור אות ג׳) כתב דלא סגי בהכי, רק עד שלא יהא מכיר בהילוכה, עיין באר היטב [סק״ב]. וכן משמע מדלא כתב כן השו״ע רק בזה. ואין לומר דזה קאי גם אלעיל, דהלשון לא משמע כן. והנה עיקר דין זה הוא מימרא בברכות ס״א (ע״אן. ובבאד הגולה (אות ר׳ן ציין ג״כ מקדושין דף פ״א (ע״אן. ובאמת כן איתא גם בב״י המראה מקום, אבל תימה גדולה לכאורה, דהתם הכי אמרינן על מתניתין (פי ע״בן דאשה אחת מתיחדת עם שני אנשים, אמר רב לא שנו אלא בכשרים אבל בפרוצים אפילו עשרה לא כו׳. ואח״כ מייתי שם (פ״א ע״אן עובדא דרב ורב יהודה אזלי באורחא, אתת האי איתתא קמייהו, אמר ליה רב לרב יהודה דלי כרעך מקמי גיהנם ןפירש רש״י, מהר ללכת שנקדמנהן, אמר ליה רב יהודה והא את אמרת בכשרים שפיר דמי, והשיב לו מי יימר דכשרים אנן רב ע״ש, וא״כ איך יוכל להיות שמה שאמר דלי כרעך היינו מטעם אחורי אשה, א״כ מאי פריך ליה והא את אמרת בכשרים שפיר דמי, הא לא אמר רב הכי לענין יחוד רק לענין אחורי אשה, והרי אחורי אשה אסור אפילו בשוק דלא שייך יחוד כלל כמ״ש כאן בשו״ע [ואמת שכגמ׳ איתא בכ׳ המקומות ממימרא הנ"ל [בברכות שם ובעירובין י"ח ע"ב], בדרך אחורי אשה, אבל בשו"ע וכן בראשונים איתא בשוק, והדין עמהם, שהרי אין האיסור מטעם יחוד. ולכז אפילו בשוק אסור). ולכאורה להכנסת הגדולה י"ל, דעובדא היה שהלכו רחוק ממנה רק שראוה מרחוק, דהכי משמע אתת איתתא קמייהו אמר ליה כו׳, משמע תיכף שראו אותה א״ל כן, וגם בזה איכא איסור אחורי אשה, ולזה א״ל רב מהר ללכת שנקדמנה ולא נהיה אחורי אשה, וא״ל רב יהודה למה לן למהר כ״כ שנקדמנה נלך בשוה עמה, וכמ״ש כאן שיסלקנה לצדדין, ואם תאמר שאז יהיה יחוד, הא את אמרת בכשרים שפיר דמי. וא״כ מוכח שפיר מכאן דאסור לילך אחורי אשה, דאי לאו הכי למה א״ל דל כרעך, כיון שהיו רחוק ממנה, דמשום יחוד ודאי לא שייך [ב]רחוק. אבל להבית הילל דסובר דוקא ד׳ אמות, אי אפשר לתרץ כנ״ל, דלדידיה נהיה צריכים לומר דמיידי שהיו בתוך ד׳ אמות ודאי שייך גם יחוד וא״כ מנ״ל להב״י דא״ל משום אחורי אישה דילמא משום יחוד, וגם בגמ׳ לא אתי שפיר, ובתשובה לבני שם. ולא יעבור בפתח אשה זונה כו׳. בחידושי כתבתי דבר נאה, וגם נ״מ כאן לדינא במ״ש בשו״ע קודם לזה ואסור להסתכל בנשים העומדות על הכביסה. דהנה אמרינן בע״ז דף י״ז (ע״א) ר׳ (יוחנן) [חנינא] ור׳ יונתן הוי אזלי, הוי חד דרכא לע״ז וחד דרכא לפיתחא דזונות, *אר״י ניזל אפיתחא דע״ז מ דנכיס יצרא דע״ז, ואד״י אדרבה ניזיל אפיתחא דזונות ונקבל אגרא. וכתבו תוס׳ וע״ב ד״ה ניזילן, מכאן יש ללמוד שצריך להרחיק מפתח ע״ז כל מה אמי ליח שיוכל משום דכתיב (משלי ה׳ ח׳ן אל תקרב אל פתח ביתה כו׳, שהרי רצה ללכת אפיתחא דזונות, ע״כ. ולכאורה תימה, שהרי אמר להדיא מה שרוצה דת ללכת אפיתחא דזונות היינו כי היכי דנקבל אגרא. ונראה ע״פ (מה) דאמרינן ב״ב דף נ״ז ע״ב, ועוצם עיניו מראות ברע וישעיה ל״ג ט״ו), זה שאינו ופיאיל מסתכל בנשים העומדות על הככיסה, ומקשה היכי דמי אי דיש דרכא אחרינא רשע הוא כו׳. ופירש הרשב״ם [ד״ה רשע הוא] ואע״פ שעוצם עיניו מ״מ ^{איד} לא היה לו לקרב אלא לרחק מן העבירה כו׳ [וצ״ע שלא דיברו כאן הפוסקים מזה], ע״כ. ולכאורה תימה, דהרי אמר כאן בע״ז ניזיל אפיתחא דזונות ונכפיה ליצדן ונקבל אגרא. אבל נראה באמת דאי איכא דרך אחר של היתר לנמרי ודאי איקרי רשע כמ״ש רשב״ם, רק הכא היה הדרך הב׳ של ע״ז, בזה אמר דמוטב לילך אפיתחא דזונות דעכ״פ נקבל אגרא. ולזה כתכו שפיר התוס׳ דמכאן מוכח דאין לילך אפיתחא דע״ז, דאי לאו הכי היה אסור

לילך אפיתחא דזונות דהו״ל רשע כמ״ש הרשב״ם, אלא ע״כ כנ״ל. ע״כ כתבתי, וכמה דינים נשמע מזה:

יד אפרים

סימן כא ביש סקיג ואם הוא חשור על אשה אחת. נרצינו ירומס כתג עריה, וכן כתג נמ"מ ומקיאו: שם. ואם יעבור מלקין אותו. ועיין גרמניים פ"ג מהלכום איפורי גיאה והירו שיש צוה פלוגמא צין הרמניים והראנייר ס"ל דוקא ממומו. ולא ידעתי למה לא הוזכר בפוסקים. וע"ש נהרב המגיד דאפשר דגם להרמניים דוקא בממומו לוקה וצשאר עריות איסורא לחוד, ע״ש. ועיין לקמן סימן כ״ב בב״ש ס״ק ו׳:

משיצה על שאלת *שלמא גרע טפי. ממהדורת תרכ״ח וכ״ה בבאה״ט:

ביאור הגר"א ה. אלא רץ. קדושין שס [פ״א ע״א]: ו. ומסלקה לצדדין. נרכות שס ןס״א ע״אן טולמנה כו׳: ז. או לאחריו. וברכותן שם ותלכנה אחרי

כו׳ [בראשית כ״ד ס״א]: ח. ונתכוין ליהנות כו׳. [ברכות] שס מ״ל

המרלה כו׳: ט. והמתכוין כו׳. עיין ח״מ סק״מ. וכ״כ הרמב״ם פ״ב

מהלכות איסורי ביאה [הי״ב]. וכתב המגיד משנה שלמד מההוא דחליף כו׳ [קדושין י״ב ע״ב], ומשום אל מקרד אל פתח דיתה [משלי ה׳ ח׳], ע״ש.

אָדָם: ד. פְרִי מְגָדִים וְחַיֵּי אָדָם: ה. כֵּן כָּתַב אֵלֵיָה וַבָּה בְּשֵׁם הָרוֹקָת עַיֵּן שָׁם וְהַחַיֵּי אָדָם, וְכֵן מּוּכָח בְּכָתֻבּוֹת עב ע״ב דְהוּא דֵת יְהוּדִית, עַיֵּן שָם: ו. חַײַ אָדָם: ז. עַיֵּן בְבֵית יוֹסֵף בְּשֵׁם הָרַבַּנוּ יוּנָה וְעַיֵּן בַ״ח: ח. פּרי מְגָדִיס וּשָאָר אַחרוּנים: ט. בַ״ח וְטַ״ז:

ר. בַּית יוֹסֵף: כא. בַּית יוֹסֵף: כב. דֶּרֶךְ הַחַיִים וְעָיֵן בַּאֲר הֵיטֵב: 1 כג. תְבוּאוֹת שוֹר הוֹכָא בשערי תשובה: כד. בַ״ח וָאָלָיָה רָבָה: עד א. לְבוּש וּפְרִי מְגָדִים וּשָאָר אַחַרוֹנִים: ב. עַיֵּן בְּבֵאוּר הַלָּכָה (אוֹת ב): ג. חַיֵּי

שער הַצִּיוּן

עה 🛪 או בְּמָקוֹם שֶׁדַרְכָּה. * מִפְנֵי שֶׁזֶה מֵבִיא לְאָדָם לִידֵי הֵרְהוּר כְּשֶׁמִסְתַּכָּל בוֹ, בִּכְלָל עֶרְוָה הִיא, וְאָסוּר לִקְרוֹת אוֹ לְהַזְכִיר שׁוּם דָּבָר שֶׁבּקָדָשָׁה נֶגֶד זֶה כְּמוֹ נֶגֶד עֶרְזָה מַמָּשׁ. ^כּוּלְפִי מַה שֶׁבֵּאָרְנוּ לְקַמָּז סָעִיף ו כְּשֵׁם הָאַחַרוֹנִים דְנֶגָד עֶרְזָה מַמָּשׁ אָסוּר אֲפָלוּ בְּעוֹצֵם עֵינָיו עַד שַּיַחַזִיר פָּנִיו, הוּא הַהִין בָזָה. וְיַשׁ מַתִּירִין בָזֶה אָם הוּא נִזְהָר מִלְרָאוֹת כְּלָל. וּכְשָׁאי אָפְשָׁר בְּעָנָיָן אָחַר נִרָאָה דְיֵשׁ לִסְמֹך עַל זֶה: (ב) לְכַסוֹתוֹ. אָבָל פְּנֵיהָ וְיָדֶיהָ. גֹכְפי הַמִּנְהָג שֶׁדֶרֶף לְהִיוֹת מָגֶלֶה בְּאוֹתוֹ מָקוֹם. ^דוְכָן בְּפַרְסוֹת רֵגָל עִד הַשּוֹק ווְהוּא עֵי הַמָּקוֹם שִּנִקְרָא קַנִיאי בּלְשוֹן אַשְׁבָנוֹ שַׁדַּרְכָן לַילַדְ יָחָף מֵתָּר לִקְרוֹת בְּנָגִדּוֹ. שֶׁבֵיוָן שֶׁרָגִיל בָהֶן אֵינוֹ בָּא לִידֵי הִרְהוּר. וּבְמָקוֹם שֶׁדַרְכָן לַכִּסוֹת, שִׁעוּרָן טָפַח כְּמוֹ שָׁאָר גוּף הָאָשָה, "אָבָל זְרוֹעוֹתֶיהָ וְשוֹקָה, אֲפָלוּ רְגִילִין לֵילָדְ מְגֵלֶה כְּדֶרֶדְ הַפְּרוּצוֹת, אָסוּר: (ג) אַשְׁתוֹ. וְלְבֵן ^וצָרִיהַ לִזְהֵר בְּשָׁצָה שָׁמֵינֶקָת ומְגַלָּה הַדֶּיהָ, שָׁלֹא לְדַבֵּר אָז שוּם דְּכַרֵי קְדֵשֶׁה: (ד) אָסוּר לִקְרוֹת. עֵיֵן בִּפְרִי מְנָדִים שֶׁהֵכִיא דַעוֹת לְעָנֵין דִיעֵבִד בְּזָה, אָם צָרִיוּ לְחֵזֹר וְלִקְרוֹת כִּמוֹ לְעָנְיֵן אֶרְנָה גְּמוּרָה, וּבְדֶרֶו הַחַיִים מַשְׁמַע דַאָפּלוּ בְּדִיעֲבָד צָרִיך לַחֲזֹר וְלִקְרוֹת. וּמִעָל מְקוֹם גִרְאֶה לִי, דְּרְשֶׁלֹא גִתְכַּוּן לְהָסְתַּכֵּל ' אֵין לְהַחְמִיר בְּדִיעֲבָד לַחֲזֹר וְלִקְרוֹת אַף בְּאָשָׁה אַקָרָל וְכוּ׳. עַיֵן בְּנִשְׁמַת אָדָם שֶׁנְּתַב דִּלְכַל עַלְמָא זָה לא הָוֵי אֶלָא מִדְרַבָּנָן, וּמְהַנֵּי בָּזֶה עֵצִימַת עֵינַיִם, וְכֵן בְּשֵׁעָר אָשָׁה הַמְכֹאָר בְּסָעִיף ב: (ו) בְּאָשֶׁה אֵחֶרֶת. ^הבֵּין פְּנוּיָה בֵּין אֵשֶׁת אִיש: (ו) פָּחוֹת מִשֶּׁפַח. וְאָם הַשּוֹק מְגֵלֶה, ^טֵיֵש אוֹמְרִים דַאֲפִלּוּ בְּאָשֶׁתוֹ וּפָחוֹת מְטֶפַח אָסוּר

בְּהַיֶרְכַיִם [פְּרִי מְגָדִים לְדַעַת הַפְּרִי חָדָש הַמּוּכָא לְעֵיל בְּסִימָן עג בַּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סְעִיף קָטָן ד]: ן (כא) מָמֶתְנָיו וּלְמַטָּה. רוֹצֶה לוֹמַר, אֲפָלוּ רַק עַד לְמַטָּה מַעֶרְזֶתוֹ, דְּבְזֶה דֵּי מִדִיזָא לִקְרִיאַת שְׁמַע, אֲבָל לְתְפַלֶה צָרִיך שֶׁיָהֶיֶה מְכָפֶה כָל גּוּפוֹ: (כב) אַף עַל פִּי וְכוּ׳. כּג בִּמְקוֹם הַדְּחָק, דְאִי לָאו הָכִי אֵין נָכוֹן לְכַתְּחַלָּה לַעֲשׁוֹת בֵּן אֲפָלוּ בְּאִידֶה בְּרָכָה, וְכָל שֶׁבֵּן בַקְרִיאָת שְׁמֵע: (כג) מֵתָּר לִקְרוֹת. בֵיוָן שֶׁעֶרְוָתוֹ מְכֵסָה וְגַם הַפַּלִית מַפְסָקָת בֵין לָבוֹ לְעֵרוָה: (כד) לְבוֹ. הוּא הַדִּין ^{כד} כָּל גוּפוֹ, וְנָקָט לְבּוֹ אֵיִדֵי דְרֵישֶׁא דְכַקָרִיאָת שְׁמֵע אֵין צָרִידְ לְכָסוֹת לְבּוֹ. וְטַעֵס דְתָכְלָה חָמוּרָה, לְפִי שֶׁבָתְכָלָה צָרִידְּ לְרָאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּעוֹמֵד לִפְנֵי הַמֶּלֶך וּמְדַבֵּר עִמוֹ, שֶׁצְרִידְ לַעֲמֹד בָּאֵימָה, אֲבָל בִקָרִיאַת שְׁמַע אֵינוֹ מְדַבֵּר לִפְנֵי הָמֶלֶדִי

ומהר״ם טיוולי חולק וסבירא לה דְכִיס נַמֵּי מקרי עָרָה לְעָנָין זֶה וְתַרְוִיְהוּ אֵסִירֵי, עֵיוֵ דַי אַהָרֹן ובְגָנַת וְרָדִים בְּנֵן הַמָּלֶך סִימֶן קנא: ים. קריאָת שָׁמַע. לִפִי שָאינו מְדַבּר לְעָנָי הַמֶּלֶך, מַה שָׁאֵין בֵּן בִּתְפִלֶה שֶׁצָּוִיךְ לַעֲמֹד בְּאֵימָה וּכְוָרָאָה וְלְרְאוֹת עַצְמוֹ בְּאָלוּ עוֹמֵד בִּפְנִי הַמֶּלֶך וּמְדַבֵּר עַמוֹ: 6. בָאשָׁה. אם לְבוּשָׁה דַק וּמתחַזַי בְּשָׁר מִמוֹכָה אָסוּר, הֵלָכוֹת גִּדוֹלוֹת מְגוְ אַבְרָהָם: ז. בְּגַגְדָה. הָרַב וְבַנוּ יוֹנָה מֵקֵל הָאֵיגוֹ אָסוּר אָלָא כְּשָׁמסְמַבּל בָּה, אֲבָל בּרָאיָה בְּעָלְמָא, מַתָּר, עַיֵּן בֵּית יוֹסָף, וְלָא נְהִירָא, אָלָא בְּכָל עַנָין אָסוּר, בַּיח, וְכֵן הוא מַשְׁמָעוּת הַפּוֹסְקים, עַיָן עֹת הָמִיד: ג. מַטֵּפָח. בַּיח חוֹלָק וּסְבירָא לָה דַאָפּה אָחֶרֶת נַמִי

ניבן בָּמָקוֹם שֵׁדַרְכָה וָכוּ׳. עַיֵּן בַמִשְׁנָה בְּרוּרָה שֶׁבְּתַבְנוּ דְּאָסוּר אֲפָלוּ בֵּעֲצִימִת עֵינַיִם, כֵּן כְּתַב בְּסֵפֶּר חַיֵּי אָדָם, וְכֵן מַשְׁמַע מִבֵּאוּר הַגְּרָ״א בְּסָעִיף זֶה בְּהַגָ״ה דִמְדַמֶה עִנְיָן זֶה לְהָא דְּבִסְעִיף ו עַיֵן שָׁם. וּמָה שֶׁבָּתַבְנוּ דְיֵשׁ מַתִּירִין הוּא מְהַבַּ״ח וּפְרִי מְגָדִים בְּמַשְׁבְּצוֹת זְהָב אוֹת ב, עֵיֵן שָׁם. וְהַחֵיֵי אָדָם הוֹכִיחַ בְּגָשְׁמַת אָדָם שֶׁלוֹ דְגַם לְהָרֵמְבֵ״ם יֵשׁ לְהָקֵל בֵּעֲצִימַת עֵינַיָם ווּלְפָלֶא שֶׁלֹא הֵבִיא מַה שֶׁבָּתַב

הִיא בִּתּוֹ הוּא מֵאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְאֵילָךָ, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן עג, עֵיַן שָׁם:

באור הַלְכָה עה א ויא טָפַח מְגֵלֶה וְכוּ׳. עַיֵן בְּסֵפֶר שֵׁלְחֵן שְׁלֹמֹה שֶׁכְתַב דְשִׁעוּר זֶה שַׁיָך אַפּלוּ בִקְטַנָּה מִבֵּת שָׁלשׁ וְאֵילָך שֶׁהִיא רְאוּיָה לְבִיאָה, וְאִם

רו דְדַעְתּוֹ דְאַף אָם הָעֲגָבוֹת נִרְאִין אֵין לְהַקְפִּיד, דַעֲגָבוֹת אֵין בָּהֶן מִשׁוּם עֶרְזָה, וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מִבֵּאוּר הַגְּרָ״א. וּבְאֵלְיָה רַבָּה פָּסַק דַעֲגָבוֹת יֵשׁ בְּהֶן מִשׁוּם עֶרְוֶה: 🗖 (יח) רוֹאִים אֶת וְכוּ׳. רוֹצֶה לוֹמַר, וְלֹא בְּעִינָן יּשֶׁיְהֵא מְכַפֶּה לְהָעֶרוָה בִּפְנֵי עַצְמָה בְּאֵיזֶה דְּבָר כְּדֵי שֶׁלֹא יִרְאוּהָ הָאֵבָרִים : (יט) אַיזֶה מֵאַיכָרָיו. ^כְדְגָזְרִינָן נְגִיעַת שְׁאָר אֵיכָרָיו מִשׁוּם נְגִיעַת יָדָיו, וּנְגִיעַת יָדָיו שֶׁלֹא יָבֹא לִידֵי הִרְהוּר: (כ) הַגִּיֹד בְּתֶם. אֲכָל ^{כא} בָּנְגִיעָה דְּכִיס אֵין לְהַקְפִּיד, דְאֵין לָחוּש בּוֹ מִשׁוּם הִרְהוּר, וְהַמְדַקְדְּקִין כּ מְדַקְדְקִין גַם בָּזֶה, כִּי יֵשׁ חוֹלְקִין. וּבְדִיעֲבַד יָצָא אֲפָלוּ אָם נָגַע הַגִּיד

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בּין לַב לְעֶרְוָה אַפּלוּ כְּשֶׁיָשׁ לָה מִלְבוּשׁ. וְשֵׁ״ז חוֹלָק עֶלְיו וּפְסַק לְהַתִּיר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַשֶּׁלָחָ עָרוּך עַיֵן שֶׁם וְעַיֵן בְּיוֹרָה דַעָּה סִימָן ר. [וָעַיּן בְּפַפָר אֵלִיָה רַבְה שֶׁמְצַיֵם הַגּרָסָא בּשֶּׁלְחָן עָרוּדְּ וְאָז אֵין לבָן רוֹאָה כר. דְבִנְשִׁים נַמִּי שֶׁדֶ לבָן רוֹאָה עֶרְזָחָ, אֵלָא דְכִיוָן שֶׁעָרְזָחָן לְמָטָה חָשוּב לְבישׁת חָלוּק בְהַפְסָקָה, וְהָעֵלָה בְּסִרוֹ לְיוֹרֶה בַּעָּה טִעַם לְמִנְהַג הַנּשִׁים הַמַבְרְכִין עַל הַטִבִילָה בַּמִים מְשׁוּם הַעַל הָרֹב לְבָן חוּץ לַמִים. אָבָן אָם הַלָּב בַּמִים צִריכָה לְכָסוֹת או לְחַבֵּק בִזְרוֹעוֹתִיהָ, עָיַזְ שֵׁם): יו בְּבָגָד. וְכָתָב הָבֵית יוֹסַף וּמָשׁמַע לי דְּלא מַקְרֵי עֶרְוָה לְעָרֶין זֶה אָלָא הַגִּיד עַצְמוֹ דְאִי נְגַע בְיָדִיו אָתָי לִידֵי הָרְהוּר. אַבָל בְּנְגִיעַת הַכִּיס לֵית לָן בְה דַאֵפּלוּ אִי הָוָי נוֹגַע בְיָדִיו לא אָתי לִידֵי הְרָהוּר עַר בָּאָן.

כּדְאָמִרינָן גַּבּי שֵׁם כָּתוּב עַל בְּשָׁרוֹ, וּבְברְבֵי יוֹסֵף כָתַב לְיַשֵׁב רְאָיָתוֹ וְכָתַב חִלוּק נָכוֹן דְהָתָם ָכִּעָן דְּכָעֵי לְמֶעְבָּר עֵכְדָא בְנַפְשֵׁה לִפְשׁט וְלָטְבֹּל וְעַיִל וְשָׁב אַיְדִי דְטָרִיד בַעֲבִדְתֵה חַיָּשִׁינָן דְמִשְׁתְלֵי, מה שָׁאֵין כֵן בָּזֶה רוֹצֶה לְקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע וּמַחֲמַת זֶה חוֹבֵק יָרָיו לְכָסּוֹת אוֹ לְהַפְסִיק, וְאֵינוֹ עושה מַעֲשָׁה אַחֵר כִּי אָם הַקְרִיאַת שְׁמַע או הַבָּרְכָה שֶׁבִּשְׁבִילָה הוּא עושָׁה בֵן, אֵין חֲשָׁשׁ שֶׁיִשְׁבַח בּין בְּבֶרְכָה דְּהָוֵי זְמַן מוּעָט וּבֵין בְּקְרִיאַת שְׁמַע עֵיֵן שָׁם:

שַׁעֵרֵי הַשוּבָה

דָּרָר, דְאָז אֵין לִבָּן רוֹאָה עֶרְוָה שֶׁלְהָן, מַה שָׁאֵין כֵּן בִּאִישׁ ובית יוסף בשם א״ח). (וְעַיֵן לְקַמָּן סִימָן רו סָעִיף ג): 🎵 "שְׁאָר אַבָרָיו (יה) רוֹאִים אֶת הָעֶרְוָה, מֻתָּר, אֲבָל אִם (ים) °אֵיזֶה מֵאֵבָרָיו נוֹגֵעַ בֵּין בְּעֶרְוָתוֹ בֵּין בְּעֶרְוַת חֲבֵרוֹ, אָסוּר לִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע אוֹ 'לִהְתְפַּלֵל. וְיַרְכוֹתָיו שֶׁהָעֶרָזָה שׁוֹכֶבֶת עֲלֵיהֵן, צָרִיךְ לְהַפְסִיקָן 'בְּבֶגֶד אוֹ לְהַרְחִיקָן בְּעִנְיָן שֶׁלֹא יִגַּע (כ) יהַגִּיד בָּהֶם: 1. יֹהָיְתָה טַלִּיתוֹ חֲגוּרָה עַל מֶתְנָיו לְכַסּוֹתוֹ (כא) מִמֶּתְנָיו וּלְמַטָּה, (כב) אַף עַל פּי שֶׁמִמֶתְנָיו וּלְמַעְלֶה הוּא עָרֹם (כג) מֵתָּר לִקְרוֹת *קִרִיאַת שְׁמַע, אֲכָל לְהִתְפַּלֵל

אַסוּר עַד שֵׁיָכַסָה (כד) לְבּוֹ:

הַלְּכוֹת קָרִיאַת שָׁמַע סִימָן עד עה

עד לְהוָהֵר מִגְּזוּי שֵעָר וְקוֹל אִשָּה בִּשְׁעַת קָרִיאַת שְׁמַע, וְכֵן שֶׁזֹּא לְקָרוֹתָה כְּנֶגֶד הָעֶרְוָה.

ובו ו' סִעִיפִים: א. נאאאטפח מְגַלָה מּבְאָשָׁה (א) נאטבּקָמָום שָׁדַרְכָּה (ב) לְכַפּוֹתוֹ, אֲפָלוּ הִיא (ג) אָשָׁתוֹ, (ד) אָסוּר לָקְרוֹת 🗙

אלול ירחי כלה - סוגיא דשמירת עניים

באר הגודה קח.

ד שָם בַּגְמָרָא כה. לפַרוּשׁ הָרֵב רַבֵּנוּ יוֹנָה טַ והרא״ש וארחות חיים

א ברכות כד.

קָרִיאַת שָׁמַע יּכְנֵגְדָה. הגה וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּוָקָא בְּאִשְׁתוֹ, (ה) אֲבָל (ו) בְאִשָׁה אַתֶרֶת אֲפִלוּ (ו) פָּחוֹת ימְטֶפַח הָוֵי עֶרְוָה באר הימב

אֶלָא מִצַּד שֶׁנֶאֶמַר לא יִרְאָה כְדָ עֶרְוַת דְּבָר, מִשׁוּם הָכִי אִם הֵן עוֹמְדוֹת עֵרַמוֹת צְרִיכָה שֶׁהְהֵא יוֹשֶׁבֶת כְּמוֹ שֶׁכְּתַב רַמָ״א עַל זֶה. אֶלָּא שֶׁמַה שֶׁכְּתַב הַרַמָ״א דְאָז אֵין לִבָּן רוֹאֶה עֶרְזָה שֶׁלָהֶן, הוּא לָאו דַּוְקָא לִבָּן דְּלִבָּן בְּלָאו הָכִי אֵינוֹ רוֹאֶה עֶרְזְתָן, אֶלָא עַל שֶׁלא ַתְּהֵא בְּגָלוּי עֶרְזֶה לְגַמְרֵי קָאָמָר, וְטָעוּת סוֹפֵר הוּא וְצָרִיוּ לוֹמַר וְאָז אֵינוֹ נִרְאֶה עֶרְזֶה שַׁלַהֵן. טַ״ז מָגֵן אַבָּרָהָם עֹלַת תָּמִיד. וְהַבַּ״ח חוֹלֵק וּסְבִירָא לֵה דְגֵם בְּאִשָּׁה בְּעִינָן הַפְסְקָה

שער הציון אַפְרַיִם: יח. שֵׁלְחֵן שְׁלֹמה: יט. ר׳ עֵקִיבָא אֵיגֶר בְּשֵׁס הַרִ״י הַלֵּוִי: כ. פָּנִים מְאִירוֹת סִימָן י. פְּרִי מְגָדִים וְחַיֵּי אָדָם: יא. פְרִי מְגָדִים: יב. פְרִי חָדָשׁ וְאֵלָיָה וַבָּאוּר הַגְּרָ״א: יג. אֵלָיָה לה ומגז גבורים: רבה והגר״א: יד. פרי מגדים וחיי אדם: 📮 טר. מגז אברהם: טז. פרי מגדים: יז. יד

דְּאֶסוּר בְּכָל גַּוְנֵי, וְכַנִיאל בְסָעֵיף קָטָן ב, בִיוָן שֵׁצִרִיכוֹת לְכָפּוֹת הַשְּׁעָרוֹת מַצִּד הַדִּין וַיָש בְּזָה אָפּוּר תּוֹרָה, מִדְכָתִיב וּפָרַע ראש הָאָשָׁה, מִכְּלָל שָׁהָיָה מְכָפָחו, וגם כָּל בְנוֹת יִשְׁרָאָל הַמָּחֵזִיקוֹת בְּרֵת משֶׁה נִזְהָרוֹת מָזֶה מִימוֹת אֲבוֹתֵינוּ מֵעוֹלָם ועֵד עַתָּה, בְּכָלָל עֶרְזֶה הִיא וְאָסוּר לָקָרוֹת כְּנָגָדְן, וְלֹא בָּא לְמַעֵּט רַק בתולות שַׁמֶתּרוֹת לֵילֵהְ בּרֹאשׁ פָרוּעַ, אוֹ כְגוֹן שֵׁעָר הַיוֹצֵא מַחוץ לְצַמְתָן, שֶׁזָה תְּלוּי בְמָנְהַג הַמְקוֹמוֹת, שָׁאָם מַנְהַג בְּנוֹת יָשָׂרָאָל כָזֶה הַמָּקוֹם לָזָהֵר שָׁלא לְצֵאת אַפּלוּ מִעַט מִן הַמְעַט חוץ לִקּשוּרִיהָ, מִמֵּילָא בְּכָלַל עֵרוָה הִיא וָאָסוּר לִקָרוֹת בְּנָגְדָן, וָאָם לָאו מַתָּר, דְבָיוָן שֶׁרְגִילִין בָּהֶן לֵיבָא הָרָהוּרָא וּכִדְלַקֵמָה: (יא) בָתוּלוֹת. וּבְתוּלוֹת ^ײאָרוּסוֹת אָסוּרוֹת לִילָך בְּגָלוּי הָרֹאש, וְהוּא הַדִּין בְתוּלוֹת שַׁנָבַעַלוּ צְרִיכִין לְכָפּוֹת הָרֹאש. וּמֵכָּל מָקוֹם אָס זִנְתָה וְאֵינָה רוֹצָה לְצֵאת בְּצֶעֶיף עַל רֹאשָׁה כְּדֶרָה הַנָּשִׁים, ^כאֵין יְכוֹלֵין לְכֵפָּה: (יב) שֲׁדְּרְפָן וְכוּ׳. עֵיֵן בְּמָגַן אַבְרְהָם שֶׁכְּתַב דְלֹא יֵלְכוּ בְּגָלוּי הָרֹאש ַרַק אָם שַעַרוֹתֵיהָן קַלוּעוֹת וִלא סְתוּרוֹת, אָבָל הַמָּחַצִית הַשֶּׁקֵל וְהַמָּגֵן גָּבּוֹרִים מְקָלִין בָזָה. כְּתַב הַחַיֵּי אָדָם, נָבְרִיוֹת שָאינן מָזָהָרוֹת לְכָפּוֹת שַׁעַרָן, צָרִי עיון אם דינן בָּנָה בָּבְתוּלוֹת: (יג) שֶׁרָגִילִין וְכוּ׳. רוֹצָה לוֹמַר, וּמָתָּר לְקָרוֹת בָזָה אֶפָּלוּ נָגָד אִשָּׁה אַחָרֶת, דְּכֵיוָן דְרְגִילִין בְהָן לֵיבָא הַרְהוּוָא, אֵבְל לְכַנֵּן לְהִסְתֵּבּל בְאָשָׁה אַחֶרֶת, אֲפָלוּ בַשְּׁעָרוֹת שֶׁמָחוּץ לְצַמְהָן אָסוּר [אַלָּה רַבָּה]: (יד) לְצַאת וְכוּ׳. רוּצָה לוֹמָר, שֶׁמּלְבֵד כּוֹבַע שֶׁצַל ראשָה לֶש לָה צמת, והוא בגד המצמצם השצר שלא יצאו לחוץ, ואותו מעט שאי אפשר לצמצם ויוצא מהצמת, על זה מקל הרשב״א והתם סופר סימן לו עין שםו. וּבַזֹהַר פָּרַשַׁת נָשֹא הֶחְמִיר מָאֹד שֶׁלֹא יְתָרָאֶה שוּם שַּעָר מָאָשָׁה, דְּנָרְמָא מָסַבַּנּהָא לְבִיתָא, וְנָרְמָא לְבָיָהָא דְלֹא יְתָהָשְׁבוּן בְּדָרָא, וְסְטְרָא אָחֵרָא לְשִׁרוֹת בְּבֵיתָא, וְכָל שֶׁבֵּן אָם הוֹלְכוֹת בְּשוּקָא כָּךָ, עַל כֵּן בְּעֵאי אָתָתָא הַאָפָלוּ קוֹרוֹת בִיתָה לא יָחֱמוּן שַּׁעַרָה חָדָא מַרֵישָׁאָה, וְאָי עָבִדִית כֵּן מָה כְּתִיב, בָּעָי פּשֶׁתַלִי זַיְתִים מָה זַיָּת כּי, בִּנָהָא יָסָתַּלְקוּן בַחֲשׁוֹבִין עַל שָׁאָר בְּנֵי עָלְמָא, וְלֹא עוֹד אָלָא דְבַעָלָה מְתַבָּרָה בְּכָל בְּרָכָאן דְלָעֵלָא וּבְרָכָאָן דְלָתַתָּא, בְּעָתָרָא בְּכְנִין וּכְנֵי בְּנִין. עַד כָּאן לְשוֹנוֹ בְקַצוּר. וְכָתֵב הַמָּגֵן אַבְרָהָם דְרָאוּי לְנָהֹג כְּהָזֹהָר. וּבְיוֹמָא אִיתָא בִמְעֵשֶׁה דְקָמְחִית, בַזְכוּת הַצִּנִיעוּת הֵיתָרָה שֶׁהָיָתָה בָּה, שֵׁלָא רָאוּ קורות בִיתָה אָמְרֵי חַלוּקָה, יְצָאוּ מְמֶנָּה כֹהַנִים גְדוֹלִים: 🛛 שָׁעָר נָרָדִית. קָרִי נָכָרִית לְהָשֶׁעָר שֶׁנָחַמָּן וְאִינוֹ דְבוּק לְבִשְׁרָה, וּסְבִירָא

נְתָגַּלָה קַצָת מֵהֶן. וְדַע עוֹד, דַאֲפִלוּ אֵם דֶרֶךָ אִשָּׁה זוֹ וְחַבְרוֹתֶיהָ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם לֵילֵךְ בְּגַלוּי הָרֹאשׁ בַּשּוּק בְּדֶרֶד הַפְרוּצוֹת, אָסוּר, וּכְמוֹ לְעָנַיַן גִּלוּי שׁוֹקָה

וכתבו הַפּוֹסְקִים דְּבָתוּלוֹת דִידָן בְּכָלֵל גִדּוֹת הֵם מְשֵׁיגִיעוּ לַזְמֵן וְסֵת וּבְכַלֵל לְמָקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לְגַלוֹתֶן, מֻתְּרִין לְגַלוֹתֶן אָם אֵין דֵּעָתֶן לַחֵזֹר וְמָגֵן אָבְרָהֶם אָרָיוֹת הֵם: (ח) מַדְּבְרֵי הַרֹא״שׁ וָכוּ׳. אֲבָל הַרַשְׁבָּ״א חוֹלֵק עַל זֶה, בְשֵׁם הַדַ״מ אַלְשׁקר]. וּלְעָנְיֵן לֵקְרוֹת קְרֵיאַת שְׁמַע כְּנָגְדּוֹ, כָּתַב בְּסֵפֶר שֵׁלְחַן שְׁלֹמֹה וַטַעמו, דְּסְבֵירֵא לֵה דְּכֵי הֶיכֵי דְּבַעַצְמָה יְכוֹלָה לֵקְרוֹת כְּשֶׁהִיא עֵרְמָה, דְּנְרָאֶה שֶׁמֵתֶר אֲפֵלוּ דַּעָתֶן לַחֲזֹר (טַעְמוֹ, דְלֵיכָא הַרְהוּרָא). וְאֵם בָּאוּ מָמָקוֹם שֶׁדַרְכָן אַלְמָא דְאֵין בְּגַלוּי כָּל גוּפָה מִשׁוּם וְלֹא יִרְאֶה כְךָ עֶרְוֵת דְּבָר אֶלָא לַאַנְשֵׁים ּלְגַלוֹת לְמָקוֹם שֶׁאֵין דַרְכָּן לְגַלוֹת, לֹא יְגַלוּ אֲפֵלוּ אֲם דַעְתָן לַחֲזֹר וַטַעְמוֹ, מִשוּם הַרְהוּר וּמַשׁוּם הִרְהוּר, כֵּן אַף אָשָׁה אַחֶרֶת מֵתֶּרֶת לֵקְרוֹת וּלְהָתִפַּלֵל נֵגְדָה כִּשֵׁהִיא דַאָנשים), ואָסור לַקָרוֹת קָרִיאֵת שְׁמַע כְּנֵגְדָן אַפַלוּ אָם דַעָתָן לֵחֵזֹר. ואָם איש אָחָר בָּא מַמָּקוֹם שֶׁדִּרְכָּן לְגַלוֹת לְמָקוֹם שֶׁאֵין דַּרְכָּן לְגַלוֹת, אָסוּר לַקְרוֹת קְרֵיאַת שְׁמַע אָרָשָּה. ^{יב} וְהָאַחֲרוֹנֵים מַסְכֵּימֵים עֲם הַרַשְׁבָ*״*א ^{יג} וְדֵעָתָם דְגַם הַרֹא״ש מוֹדֵה כְּנָגְדֶּן בְּכָל גַּוְנֵי, וְאֵם בְּא מֵמְקוֹם שֶׁאֵין דַרְכּוֹ לְגַלוֹת לְמָקוֹם שֶׁדַרְכּוֹ לְגַלוֹת, מֶתָּר אֵם בְּגָוֶד לְזֵה. וְדַע עוֹד, "דְּלְכַלֵּי עָלְמָא אֵין מֶתְר לְקָרוֹת נֵגְדָה כִּשֶׁהִיא עֵרָמָה רַק אַין דַעְתוֹ לַחֲזֹר וְעַיֵן בַּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סְעֵיף קָטָן יד מֵה שֶׁכָּתַכְנוּ שְׁם. וּלְעַנְיָן עַקַר כּשָׁהִיא יוֹשֶׁבֵת כְּדֵי שֵׁלֹא יְהֵא פָּגֵיהַ שֵׁלְמַטָּה נָרְאֵית, אָבָל כִּשֶׁהִיא עוֹמֵדֵת אַסוּר גַלוּי שָׁעָר דְּאַשָּׁה, כָּתַב הַמָּגֵן אַבָרָהָם בְּשָׁם הַתּוֹסְפוֹת דְּכְתָבוֹת, דְדֵוְקָא בַּשׁוּק דִּינָה כֵּמוֹ נֶגֶד עֶרְוַת אֲישׁ וַאֲפָלוּ בַּרֲשׁוּת אַחֶרֶת אָסוּר: 🗧 (מ) שֵׁל אָסוּר, אֲבָל בְּחָצֵר שֶׁאֵין אֲנְשֵׁים מְצוּיִים שֶׁם מֵתְּרִים לֵילֵך בְּגִלוּי הָרֹאשׁ ווּמָה שֶׁנִרְשָׁם אַשָּׁה. וְשֵׁעָר ^{טו} שֵׁל אִיש אַפְלוּ שֶׁל עֶרְוָה הַיוֹצֵא דֶרֶך נֶקֶב שֶׁבְבֵגְדוֹ, מָתָּר ַבְמָגֵן אַכְרָהֶם בְּשֵׁם א״ע קט״ו אַינוֹ מוּכָח שָׁם כְּלָל לְהַמְעַיֵּן], אֲכָל בְּזֹהֵר פָּרְשֵׁת נְשֹׁא הֶחְמֵיר ַמְאִר שֶׁלֹא יֵרָאֶה שׁוּם שֵׁעִר מֵאשָׁה, וְכֵן רָאוּי לְנְהֹג, עֵד כָּאן לְשׁוֹן הַמְגֵן אַכְרָהָם. לְקְרוֹת כְּנֶגְדּוֹ, ^{טז} אֵכָל אֵם הַכֵּיס נַרְאֶה הָוֵי עֶרְוָה: (י) שֶׁדַּרְבָּה לְכַסּוֹתוֹ. ַוַאַפּלוּ אָם אָין דַרַכָּה לָכָסוֹתוֹ רָק בַּשוּק וָלֹא בַּבֵית וּבַחָצָר, מַכָּל מָקוֹם ^{יי} בָּכָלל צֵרוָה הִיא לָכַלִי עָלְמָא אָפּלוּ בַבֶּיָת, וָאָסוּר שֵׁם לָקרוֹת נַגִדָּה ^{יית} אָם

סופר שֶׁהֶחְמִיר בָּזֶה בְּסֵימָן לו: וּדּד<u>ּ</u> מָ**חרּץ לְצַמְתָּן.** וְאוֹתָן נְשֵׁים הֵבָּאוֹת מֵאַרְצוֹת שֶׁאֵין הַרְכָּן לְגַלוֹתָן מַחרּץ לְצַמְתָן (דּד

אַשֶּׁה אַחֶרֶת מֵתֶּר, וְכֵן מַשְׁמֵע מֵפְתִימַת כְּל הַפּוֹסְקִים, וּדְלֹא כַּחֲתַם

ב (*ג) שָׁרְגִילִין לָצֵאת וְכוּ׳. עַיֵּן בַּמֵשְׁנָה בְּרוּרָה בְּשֵׁם אֵלָיָה רַבְה הַאֲפֵלוּ נָגָד

ּלְדִינָא לֹא בְּרִיוָיא הַדְ מָלְתָא לְהֶתָרָא, דְדִבְוֵי וַבֵּנוּ יוֹנָה בְּמוֹ שֶׁהִשִּׁיגוֹ הַבַּ״ח כְּבָר הַשִּׁיגוֹ גַּם כֵּן בְּסֵפֶר הָאֶשְׁכּוֹל שֶׁכְּתַב שְׁם דְאֵין דַעֵת רַבוֹתֵינוּ כֵּן. וְהַסְמַ״ג כְּתֵב וְזֶה ַלְשוֹנוֹ, טֶפַח בְּאַשָּׁה עֶרְוָה כְּשֶׁהִיא מְגַלָּה, וְלֹא יִקְרָא עַד שֶׁיַחֲזִיר פָּנְיו מֵמֶנָה וַאַפֵּלו הֵיא אַשְׁתוֹ, מַשְׁמַע מַלְשוֹן זֶה דַאֲפַלוּ אֵינוֹ מַבִּיט בָּה בְעַת הַקְרֵיאָה גַם כֵּן אָסוּר, וּמְכָל מְקוֹם בִּאִי אֶפְשְׁר בְּעָנֵין אַחֵר, הַמֵּקֵל וְסוֹמֵך עַל דְּבְרֵי הַבַ״ח וּפְרֵי מְגָדֵים לְהַתְּיר בַּעֵצִימֵת עֵינַיִם אֵין מוֹחִין בִיָדוֹ:

עַז בְאָבָן הְעָזָר סימן כא סְעיף קטן ה מה שְׁבָתבְנוּ שָׁם. וְעַיֵן מְגָן אַבְרָהָם: 1. לְצַמְתָּן. וּבְזֹהַר הָחמיר מְאֹד שָׁלא יֵרָאָה שׁוּם שִׁעַר הָאשָה, וְכוָ רָאוּי לְגָהג, וְעַיֵן בְיוֹמָא דַף מז ע״א בעניַן קמְחית: מ. וָכָל שֶׁפּן פּאָה נְבָרִית. כֵּן צָרִידָ לוֹמֵר. וְהוּא הַדִּין אָם חָתָבָה שָׁע עִצְמָה וְחָבְרָה אַחַר כְּדֶ בְרֹאשָׁה, שַיֵּן עַטָרֶת זְקַנִים: משנה ברורה באור הַלָּכָה לַקְרוֹת נֶגְדֶה, שֶׁהוּא מְקוֹם הִרְהוּר יוֹתֵר מֵשְׁאָר אֵיבָרֵים. `וְכָל זֶה לֹא אַיִרֵי הָרַבֶּנוּ יוֹנָה בְּזֶה בְּפֵרוּשׁ בְּיוֹתֵר מֵזֶּה וְרֵק דֵּוְקָא בְּמֵסְתַכֵּל אֶסוּר, עֵיֵן שָׁם]. אוּלָם מְכָּל מָקוֹם

אַץ אָסוּר אֶלָא דַוְקָא בְּטֶפַח, אֲכָל פָּחוֹת מִטֶּפַח שְׁרֵי, עַיֵּן שָׁם. לַכְאוֹרָה לִדְבָרָיו צָריד ַעַיּדן מַה שֶׁכְּתַב הַשַׁ״ס בְּבָדָכוֹת דַף כד אָמַר ר׳ יַצְחָק טָפַח בְּאַשָּה עֶרוָה, לְמַאי וְכוּ׳, אֶלָא בְּאֲשֶׁתוֹ וְלַקְרֵיאַת שְׁמַע, עַיֵּן שָׁם, לְמָה לֹא מִשַׁנִּי בְקַצוּר דְהָכָא לַקְוִיאָה שְׁמַע אַיִרִי

אֶלָא לְעַנְיַן אֶסּוּר קְרִיאַת שְׁמַע, דְּהָאֶסּוּר הוּא לְהַרְבֵּה פּוֹסִקִים לְקָרוֹת נֵגֶד

הַמְגַלֵּה אֵפָלוּ בְּלֹא מְכַוּן לָאָסְתַּכּוֹלֵי, אֵבָל לִעְנָיַן אָפּוּר הָסִתַּכְּלוּת, לְכָלֵי

עַלְמָא הַמֵּסִתַּכֵּל בְּאֲשֶׁה אֵפֵלוּ בְאֶצְבַע קְטַנָּה, כֵּיוָן שֵׁמְסָתַּכֵל בָּה לֵהָנוֹת,

עוֹבֶר בְּלַאו דְּלֹא תַתוּרוּ אַחֵרִי עֵינֵיכֵם, וְאַמְרוּ, שֵׁאַפְלוּ יֵשׁ בְּיֵדוֹ תּוֹרָה

וּמַעֲשֵׁים טוֹבִים לא יַנְקֶה מַדִּינָה שֶׁל גֵּיהָנֹם. 'א וּרְאַיָּה בְּעָלְמָא לְפֵי תַּמּוֹ

בּלֹא נְהַנָה שָׁרִי, אָם לֹא מְצֵּד הַמּוּסָר. וּבְסַפָּר מַנְחַת שָׁמוּאָל הוֹכִיחַ דָאָדָם

חשוב יש לו לזהר בכל גוני. וכתב הפרי מגדים, דבמקומות שדרך להיות

ָמְכֶסֶה [בְּגוֹן זְרוֹעוֹתֵיהָ וּכְהַאי גַּוְנָא שְׁאָר מְקוֹמוֹת הַגּוּף] אַף רְאִיֶּה בְּעָלְמָא אָסוּר.

הַשַּעַרוֹת שֵׁל נַשִׁים (או שָׁר גִילִין (יד) לָצַאת (או איז מָתוּץ 'לְצָמָתָן (בית יוסף בשם הרשב״א), "יוּכָל שֵׁבּן (מו) שֵׁעָר נָכָוִית אָפָלוּ דַרְפָה באר הימב שערי תשובה

אפרים על דברי המגן אברהם בזה וכשו״ת בית אפרים חלק אבן העזר בסופו: וּבְכָל הַנְּשִׁים, וְלֶמָה נְקַט בְּאַשְׁתוֹ וְלַקְרֵיאַת שְׁמַע, אֶלָא שְׁמַע מַנַּה דְחַלוּק יֵש, וְקַל לְהַבִין. אָם שׁוֹקָה מְגָלָה אָסוּר אֵפלו באָשָׁתוֹ פָחוֹת מְטָפָח, שָׁהוּא מָקוֹם הַרְהוּר יוֹתָר מְשָׁאָר אָיבָרִים, טַ״וּ, וְכָן כָּתַב הַבָּיח. עַיֵן דְּבָר שָׁמוּאָל סָימָן רצג: 🗗 אָחָרָת, וְהָרַשְׁבָ״א כְּתַב דַוְקָא לָאַנָשים דְאִיבָּא משום הַהְהוּר אֵכָל לָנָשים לא. ומִצַרַנִי מָלָך דַף כו ע״א פָסַק כְּהלא״ש דָאָף בְאָשָׁה אָסוּר לְרָאוֹת עֶרָזָת חֵבָרְהָה. גם הַשְׁדֵר בְנָסָת הַגָּרוֹלָה הָקָשָׁה עָל הַרַשְּׁרָיא עַיַן שָׁם, וְהַפִּרִי חָדָש כָתַב דְבָרֵי הַרַשְׁבֶיא הֵם עַקֶר, עַיֵן שָׁם: 🙃 אַשָּה. וְשַעָר שֶׁל עָרְוָה שָׁל איש יוֹצֵא דָרָך הַבָּגָד מַתְר, גְמָרָא דַרְ כד. מָגוּ אַבְרָהֶם: וו הַרֹא״ש.

(הגהוח מיימוני פרק ג). וְנָרָאָה (ד) מָדְכָרֵי הָרֹא״שׁ דְטֵפָח בָּאָשָׁה עֵרָוָה אָפָלו לָאָשָׁה זאָחָרֶת, רַק שֶׁבְעַצְמָה יְכוּלָה לָקָרוֹת

אַ אַן עַל פּי שָהַיא עַרָמָה, כְּדִלְעֵיל סִימָן עד: 📮 יֹשָׁעָר (ז) שֶׁל יאָשָׁה (י) שֶׁדַרְכָה לְכָסוֹתוֹ, אָסוּר לְקָרוֹת

פָנֶגְדּוֹ. הגה אֲפַלוּ אֲשֶׁתוֹ. יאֲבָל (יא) בְּתוּלוֹת (יב) שֶׁדַּרְכָּן לֵילַךְ פְּרוּעוֹת י™ הָראשׁ מֻתָּר. הגה וְהוּא הַדִּין

הַלְּכוֹת קָרִיאַת שְׁמַע סִימָן עה

(א) הָראש. עַיַן בָאָר הַיטַב. וְעַיַן לְקָמָן סִימָן שב וּבְאַלְיָה רַבְּה וּבִרְבֵי יוֹסַף שָׁם עַל שָׁאַלַת יַעְבֵּץ חַלָק א סימן ט ושמחויק בָּרָכָה הַביא דַבְרִי שָׁאַלָת יַעָבֵץ חֵלֶק ב סימן ז וסימן ח, ועיו ביָד

: חק באר הגולה

> בגמרא, שם הרא״ש והמרדכי ٦ והגהות מימוני.

אלול ירחי כלה - סוגיא דשמירת טניים

הַלְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע מִימָן עה

לְכַסוֹת. (הגהת אלפטי החדשים): ג. (מו) יוש לְזָהָר מְשָׁמִיעַת קוֹל יי(יז) זַמָר אָשָׁה בְּשָׁעַת קרִיאָת שָׁמָע. הגה וַאַפּלוּ בָּאַשֶׁתוֹ, אַבָל קוֹל (יח) הֶרְגִיל בוֹ אֵינוֹ עֵרְוָה (בית יוסף בשם אוהל מועד והגהות מיימוני): ד. האסוּר לקרות (ימ) כָּנְגָד ערוה אַפּלוּ (כ) של עובד גלוּלים ובן כְנֶגֶד (כא) עָרְוַת קָטָן אָסוּר. (כב) וְיָשׁ מַתִּירִין גָגֶר עֶרְוַת קָטָן כָּל זַמן שָׁאֵינוֹ רָאוּי (כג) לְבִיאָה (רבנו ירוחם והרא״ש פרק מי שמתו ומהר״א מפראג) (כד) וְכָן עָקָר (עַיֵּן בְיוֹדֶה דֵעָה סִימָן רסה): ר. יערוה (כה) בַּעֵשָׁשִׁית וְרוֹאָה אוֹתָה דֵרֵך דַפְנוֹתֵיהַ (כו) אָסוּר לְקָרוֹת בְנָגְדָה, דְּכָתִיב וְלֹא יְרָאָה 🗖 כְּדֶ עֶרְוֵת דֶּכָר וְהָא מִתְחַזְיָא: 1. יהָיָתָה (כו) עֶרְוָה כְּנָגְדוֹ (כה) וְהֶחֵזִיר פַּנָיו ^{אָנ}י מְמֵנָה (כבי) אוֹ שֵׁעַצַם

באר הימב

ט. זֶמֶר אַשֶּׁה. אַפּלו פְּנוּיָה, וּרְאֵבֶן הָעֶזֶר סִימָן כא מַשְׁמַע, דְקוֹל זֶמֵר אֵשֶׁת אֵיש לְעוֹלָם אָסוּר לשמע אַכָל קוֹל דְבּוּרָה שָׁרֵי, עַיֵּן מָגֵן אַכְרָהָם וּכְבַ״ח וּבְיַד אַהָרן: י. לביאה. הינו בן משע שנים. וכתב המגן אברהם ומכל מקום לא יאחז המוהל בּעֶּרְזָה בַּשְׁעַת בְּרָכָה. וְקָטָן בְּעַצְמוֹ יוּכַל לַקְרוֹת אֲפַלוּ הוּא עָרֹם, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם: יל. ממֶנָה וְכוּ׳. בַ״ח פְּסַק דָּוְקָא הַחֲזָרַת פְּנִים מְהַנֵּי אֲכָל עֲצִימַת עֵינֵים אוֹ לַיְלָה בְּסַימָן עט, וּמַשְׁמַע אֲפַלוּ תַחַת בְגָדִיו יַשׁ לוֹמַר דִזְרוֹעוֹתֶיו דָכָר שֶׁבְגֹבָה (אַפְשָׁר שֶׁצְרִיךָ לוֹמַר

משנה ברורה

לֵה דְעַל זֶה לֹא אָמִרוּ חֲזֵ״ל שֵׁעָר בָּאַשָּה עֵרְזָה, וְגַם מֶתָּר לְגַלוֹתָה

וְאֵין בָּה מֵשׁוּם פְּרֵיעַת הָראשׁ. ^{כא} וְיֵשׁ חוֹלְקִין וְאוֹמְרֵים, דְאַף בְּפֵאָה

נְכַרִית שַׁיָך שֵׁעָר בָּאָשֶׁה עֵרָוָה וָאָסוּר פּרִיעַת ראש. וְכָתַב הַפּּרֵי מְגַדִים,

דְּבַמְּדִינוֹת שֶׁיוֹצְאִין הַנָּשִׁים בְּפֵאָה נְכְרִית מְגַלָה, וֵשׁ לָהֵם לֵסִמֹך עַל

הַשִּׁלְחֵן עַרוּךָ, וּמַשְׁמַע מִנָּה שָׁם דַאָפָלוּ שַעַר שֵׁל עַצְמָה שֵׁנָחִתַּך וָאַחַר

כָּךְ חִבְּרָה לְרֹאשָׁה גַם כֵּן יֵש לְהָקֵל, וּבִסַפֵּר מָגַן גִּבּוֹרִים הַחִמִיר בָּזֶה,

עַיֵּן שֶׁם. וְכָתַב עוֹד שֶׁם, דְּאָם אֵין מְנְהַג הַמָּקוֹם שֶׁיֵלְכוּ הַנְּשִׁים בְּפֵאָה

נְכָרִית, בְּוַדָּאי הַדַּין עִם הַמַּחְמִירִין בָּזֶה, מִשׁוּם מַרְאֵית הָעַיָן, עַיֵּן שָׁם:

. (מז) לֵשָׁ לֶזָהֵר וְכוּ׳׳. וּבְדִיעֲכַד אָם קָרָא, חוֹזֵר וְקוֹרֵא בְּלֹא הַבְּרָכוֹת. 🕻 (מז) ביש לַ

עַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּךָ״א וּפְרֵי מְגָדֵים: (יוֹ) זֶמֶ**ר אָשְׁה.** אֲפָלוּ פְּנוּיָה ^{כב} אֲבָל

שֶׁלֹא בִשְׁעַת קְרִיאַת שְׁמַע שְׁרֵי, ^{כג} אַך שֶׁלֹא יְכַוּן לֵהָנוֹת מִזֶּה כְּדֵי שֶׁלֹא

יָבֹא לִידֵי ותַרהוּר. וְזֵמֶר אַשֶׁת אִישׁ, וְכֵן כָּל הָעָרָיוֹת, לְעוֹלָם אָסוּר לִשְׁמֹעַ,

^{כד} וְכֵן פְּנוּיָה שֶׁהֵיא נִדָּה, מֵכְּלַל עֲרָיוֹת הִיא, ^{כה} וּבְתוּלוֹת דִּידָן כֵּלָם בְּחֶזְקַת

נִדּוֹת הֵן מִשֶּׁיַגֵּיעַ לָהֶן זְמַן וֶסֶת. וְקוֹל זֶמֶר פְּנוּיָה נְכְרֵית, הִיא גַם כֵּן בִּכְלַל

עֶרְוָה ^מ וְאָסוּר לַשְׁמֹעַ, בֵּין כֹּהַן וּבֵין יִשְׂרָאֵל. וּמַכָּל מָקוֹם ^מ אָם הוּא

בַדֵּרֶךְ בֵּין הָעַכּוּ״ם אוֹ בָּעִיר וְהוּא אָנוּס, שָׁאִי אֵפִשָׁר לוֹ לַמְחוֹת, כֵּיוָן

דְּלֹא מָצֵינוּ דְּמָקֵרֵי עֵרוָה מִדָּאוֹרַיְתָא, מֶתָּר לֵקְרוֹת וּלְכָרֵךָ, דְאָם לֹא כֵּן

כַּיוָן שָאַנוּ שִׁרוּיִין בֵּין הָעַכּו״ם נַתְבַשָּל מַתּוֹרָה וּתַפַלָּה, וְעַל זֶה נָאֵמָר צַת

לַעֲשׁוֹת לַד׳ הַפָּרוּ תּוֹרְתָךָ, ^{כת} אַךְ יִתְאַמֵּץ לָבּוֹ לְכַוּן לְהַקָּדֲשֶׁה שֶׁהוּא עוֹסֵק וַלֹא יַתַּן לָבּוֹ לְקוֹל הַזֶּמֶר: (יח) הָרָגִיל בּוֹ. רוֹצֶה לוֹמֵר. בֵּיוָן שֶׁרְגַיל

שערי תשובה

(ב) ממנה. עין באר היטב ועין ביורה דעה סימן א לענין ערם לא ישחט מפני הברכה. והַפּוֹסְקִים כָּתְבוּ שֶׁם דֵּאֲפָלוּ הַפִּיכַת פָּנים לא מְהַנֵּי לאַחֵר שֶׁיְכְרֵךְ ויכַוּן לְהוֹצִיאוֹ בֵּיוָן שֶׁהוּא צָרִיך לָצֵאת בְבַרְכָתוּ וְשׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה, וְאָם כֵן אָסוּר לְעָרֹם לְכַוּן, שֶׁאָז תְהְיֶה שְׁמִיעָתוֹ כִּדְבּוּר והַדָּבּוּר אסור, ועַין שָׁם בְּתָבוּאוֹת שׁוֹר סַעִיף קַטַן סט ויִתְבָּאַר בְּסִימָן פה אָם יִרְצָה ה׳ וְעָיֶן שָׁם בַּתְבוּאוֹת שוֹר סָעִיף קָטָן ע שֶׁאַפּלוּ הוֹלֵך בְּמְכְנָסִים תַּחַת בֵּתְנָתוֹ יֵש לְזֶהֵר, אַף עַל גַּב דְּמַפְסיק הָאַבְנֵט, שֶׁלֹבוֹ רוֹאָה עֶרְזֶתוֹ דֶּרֶךְ חַתּוּךְ הַמַכְנָסִים, וְלֹא דְמֵי לְמְחַבֵּק גוּפוֹ בַזְרוֹעוֹתְיו בְּגוּפוֹ) וְהַפְּסָקָה מְעַלְיָתָא הֵיא מַה שֶׁאֵין כֵן אַבְנֵט בְּעָלְמָא, וְעֵיֵן שָׁם הֵיכָא דְאָפְשָׁר לֹא סַגַי

באור הלכה

ןעָרָה הָאָמוּר בְסָעִיף זֶה, וַאֵפּלוּ רְקַדִין דְשַׂעָר בְאֲשָׁה עֶרְוָה הָאָמוּר בְסָעִיף זֶה, וַאֵפּלוּ בְּבֵיתָה וּבְחֶדְרָה אָסוּר לְכָלֵי עָלְמָא לִקְרוֹת כְּנָגְדָה, הוֹאֵיל דְדַרְכָּן לְכַסוֹת בַשׁוּק

אַית בָּה מָשׁוּם הָרְהוּרָא וְהָרֵי עָרְוָה, כֵּן פָּשׁוּט לְהַמְצֵיֵן וְכֵן כַּתַב הַיֵּד אַפְרַיָם. אוּלָם אַפַלוּ עַקַר הַדִּין לְעַנְיֵן גַלוּי שֵׁעָר שֶׁהַבִיא בְשֵׁם הַתּוֹסְפוֹת לֹא בְרִירָא, דְהַגֵּה הַסְמִ״ג כָּתַב בְּשֵׁם הַיְרוּשֵׁלְמֵי לְאָסוּר, וְכֵן דַעַת הַטוּר שָׁם, וְהַבַ״ח כָּתַב שָׁם שֶׁכֵּן דַעַת הָרַמְבַ״ם וּמְפָרַשׁ גַּם הַשַׁ״ס שֶׁלָנוּ כֵּזָ, שֶׁבְּגָלוּי מַמָּשׁ אֲפַלוּ בְּחֶדָרָה אָסוּר. וּבַעַל הַבֵּית שְׁמוּאֵל בְּסֵימָן קטו כְּתַב, דַלְפֵי מֵנָהָגֵנו הָוֵי דֵּת יְהוּדֵית בְּגָלוּי מִמָּשׁ אָפַלוּ בַחַצֶרָה וְחָדְרָה, וַאַפְלוּ אֵי תֵּימָא שֶׁלֹא תֵצֵא עֲבוּר זֶה בְלִי כְּתָבָה, עַל כָּל פָּנֵים אַסּוּרָא אִיכָּא, וְכֵן כְּתַב בְּתְשׁוּבַת חֲתֵם סוֹפֵר סִימָן לו, דְכֵיוָן דְכְבָר קִבְּלוּ אֵלֵיְהוּ אַבוֹת אַבוֹתֵינו בְּכָל מָקוֹם שֶׁשָׁמָעָנו שֶׁנִפוֹצֵים יָשָׁרָאֵל לְאֵסֹר בְּזָה, אַם כֵּן הָוֵי לֵה דִין גָמוּר שֶׁקִבְּלוּ עֲלַיְהוּ כְּהֵךְ דֵעָה הָאוֹסֶרֶת, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגון אַבְרָהָם סֵימָן תקנא סְעֵיף קָטָן ז, וְעַיֵּן שֶׁם שֶׁהֶאֶרֵיך הַרְבֵּה בְּזֶה וְכָתַב לְבַסּוֹף, דְבְאַרְצוֹתֵינוּ שֶׁנִתְפַשֵּׁט הַמַנְהָג עַל פַּי הַוֹּהַר, אַסוּר גָמוּר הוא, וְיֵשׁ לָחוּשׁ לָרְבִיצַת הָאָלָה הָאָמוּר בַוֹּהַר [ומוּבָא בַּמַשְׁנָה בְּרוּרָה], וּמֵי שֶׁחֶפֵץ בִּבְרָכָה יְרְחֵיק מַמֶּנוּ, עֵד כָּאן לְשוֹנוֹ. וְכָל וַה לְעִנְיַן חֵצֶרָה וְחֶדְרָה, אֲכָל לֵילֵךְ בְשׁוּק וְחָצֵר שֶׁל רִבִים, לְכֻלֵי עְלְמָא אַף אֵם הֵלֵך כְּמִטְפַחַת לְבַד לְכַסּוֹת שְׁעָרָה, מֵקְרֵי עוֹבֶרֶת עַל דַּת יְהוּדַית, עַד שֶׁתֵּלֵך בַּרְדֵיד מלמעלה כָּכָל הַנָּשִׁים, כֵּן מְבֹאָר שֶׁם בְּסֵימָן קטו. וְדַע עוֹד, דְהַנָּשִׁים שֶׁהָרְגָלוּ ַלֵילֵךְ בְשִׁעֲרוֹת רֹאשָׁן, מָה מְאד צְרֵיכָה הָאֲשָׁה הָעוֹמֶדֶת עַל הַטְבֵילָה לְהַשָּׁגִיחַ הַיטֵב שֶׁלּא יֵצְאוּ מַשַּׁעֲרוֹתֶיהָ לַחוּץ וַאַפְלּוּ מַשֶּׁהוּ מִשֵּׁעֶר אֶחָד, דְּאִי לָאו הָכִי הֵשְׁאֵר גִדְה גְמוּרָה וְחַיָב עָלֶיהָ כְּרֵת, וְאַם הֵיא טוֹבֶלְת בְלֵיל שַׁבְּת קֹדֶשׁ, שֶׁאֵי אֶפְשֶׁר לְה לְטֵלְטַל אָת הַנַּר וּלְהַשְׁגִּיחַ הַיטֵב בָּזֶה, תַכִרֹךְ עַל רֹאשָה בִדְבָר דְּק (שֶׁקוֹרִין טוּל) שֶׁהוּא מְלֵא חַלְלִיס, כְּדֵי שֶׁיְכְּגַס הַמַּיִם בְּהֶם וְלֹא יִהְיֶה חֲצֵיצָה. וְאַף שֶׁהוּא דְּבְר פָּשׁוּט מָאֹד לְכָל מֵי שֶׁיוֹדַעַ דָת וְדִין וַעֵין בִיוֹרֶה הֵעָה סֵימָן קצח סְעֵיף מ], מִכָּל מָקוֹם מִפְגֵי חֹמֶר

הַעַנְיָן שֶׁהוּא נוֹגַעַ לְאָסוּר כְּרֵת לֹא מְנַעְתֵּי אֶת עַצְמֵי מַלְהוֹדִיעַ זֶה פֹה:

בּוֹ לֹא יָבֹא לֵידֵי הַרְהוּר, ^{כט}וַאֲפַלוּ מֵאֵשֶׁת אֵישׁ, וַאֲפָלוּ הָכֵי ^ל אָסוּר לְכַוַן לָהָנוֹת מִדְפּוּרָה, שֶׁהֲרֵי אֲפַלוּ בִּבְגָדִיהָ אָסוּר לְהָסַתַּבֵּל לֵהָנוֹת: 🔽 (יש) פְּנֶגָד עֶרְזָה. דְכְתִיב כִּי ד׳ אֱלֹהֶיף מֵחְהַלֵּך בְּקָרֶב מַחֲנֶיף וְהָיָה מַחְנֶיף קָדוֹש ולא יראה בד ערות דבר וגו׳, ^אמבאן למדו הַכמים, שַבכל מקום שֵׁד׳ אַלקינו מתהַלָּך עַמְנו, דהִינו, כּשָאָנו עוסקים בקריאת שמע ותפלה ^{כר}או בְּרָבֵי תּוֹדָה. צְרִיהַ לְזָהָר שָׁלֹא יִרְאָה ד׳ בְּנוּ עֵרְות דָבְר. דְהַיֶּנוּ. שָׁלֹא יָהָיָה דְבַר עֶרְוָה כְּנֵגֶד פְּנָיו שָׁל אִיָם הַקּוֹרֵא או הַמַתִפּלָל כָּמִלֹא עֵינִיו. בָּדְמוּבָח בְּסִימָן עט סִעִיף א, וְכֵן שָׁלֹא יִהְיֶה אָז עָרִם שָׁעַל יְדֵי זֶה מִתְרָאָה עַרְוָה שָׁלוֹ, כָּלוּל גַם כַּן בַּמָקָרָא הַזָּה: (כ) שָׁל עַפּוּ״ם. אָף עַל פּי שָׁנָאַמֵר בָּהָ בְּשָׁר הַמוֹרִים בְּשָׁרָם, אֵימָא כִּבְהַמָה בְּעָלְמָא דְמֵי, קָא מַשְׁמַע לָן: (כא) עָרְנַת קָטָן. עַיָּן בְבֵית יוֹסַף דְלֹא חָשָׁש לְדַעַת הַמּהִמִיריז רַק לְכַתְּחָלָה. אָבְל בְּרִעֵבָד אֵם קָרָא אֵין חוֹזָר וְקוֹרֵא: (כב) וְיֵשׁ מַתִּירִין. וְקְטָן בְּעַצְמוֹ יוּכַל לְקָרוֹת כְּשָׁהוּא עָרם עַד בֶּן תַּשע שָׁנִים, וְנָגֶד עָרוֹת אָיש הוּא מָתָר רַק עַר שַיגיע לחנוף. ועד במגן אברהם, ועין סימן שמג: (כג) לביאה. הינו, בקטן עד בן השע שנים, ובקטנה עד בת שלש שנים: (כר) וכן עקר. כְּתַב הַפְּגֵן אָבְרָהָם, וּמָכָּל מָקום לא יָאחו הַמוֹהָל הָעֶרוָה בִּיָדו בַשְׁעָת הַבְּרָבָה, וְהָאָליָה רְבָה וּמחַצית השָקַל מְקָלין, וְהָפּרי מִגִדים כַּתָב דְעָכְשו שָׁאין בְּקִיאִין כָּל כָּךְ יֵשׁ לָחוּש לְסַכְּנָה ויֵשׁ לְתַכּּס בִיְרוֹ, וּגַם הַגְּרֵ״א בִיוֹרֵה דֵּעָה סִימָן רסה פַּסַק דָאָסור לְעֵשוֹת בָּהַמָּגָן אָבַרְהָם: 🗖 (כה) בַּעֲשׁשָׁית. הִיא שַל זְכוּכִית, אוֹ בֶּגֶד דֵק הַמַּנְהִיר עַד שֶׁנָרְאֵית הָעָרְהָ, אוֹ טַפָּח הָאָשָׁה בְּמָקוֹם שַׁדֵּרְבָּה לְהִיוֹת מְכָסָה. שָׁגַם זֶה הוּא נָקָרָא עָרְוֹה, וְכָנֵ״ל בְּסָעִיף א. ועצימת עינים שרי בכל זה לכלי עלמא. ביון שהערוה על כל פנים מכפה וחיי אדם, וכן כתב הפרי מגדים לענין צששיתו: (כו) אסור לקרות. ואַפּלוּ הֵיא ^{לי} בְּבִיעֵבִד צְרִיהַ לַחָוֹר וְלָאָה אוֹתָה דֶרָך עֵשָׁשִׁית שֶׁבָּהחַלוֹן, לְפִי שֵׁבִרְאָיָה הָלָה הַבְּתוּכ, ל^י ואָפּלוּ הֵיא ^{לי} בְּצִרִעָבִד צְרִיהָ לַחָוֹר וְלָאָרוֹת: 1 (בז) עָרְוָה בָּנָגְדּוֹ. עַיַן בְּפְרִי מְגָדִים וּשָׁאָרֵי אַחָרוֹנִים, דָבָהוּא עַצְמוֹ עָרם אָפְשָׁר דְּגַם לְדַעַת הַשָּׁלָחָן עָרוּדְ לֹא מְהַנֵּי כָּל אָלוּ הָעַצוֹת: (כח) וְהָחֵזִיר פָּנָיו. רוּצֶה לוֹמֵר, ^{לה} אָפִלוּ הַחָזָרַת פָּנִים לְבָד בְּלֹא גוּפוּ, דְּלֹא גָרַע מֵעַצִימַת עֵינַיַם דְּשֶׁרֵי לְדִידֵה, וְעֵיֵן בְּסָמוּדָ: (כמּ) אוֹ שֶׁעָצָם וְכוּ׳. ^{לו}וְהָאָחַרוּנִים הַסַבִּימוּ, דַּכָל אֵלוּ הָעֵצוֹת לְבָר מֵהַחַזָרַת פָּנֵים לא מְהַנֵּי, דֱלא בְּתִיב וֶלא מִרְאֶה אֶלָא וְלא יְרָאֶה, רוֹצֶה לוֹמָר, לא יְרָאֶה הָרוֹאֶה, וַאֲפְלוּ הָחָזָרָת

שער הציון

פְּנִים שֶׁהַתַּר הוּא ^{לז} רַק דַּוְקָא אָם הֶהֵזִיר כָּל גּוּפּו וְעוֹמֵד בְּצֵד אָחֵר, דְּנַעֲשִׁית הָעֶרְהָ מִצְּדּוֹ, אֲבָל אָם הֶחֵזִיר פָּנִיו לְבָד לא מְהַנִּי. וָאָם כַּן

כא. בְּאֵר שֶׁבַע, וְעַיֵּן בְּישוֹעוֹת יַעֲקֹב: ג כב. פְּרִי מְגָרִים: כג. פְּשוֹט: כד. פְּרֵי לד. פַּשׁוּט: 1 לה. כֵּן כָּתְבוּ הֵפּוֹסְקִים לְדַעָתוֹ: לו. בִ״ח וְשִ״ז וּמְגַן מגרים: מגריס: בה. אַחָרוֹנֵיס: כוֹ.פָּרִי מְגִדִיס: כוֹ. חַיִּי אָדָס: כוֹה. עָבוֹדֵת הָיוֹס: כס. אַחַרוֹנֵיס: ל. חַיֵּי אָדָס: ד לא. וְבַנוּ יְרָחָס: לב. מְרַזְכֵי: דָ, לג. פִּרִי אַבַּרָהָס וְהַגַּרִ״א וְהַגַּרִ״ז וְדְרָדָ הַתַּיִים וְתַיִּי אָדָס: לז. טִ״ז וְהַגְרִ״א וְהַגַּרִ״ז וְתַיֵּי אָדָס וְדְרֵדְ הַתַּיִים:

Part Two - Rabbi Moshe Rotberg

קט.

ד מְרְדְּכֵי בְּשֵׁם רַבֵּנוּ הָאי וּשְׁאָר פוסקים. ה שָם בּגמָרא כה. ו שם. ד רמב״ס.

באר הגולה

חשק שלמה על רבינו גרשום 6) נראה דגייל ולריא דמחמיר התם הוא מחמיר הכא דאסור ליכום וכר.

מתחתיו אלא טפח: שני שמותו את שמות שנה. שליש גדעל מכוסה במסה מבד שהוא עשוי בגדל ארוג מקום שמיטים הלחם עליו: שליש גלוי. בלא מפה שעליו מניחין קערת וכוסות שלא לכלנו המפה ויקלקל הסערה: וטבעת. של שלחן שתולין אחו בית הא קבתה מבחרץ שלא באותו צד שהוא יושב אלא מבחרן מצד הארו: והתגדא מבסרמים. באותו איצ שיא שניו אינו אינו שלא שיא היה הטבעת מבפנים בסמרן שהוא ישב הוא אינו שמש אחיזין התחיק בטבעו העוצע שלחן ויהפוץ אחוו איל לא ינויקא יאם מבסים. אווי אינו שלא שלא אינוי שליחי השלחן משמש יחוי החווי שלא שניו אינו שליש גדעה מסורן שלא ביו מרחו שלא שניו אינו שלא שניו ביו שלא מצר האווי הביו השלחן שהולין אחוו היה הטבעת מבפנים בסמרן שהוא ישב הוא אינוים שמא חזין התחיק בטבעו העוצע שלחן ויהפוץ אחוו איל אינוים אוצא שנואש שניטר לשמו משלחן ומשמש יחויר הטבעת מבפנים סמרך לא אינוים לא יזיק לשמש לשעומד^{סן} לצד האחר: **הא ביממא**, יכול להחוירו שיהא הטבעת מבחרץ לפי שלא העובו:

כדי כדתנן דלא הויא חזקה וגדי נדרים נמי מותרין ליכנם לחלר: מציין והא דקתני אסורין רבי אליעור היא. דמחמיר ננדרים טפי דאפילו דנר שאינו הנאה כל כך אסר: אפילו ויתור אסור. כגון נעה״נ שמודר הנאה מתגוני ושלח לו בעל הבית פרוטה לתנוני לקנות ממנו מאה אגוזים בפרוטה והוסיף לו תנוני אחת יתירה או שתים אסור בעל הבית באותו ויתור שהותיר לו תנוני דמתנה הוא ואף על פי שלשאר לוקתים נמי הוסיף כמו כן ומיהו רבנן שרו דמ"מ בשביל המקח הוא מוסיף לזה על החשבון הקטוב לפרוטה שאילו לא היה לוקח ממנו בדמים לא היה נותן לו תווני לבעל הבית כלוס: בכל שותפין מעכבין כוי. נכל השמישין הקנועין נחצר דומיה דהעמדה נהמוח תנור וכיריים שממעטין הויר החצר יכולין לעכב אם האחד רוצה לעשות לצדו וחביריו אין רוצים לעשות כן: חוץ מן הכביסה. שתקנו לו חכמים שיעשה בחצר בעל כרחן של שותפין הביריו: דפי שאין דרכן כו' דהתבוות. שלריכות לעמוד שם יחיפות לגלות שוק לעמוד בנהר: שאין מכתכד. כשהוח הולך על שפת הנהר: היבי דמי. דמשתנת ניה קרא אם עולם עיניו דמשמע שאם לא יעלים עיניו אינו לא לדיק ולא רשע: אי אוק של שלא אחרינא. ואויל בהך: רשע הוא. ואף על פי שעולם עיניו שלא היה לו לקרב אלא להרחיק מן העבירה דקיימא לן (סולין דף מד:) הרחק מן הכיעור: אנום הוא. אם מסתכל דרך הליכתו ואונס רחמנא פטריה ולמה מוקיקו הכחוב להעלים עיניו דמדמשחבת ביה קרא שמעינן דלריך לעלום עיניו: דמינם נפשיה. להטות עיניו לצד אחר והיינו דמשחבת ביה קרא דאי אנים יוחנן מרבי בנאה. שמעמין דרצי צנאה קמשיב ואזיל אגב גררא דהך דלעיל: כל שאין בשרו נפשיה חסיד הוא: בעא מיניה ר׳ גראה מתחתיו. שיהה ארוך עד פיסה רגלו שלה יראה כשילך יחף: מדית. מקטורן שמחכסה בי על כל בגדים שהוא לובש: שאין חדוקו נראה כוי. וכל שכן דאי קאי עד להדי חלוק דאיכא נגיעות טפי: שני שדישי גדיד ושדיש גדאי. שני שלישי רוחב השלמן מכוסה במפה מצד האוכלין לקנח את פיהן ולתת עליה את הפת ושליש החיצון מגולה להנית עליו קערות וכוסות שלא ילכלכו המפה ויתבוו האוכלין. ואית דמפרשי שליש גלאי באמצע שני שלישי גדיל דהיינו מפה מכחוץ ומבפנים כל סביב השלחן ואמצעימו מגולה. גדיל קרי המפה על שם שארוגה ולשון צח הוא: ושבעתו. של שלחן שהיו רגילין לעשות בשפחו לחלוחו צו יהיה מבחוץ ולא מבפנים מצד האוכצין וכדמפרט ואזיל: מבפנים. צצד הסמוך לו: היכא דאיכא ינוקא. שיושב אצל אביו לאכול צריך להושיב השלחן שיהא צד_שבו קבוע הטבעת מבחוץ פן ישחק החינוק בטבעת וינענע השלחן: ואי דיכא ינוקא. יעשה מבפנים ולא יהפכנה מבחוץ פן יכשל צה השתש שהולך וצה סציצ השלחן: הא דאיכא שמעא. שמש יעשה מצפנים פן יכשל צה השמש: והא דליכא שמעא. יעשה מצחוץ ולה מבפנים פן יוזקו צה האוכלין ומיהו היכא דאיכא שמעא יעשה מצפנים מלד היושצין ולה מצחוץ שיכולין להזהר מן הטצעת יותר מן השמש שהוא הולך והן יושבין: הא ביממא. יהיה מכתוץ שיוכל השמש להזהר ולא מנפנים דמזיק לאוכלין שלר להם המקום:

שכל מהום שיש טענה למערער למה דכיוצא בו משכירים אסור אפילו כלים שאין עושין בהן אוכל נפש ולהכי פריך כיון דעל כרחך איירי בדריסת לא מיחה לא הויא חוקתו של מחזיק חוקה: גבי אישורא. השותפין הרגל צבקעה דלא קפדי אם כן אפילו מודר הימנו הנאה שנדרו: דחומרא. ואסורין ליכנס למלר דדלמא מהנך דקפדי נינהו אמאי אסור והוא הדין דהוי מצי למיפרך כלים הא לא קפדי^מ: וכל ספק איסורא דאורייתא לחומרא: דעודם דא קבדי. בהעמדה

למדורה

לא קפדי והא ״תנן בהשותפין שנדרו הנאה זה מזה אסורין ליכנס לחצר אלא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה הכא ברחבה של אחורי בתים עסקיגן דבהעמדה כדי ילא קפדי ואמחיצה קפדי רב פפא אמר אידי ואידי בחצר השותפין ואיכא דקפדי ואיכא דלא קפדי גבי ממונא לקולא גבי איסורא לחומרא רבינא אמר לעולם לא קפדי יוהא 🚺 מני ר' אליעזר היא דתניא ייר' אליעזר אומ אפילו ויתור אסור במודר הנאה א״ר יוחנז משום ר' בנאה בכל שותפין מעכבין זה את זה חוץ מן הכביסה שאין דרכן של בנות ישראל להתבזות על הכביםה א ועוצם עיניו מראות ברע יא״ר חייא בר אבא זה שאין מסתכל בנשים בשעה שעומדות על הכביסה יו היכי דמי אי דאיכא דרכא אחריתאי רשע הוא אי דליכא דרכא אחריתא אנום הוא לעולם דליכא דרכא אחריתא ואפ״ה מיבעי ליה למינם נפשיה בעא מיניה ר' יוחנז מרבי בהמותיו בחצר כל זמן שאין חבירו בנאה • חלוק של ת״ח כיצד יכל שאין בשרו מעכב עליו והיינו קולא שאנו מתירין לזה מסתמא להעמיד שם בהמותיו נראה מתחתיו מלית של ת״ח כיצד כל שאין אף על פי שלא נטל רשות מחבירו חלוקו נראה מתחתיו מפח ישלחן של ת״ח ובדוכתה החרינה (ב״מ דף מה.) כיצד' שני שלישי גדיל ושליש גלאי ועליו אמרינן דשואל שלא מדעת גולן הוי קערות וירק ומבעתו מבחוץ והא תניא והכא בלא דעת יכול להכנים בהמותיו מבעתו מבפנים לא קשיא הא דאיכא ינוקא והלכך לא הוי חזקה דהא לא קפדי הא דליכא ינוקא ואי בעית אימא הא והא דליכא ינוקא ולא קשיא הא דאיכא שמעא שותף לחבריה המחזיק אנא מהנך הא דליכא שמעא ואי בעית אימא הא דלה קפדי הנה והלכך שתקתי וחין חזקתך חזקה ואם רצונך להחזיק והא דאיכא שמעא ולא קשיא הא ביממא אייתי ראיה דמהנך דקפדי אנא ותיהוי הא בליליא ושל עם הארץ דומה

לכולה להאי גיסא או להאי גיסא כדאמר לעיל" ועוד נראה דיש לחלק בין שדה לחצר דהכא מיירי שבתים אלו פתוחין לחצר זה דכיון שהוא יוצא ונכנס דרך חלר זה היכה דקפדי הין מניה לו לעשות אי להו דוצנה מיניה: אסור דיכנם בחצר. נגמ׳ " מוקי לה בין בחלר שיש בה דין חלוקה בין אין בה ואע״ג דבאין בה דין חלוקה אין יכול למחות צו מליכנס בחצר מ״מ יכול לחסור עליו מידי דהוה אמשכיר בית לחברו שיכול המשכיר להקדישו כדאמר בפ׳ האומר משקלי עלי (ערכין דף כה. ושם) אע״פ אָוגוֹ מַשְׁטַע דָּכָים שחין יכול למחות צידו של שוכר ועצם עיניו מראות מליכנס בו ומיהו היא גופא מימה דמ״ש מבעל חוב דאם הקדיש שדהו דחתי בעל חוב ושקיל (שם כג:) (ב) אלא משום דרבי אבהו שלא יאמרו הקדש יולא לחולין בלא פדיון מוסיף דינר וי"ל דשאני בע״ה שגוף הקרקע יולה מתחת יד מקדיש הכל התם אין גוף הקרקע יולא מתחת יד משכיר לעולם: רבינא אמר

לעולם לא קפדי. משמע הכח (ג) דכולי

עלמה קפדי הינשי הדריסה הרגל

דאפי׳ רבינא לא האמר אלא בשותפין

וחימה דחנן בפ״ק דמגילה (דף ח.

ושם ד״ה דריםה) אין בין המודר הנאה

מחבירו למודר הימנו מאכל אלא

דריסת הרגל וכלים שחין עושין בהן

אוכל נפש ופריך בגמ׳ דריסת הרגל

הא לא קפדי ומפרש ר״ת דהתם משמע ליה לגמרא דמתני איירי

בבקעה דלא קפדי דאי בחלר דקפדי

אפילו מודר הימנו מאכל אסור דכיון

דקפדי א״כ כיולא צו משכירים ותנן

בפרק אין בין המודר (נדרים דף לג.)

:11 עין משפט גר מצוה

רבא א מיי׳ פ״ה מהל׳ שכנים הל׳ ה סמג עשיו פג טוש״ע ח״מ סי׳

קסה סעיף ה ועי׳ בטור ובב״י ובמ״מ: ובביי ובתיית: רכב ב מיי׳ פ״ז מהל׳ נדרים הל׳ ד סמג לארן רמג טוש״ע י״ד סי׳ רכו סעיף א ואין הלכה כן וטוש״ע ח״מ ס״ קפ: בג ד מיי פכ״א מהלי איסורי צאה הלי כא יםג ד מיי׳ סמג לאוין קכ טוש״ע אה״ע סי כא סעיף א: רבד ה מיי פ״ה מהלי דעות הלכה ט: רפה ו (מיי׳ שם הל׳ ב):

תורה אור השלם א) הֹלֵהְ צְרָקוֹת וְרָבֵר מישרים מאם בְּבָצַע מַעַשַקות נער כַּפָּיו מתּמך בַשֹּתֵר אמֵם בְּרָש: (ישעיה לג, מו)

רכינו גרשום השותפין במצר עסקינן. שמעמיד בה אחד מן השותפין בהמה או תנור וכירים ואמאי א זעו וכיוים אמאי לא הויא חזקה משום דשותפין אהעמדה כדי גוידא לא קפדי כו׳: אסוריו ליכנס לחצר. יהיינו הנאה משום רקפדי אהרדי אלמא דאהעמרה כדי קפרי ואמאי לא קנה ביז קפרי ואמאי לא קנה בשלא מיחה: אלא הכא. מתני׳ רקתני היה מעמיד בהמתו בחצר יייאריררי זיואריררי הבתים מיירי דאהעמדה כדי לא קפרי: גבי ממונא. לענין חזקה: לקולא. דאזלינן בתר לא קפיד ולא הוי חזקה: בי איסורא. דנדר: לחומרא. דאסורין יכנס: רבינא אמר גבי לעולם בחצר [השותפין] אהעמדה לא קפדי. ואמאי שותפין שנדרו אסורין בהנאה: ר״א היא אסורין בהנאה: ר״א היא דאמר אפי׳ ויתור אסור. מה שמוסיף הנוני . לקונה אגוז אחד או תפוח א׳ אם הקונה מודר הנאה מחנוני אסור לאותו תוספת אע״פ שאינו נותנו חוספון אש פשא צו צוים. לו אלא מחמת מכירה. ולר׳ אליעזר דמחמיר (b) הכא הוא מחמיר דאסור ליכנס ולא דברי הכל היא: בכל שותפין מעכבין זה לזה. שלא . יעשה מלאכה בחצר שאיז חבירו עושה: חוץ מן הכביסה. שאם האחר מכבס בגדיו בחצר וא׳ מכבס בגדיו בחצר וא׳ אינו רוצה לכבס בה אינו יכול לכופו זה שלא יככסו לו בחצר: לפי שאין דרכן של בנות ישראל להתבזות. על גבי הנהר לכבס שם: שעומדות על הכביסה. בנהר אפי׳ נכריות משום שעומדות חיפות ומגלות זרועותיהן . שלא יגרה בעצמו יצה״ר **אנוס הוא.** אי מסתכל הליכה: אפ״ה ליה למינס דרך איבעי נפשי׳. לכוף עצמו שלא יסתכל: כל שאין בשרו נראה מתחתיו, שיהא נו אה כונה היו. שיהא ארוך עד פיסת רגלו שלא יראה רגלו כשהוא הולך יחף: וטלית של תלמידי חכמים. מקטורן שלו שיהא רחב כל כך **שלא** נראה הלוקו 87

מסורת הש״ם עם הוספות

לא) ב״ק נא: בילה לט: נדרים מה:, ב) מגילה ה., ג) [כתונות עג: וש״כ], ד) [מגילה ה. נדרים לנ: לג. מח:], ה) מכות כד., ו) מב:, ז) נדרים מו:, מ) וע״ע מוס׳ ב״ק נא: ר"ה זה].

הגהות הכ״ח

(ħ) רשב"ם ד"ה והכא וכו׳ עד שעה שינטרכו לאותו מקוס יתפידו: וכשיצטרכו (3) תום׳ ל״ה מסול ולו׳ הקדים שדהו דחתי בע״ת וסהיל אי לאו מסוס דר׳

אנהו: (ג) ד"ה רנינא וכו׳ משמע הכא דלבולי :6000

גליון הש"ם

גמרא חלוק של ת״ח. עי׳ מענית דףי ע״ב:

ליקומי רש״י

השותפין שנדרו הנאה זה מזה אפורין ליכנס לחצר. נחלר על עניהן לכל מל מקול בדריסת הרגל של תבירו. וקא סבר אין ברירה דאימור האי לחלק הבירו עייל והאי לחלק חצירו עייל ובדרים הה:]. אפידו ויתור. ויתור דבר שהיה מוותר לכל אדם ואינו מקפיד עליו [מגילה ח.]. ויהור זרי תור זהו כגון שלקם מדה דיחור זהו כגון שלקח מדה של חפוחים נפרוטי ולאחר שעדד לו התידה מוסף לו שחים או שלשה וחה דרך של מטונין הואר ובלא תמאי נותן לו לא מיחדי כמקה אלא מיניתר אפורה רמינית לישור מעונין לא מיחדי כמקה אלא מיניתר אפור המידר במתנה האלינה דרפ שלישור הדיחור של מידית בלחור הדיחור של מידית ומאיזה טעם נאמר כך משום דא״ל פירות הכא נמי אף על גב דדריסת הרגל לא הויא הנאה גמורה אסור נדרים לב:], וימור מה שדרכן על חוקתך חוקה והלכך לא הויא חוקה עבון דעות מש שויכן של מוכרים לוותר ללוקחין שמוסיפין להם כשלוקחין פירות אתד או שנים פירות אחד או שנים אפילו אותו ויתור אסור נמודר הנאה ואע״ג דהוי זבינא דרמי על אפיה אפיה הלכך דריסת הרגל אסור אע"ג דלא קפדי צה אינשי אסור צמודר הנאה ור"ן שם]. ועוצם. סוגל וכן (יסעיהו כט) ויעלס את (יששיא נט) ב... עיניכס [ישעיה לג, טו]. חלוק של תלמיד חלוק של הלמיר חכם וכו' מלית של תלמיד חכם וכו'. ולגיעותא ימירתא הוא

[רשב״ם לקמן צח.] - in

הנהות וציונים כת״י על גב הנהר

6] בכת"י על גב הנהר (וכ"ה בבה"ג ברי"ף וברא"ש וביד רמה. דק"ס): 3] בכת"י על גב הנהר: ג] ברפו"ר אחריתי (ג"פ בעמוד אווריוני (גיינ בעמוז) זה): **ל]** נדצ״ל לכל באי החצר (ומיושב קושיית הרש״ש עיי״ש, באה״מ): **ל]** לכאורה באה״מ): ס] לכ צ״ל שעומד:

Part Two - Rabbi Moshe Rotberg

למדורה

Kollel Zichron Michel of NMB - Choshen Mishpat Chabura & Shiur

אלול ירחי כלה - סוגיא דשמירת עניים

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

והכא בחצר השותפין עסקינן. שחתל מן השותפין עלמו העמיל

כדי לה קפדי שותפין זה על זה עד שעה שילטרכו לאותו מקום (6) וכשירלו הכא בחצר השותפין עסקינן דבהעמרה * יקפידו ויסלק זה חפציו דחין לו חזקה כדי לא קפדי אמחיצה קפדי ובהעמדה כדי בשתיקתן: אמחיצה קפדי. ומדשתקו ולא מיחו ודאי ברשותן עשה והויא חזקה: אסורין ליכנם לחצר. שכל זמן שלח חלקו את החצר נכנס כל אחד בחלק חבירו וקם ליה בלא יחל דברו שהרי נהנה מחבירו שעומד בחלרו דבהעמדה קפדי דאם אימא דלה קפדי מותר לעמוד בחצר חבירו אע"פ שמודר ממנו הנאה דכיון דלא הפיד בעמידה הרי הפקיר את החלר לכל בני לו החצר לעמוד בו ולגבי עמידה אין לו חלק כו: הכא ברחבה כו'. מתני׳ ברחבה שחחורי הבתים דחינו מקפיד כל כך אבל בחצר שלפני הבתים לריך שיהא מקום פנוי לביאה ויציאה והלכך קפדי בהעמדה כדי: אידי ואידי. מחני׳ דהכה ודנדרים: איכא דקפיד. נהעמדה כדי: גבי ממונא. לענין חוקה: לקולא. יש לנו לילך להקל ולומר שאין השותפין מקפידין זה על זה ומותר להעמיד זה

בשותפין עסקינן דבהעמדה כדי לא קפדי. מימה דלמר הכא דהיכא דקפדי קני והאמר לעיל (דף מב:) בהמוחיו והגור ואזורין בעוד מאר ען אמים עומו של מיחו בו וסחם חלר הכא דקשותפין אין מחזיקין זה על זה דפעמים מניח האחד להשממש לכניסה ויציאה הוא ולא להעמיד שם בהמוחיו וחפציו זמן מרובה להברו ג׳ שנים ואח״כ ישתמש הוא וי״ל הא דנחית לפלגא והא דנחית והלכך בהעמדת בהמותיו גרידא בלא בנין לא הויא חזקה דבהעמדה

שטמ״ק פרק דף יז עמ׳ א שני כתובות

כזב, אלא מסתם הדבר ואומר כלה כמות שהיא כלומר כלה זו כמו שעשאה הקב׳׳ה שמשמע דבר לשבח אם היתה משובחת ולגנאי אם היא מגונה וזה הפי׳ הוא נכון שנראה לנו ע׳׳כ. בלקומי הגאונים ז״ל.

והרשב"א ז"ל תפס עיקר כלשון ראשון שפי׳ הרא"ש ז"ל וז"ל כלה כמות שהיא כלומר משבחין אותה באבר יפה שבה ולא שיגנו אותה אם היא סומא או חגרת ואפ"ה קאמרי להו ב"ה דמגנה אותה בעיניו דכיון דהשאר משבחין בכלל וזו באבר מאבריה הכל יודעין שיש בה מומין בשאר איברי הגוף אלא אומר כלה נאה וחסודה כך פירש הרב כן מיגש ז"ל. ע"כ.

דף יז עמ׳ א

- ריטב״א וז״ל הריטב״א ז״ל כלה כמות שהיא. יש שפירשו שיאמר הלשון הסתום הזה והא דאמרינן יגננו בעיניו משום דהא נמי לשון גנאי משמע לאשה כעורה ורש״י ז״ל פי׳ לפי יופיה וחשיבותה מקלסין אותה כלומר שאם יש בה מום ישתוק א״נ יזכור דבר נאה שלה דלא סגיא שלא יהיה בה שום דבר נאה וב״ה אומרים ישבחנה לגמרי כי כשמזכירין דבר אחד של שבח בלבד גנות הוא לשאר גופה ע״כ.
- כלה נאה והסודה כלומר כל הכלות משבחין אותן כן כלה נאה וחסודה כלומר בעלת חן וחוט של חסד משוך עליה. ממהדורא קמא של רש״י ו״ל כך מצאתי פי׳ לפ׳׳ אפילו שתהיה כעורה אפשר בחוט של חסד⁵⁷ וכדאמרינן גבי אסתר הילכך אם אפשר להעלים מעיני החתן מה בזה.
- ריטב״א ישבחנן בעיניו או יגננו בעיניו. פי׳ דכל שהוא מפני דרכי שלום אין לו משום דבר שקר תרחק. הריטב״א ז״ל.
- גאונים **וז״ל** לקוטי הגאונים הוי אומר ישבחנו בעיניו כך הוא דרך ארץ לשבח מקחו בפניו שלא יהא לוקח עצב. ע״כ.
- ריטב״א **מכאן אמרו חכמים.** פי׳ מדברי ב׳׳ה מעורבת עם הבריות פי׳ ותחייב בעיני הבריות להיות מדבר בשבחן אע׳׳פ שאין השבח בהן לישנא אחרינא תהא דעתו נוחה עם הבריות כדי שיקלסוהו כולן אע׳׳פ שאינו הגון כל כך כמו שמקלסין את הכלה אע׳׳פ שאינה הגונה. מלקומי הגאונים ז״ל.
- דיטב״א מתייך לשלם. פי׳ רש״י ז״ל ברוך בואך לשלם ולא נהב״א מתייך לשלם. פי׳ רש״י ז״ל ברוך בואך לשלם ולא נהירא דלא שייך ברכה על גופה של ביאה לכך
- ראה פתח עינים להחיד"א מש"כ עפ"ז בביאור "חסודה". ומרש"י מהד"ק, וסיים שם: וכמש"כ בשומ"ק.
- 88. עיין רא׳׳ש סימן ב, ועיין במקנה שמשמעות דברי הרא׳׳ש שלא הותר אלא לראות ההינומא המיוחדת לכל הכלות אבל שלא הותר האיסור של תכשיטים ומלבושים המיוחדים לה, ובפירוש המשניות סנהדרין פ׳׳ז מ׳׳ב כתב הרמב׳׳ם: ומותר להסתכל בכלה בשעת ברכה ואע׳׳פ שהיא אשת איש והיא

פר״י ברוך המביאך לשלם וברכה היא לש״״ת שהביאו לשלום. הר**יטב״א ז״ל**.

13

אקני ליה שוטיתיה לסבא. איכא דתמיה ליה מנא ליה

לרבי זירא דמשום הא הוא דאפסיק דילמא משום דנפישי זכותיה במילי אחריני מכל בני דריה והא מילתא מפרקא אמאי דאמרינן בבראשית רבה כד דמיך רבי שמואל בר רב יצחק דהוה מרקד אתלת שבשין דהדס וכו' ונחת שבישתא דנורא ואתעבידת כמין שבישתא דהדס ואיתא נמי בירו' במסכת פיאה פ׳ג ומהא ידע רבי זירא דשוטיתיה דאסא גרמא ליה. הרמב״ן ז״ל.

וז״ל שיטה ישנה י״ל עמודא דנורא הים עשוי כעין בדי שיטה הדס ובבראשית רבה גרסי׳ כי נח נפשיה נעשית לו מחיצה ^{ישנה} של הדס בינו לבין העם ע״כ.

ואמרי לה שיטתיה פי׳ רש״י ז״ל שיטתו ומנהגו שהיה שיטה נוהג ואפשר דלשיטה זו ניחא מאי דאקשינן

בסמוך דכיון שזה היה מנהגו תמיד מש״ה ידע רבי זירא דמנהגו זה גרמא ליה על כל בני דריה ומש״ה נדי הך לישנא מאידך לישנא דתני שוטיתיה אבל ר״ח ז״ל פי׳ מלשון ארז שטה דאף ההדס מין ארז הוא כדאיתא במס׳ ר״ה. כן כתב הריטב״א ז״ל כנ״ל. והקשה לפ״ ר״ח ז״ל היינו שוטיתיה ואפשר דכפי שהיה נראה בעמוד הכי אמרינן לה דלמר ס״ל דנראה בעמוד כעין שוטיתא דהדס ולהכי אמרי לה אהני ליה שוטיתיה. ולמר ס״ל נעשה העמוד כעין ארז שטה ולהכי אמרי לה שיטתיה כנ״ל.

מותך להסתכל וכו׳. פי׳ אעפ׳׳י ששנינו כל המסתכל גאונים אפילו באצבע קטנה של אשה אינו מנוקה מדינה

של גיהנם כאילו מסתכל במקום התורף. להבבה על בעלה פי׳ כדי שישיב אל לבו שמרוב יפיה מסתכלין בה ומתחבבת על בעלה. מלקומי הגאונים ז״ל.

וליר, הלכתא כוותיה. יש מי שסובר דכל ז׳ הוא דאין ר״י מינש מסתכלין הא בשעת יציאתה בהינומא שהיא שעת הכנסת׳ לחופה וחוק הוא שמגלין פניה ומראין אותה לבני אדם המסתכל בה אין בכך כלום ויש מי שאומר כיון דאמרינן לית הלכתא כותיה אין מסתכלין בה כלל לא בשעת הכנסתה לחופה ולא לאחר כך לפי שאין לנו להתיר דבר זה אלא

וז״ל תלמידי הרב רבינו יונה ז״ל ולית הלכתא המ״ה כותיה יש מפרשין דדוקא כל שבעה אינו מותר אבל ביום הראשון שהוא עיקר החבוב אצל בעלה מותר ואומר מורי

כחאיה ולא מצינו ראיה להתירו בה. <u>הרא״ם הלוי ז״ל⁸⁸.</u>

ערוה ואסור להסתכל בה אחרי כן אא״כ לא נתכוון לידע צורתה, ואשה הפנויה מותר לאותם שאינה לו ערוה ליהנות בהסתכל ביופיה, ואין בזה איסור אלא על דרך הצניעות והפרישות והוא מן הדברים המותרים כדי שלא יגע באיסור כי החסידים מרחיקין דברים כאילו ואף על פי שהם מותרים, מחשש שתנשא אותה אשה וירגיל עימה כמו שהיה עושה לפנים. וכן פירשו בפירוש זה שאמר איוב ברית כרתי לעיני

כה שטמ״ק פרק דף יז עמ׳ א שני כתובות

הרב נר״ז שאפילו יום ראשון ואפילו שעה אחת אינו מותר וא״ת כיון שאינו מותר לראותה היאך נוכל למצוא עדים שיראו אותה שיצאת בהינומא וראשה פרוע י״ל דכיון שרואין הינומא או שאר הדברים שדרך לעשותם לבתולה ואומרים כל העולם זו כלה פלוני׳ אותה חזקה היא כמו ראיה האמרים כל העולם זו כלה פלוני׳ אותה חזקה היא כמו ראיה ז״ל תירץ בענין אחר דדוקא להסתכל אמרו דאינו מותר אבל ראיה בעלמא לפי שעה בשעה שמוליכין אותה מותר. ע״כ⁸⁹.

- גאונים מעבירין את המת מלפני הכלה. פי׳ מסלקין את המת מן הדרך שהכלה עוברת שם כשהולכת מבית אביה לבית בעלה אם פגעו זה בזה שידח׳ המת מפני הכלה דכבוד הבריות עדיף. וזה וזה מפני מלכי ישראל העובר דרך שם שמניחין אלו וילכו כולם אחרי המלך דאמר קרא שום תשים עליך מלך שתהא אימתו עליך. אגריפס המלך שעבר מלפני הכל. פי׳ פגע בדרך בכלה ונסתלק הוא וגדודיו מן הדרך שלא יניחו בני החופה את הכלה ולבוא אחריו. מלקומי הגאונים ז״ל.
- רמב״ן וכתב הרמכ״ן ז״ל דלכל דבריהם קודמין ענייני הכלה לענייני המת להוצאתו ולכל צרכיו או להתפרנס מקופה של צדקה וכדאמר במסכת שמחות המת והכלה הכלה קודמת המת והמילה המילה קודמת שזה כבוד המתים וזה כבוד החיים ע״כ. ומינה שמעינן דלענין האבל עצמו האבל קודם וזהו שאמרו שם האבל והחתן האבל קודם שזה אוכל ומאכיל אחרים וזה אוכל משל אחרים ע״כ.
- ריטב״א וזה שלא כדברי הרמב״ם ז״ל⁹⁰ שכתב שהמת קודם לכלה להתפרנס מקופה של צדקה. כן כתב הריטב״א ז״ל. רש״י ד״ה שום

שיין השוט ^{תשים} שבחוקן מכלל דשפיר עבד. דהיה באפשר לומר דשבחוהו משום דנהג קלות ראש בעצמו משום

תלמינה רבינו יונה מצוה אע״ג דשלא כדין עבד מ״מ הורה ענוה יתירה ומיהו מ״מ לא שייך לשון שבחוהו אלא בדבר דשפיר עבד ואין בו מכשול עון כלל. אין כבודו מחול. פירשו הגאונים אין סומכין על מחילת כבודו אלא נוהגין בו כבוד הראוי לו. שנאמר שום על מחילת כבודו אלא נוהגין בו כבוד הראוי לו. שנאמר שום על מחילת כבודו משום לי. דעב רש״י ז״ל שלפיכך ריבה הכתוב שימות הרבה משום דאין כבודו מחול פ׳ דכל שעה שמוחל על כבודו הרי כאילו הסיר עצמו ממלך וצריך אתה להשימו עליך מחדש וכתבו תלמידי רב׳׳ יונה ז״ל מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול דכתיב שום תשים עליך מלך ודרש׳׳ שתהא אימתו עליך ואם כן לא היה לו לעשות כדי שהם לא

ומה אתבונן על בתולה, אבל אינו אסור. אבל אם היה מסתכל בה לידע אם היא יפת מראה כדי שישאנה או אם היא כעורה ולא ישאנה זה ראוי לעשות והתורה מצוה על זה [משמעות הש״ס קדושין מא ע״א - ההגרי״ב] ואנשי מעשה מבעלי תורה מכוונים לעשותו עכ״ל. והעיר שם בהגהת הגרי״בי עיין כתובות יז ע״א ושו״ע אה״ע סימן ה סעיף ב וקצ״ע. ובשו״ת הרדב״ז ח״ז סימן סה כתב שכנראה חזר בו כחיבורו במשנה תורה דבפכ״ה מאסו״ב כתב שאסור להסתכל בפני כל אשה, ולא חילק.

ימעטו פעמים אחרות ממוראו ומכבודו ומתרצים פרשת דרכים הואי כלומר הוא עשה בענין שלא יכירו שהיה מוחל על כבודו כי שני דרכים היו והראה להם שלא היה רוצה ללכת בדרך שהיתה הכלה הולכת אלא בדרך האחרת. עכ״ל תלמידי הר״י ז״ל.

ומצאתי בשם רש״י ז״ל ממהדורא קמא פרשת הש״י דרכים הואי דרך מתפצלת ומתפרשת לכמה דרכים ושם פגע בכלה והוא נטה לדרך האחרת לימין או לשמאל ולא נראה כמסתלק מלפני הכלה.

וז"ל הריטב"א ז"ל פרשת דרכים הואי פי׳ ולא היה דיטב״א ניכר לעולם שעובר מפני הכלה ע״כ. וכתב הריטב״א ז״ל פי׳ ר״י ז״ל דאע״ג שלא היה מלך כדין כדאיתא במסכת סוטה מ״מ כיון שמלך נוהגין בו כבוד כמלך ע״כ.

ושמעינן מינה דאפילו למחול על כבודו לדבר מצוה ויטב״א כי האי אין לו למחול ומה שאמרו מצוה שאני התם הוא לכבוד התורה שאף המלך חייב לעשות לה כבוד מה שאין כן בזו דכבודו עדיף מכבוד כולן. הרימב״א ז״ל.

וז"ל שימה ישנה וא"ת לישני ליה מצוה שאני שיטה כדמתרץ התם במסכת סוטה⁹¹ גבי אגריפס המלך שקרא ^{ישנה} מעומד ושבחוהו חכמים ומקשה שבחוהו מכלל דשפיר עבד וכו' ומשני מצוה שאני י"ל כבוד תורה שאני ועוד שאם היתה הכלה ממתנת עד שיעבור אגריפס לא היה בכך כלום ואין בזה גריעות מצוה ע"כ.

מבמלין ת״ת מפני הוצאת המת. איכא דאמרי שיטה מבטלין רשות יש בדבר לבטל ת״ת מפני ^{ישנה}

הוצאתו וכן נראה מדאמרינן אמרו עליו על רבי יהודה בר אלעאי שהיה מבטל וכו׳ ואם חובה לבטל כל החכמים היו מתבטלין לכך ואמאי נקט רבי יהודה בר אלעאי, וכן משמע מהא דאמרינן בירושלמי אין מדקדקין במת ובכלאים בבית המדרש פי׳ אם רצו מבטלין ואם רצו אין מבטלין ואי קשיא הא דגרסי׳ במסכת שמחות אמר רבי עקיבא כך היתה תחלת תשמישי לפני חכמים פעם אחת הייתי מהלך בדרך ומצאתי בו מת ונטפלתי בו ד׳ מילין וכשהרצתי דברים לפני רבי אליעזר ורבי יהושע אמרו לי כל פסיעה ופסיעה שפסעת כאלו שפכת דם נקי י״ל התם לא מפני שנתבטל מת״ת אלא משום דלא הוה ליה לסלוקיה משם דמת מצוה קנה מקומו, כדקתני ריש מסכת שמחות מת מצוה קנה מקומו, והעובר על דברי חכמים חייב מיתה. ותימה נהי דמת מצוה קנה מקומו

^{89.} כ״כ כיד רמה לבבא בתרא דף קסז ע״ב ובחילוק שבין עיון לראיה בעלמא כתב השאילת יעקב סימן נא ליסתור מה שהוכא בכ״י או״ח סימן עה משם הרבינו יונה שמותרת ראיה בעלמא מכאן שמוכח מהרבנו יונה שגם בראיה אסורה, וכתב לחלק שבכלה המתיפת החמיר הרבינו יונה. ורבנו מאיר התיר ראיה בעלמא כמש״כ בדבריו הישא ברכה על רי״ו נתיב כב ח״ב.

^{90.} פי״ד מאבל ה״ח.

^{.91.} דף מא ע״א, ועיין הפלאה.

Notes

Notes